

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, vasárnap, október 16-án.

285. szám.

A nagy X.

A mi apró politikai számvetéseink során minduntalan felütközik ez a nagy X. Valahányszor a parlament egy kissé megbokrosodik és félő, hogy bizonyos munkával nem készülhet el idejére, ez az ismeretlen tényező mindenkor mutatkozik a szemhatáron. Mint a Mars csillagot, mindenki ismeri s még sem ismeri senki. Ahhoz képest, hogy ismeretlen, már szinte nagyon is ismerősnek tetszik, annyira megszoktuk. S eddig nem is volt tulságosan félelmes. Pontosan kiugrott ugyan, mint kakuk az órájából, de aztán épen olyan pontosan vissza is ugrott. Az a bizonyos fenyegetés tudniillik, a klotürrel.

Mert ma este megjött a „Magyar Ujság” hajóján.

Kellő tisztelettel üdvözöljük az ismerős ismeretlent, a parlamenti számvetés nagy X-ét, az utolsó esztendő állandó mumusát s egyébként igen kellemetlen vendéget. Kötelesség, hogy kellő tisztelettel üdvözöljük, mert kétségtelenül felhivatalos lobogóval jelentkezik és elvárja, hogy valamivel többre tartsák egyszerű fenyegetésnél. Ilyennek már nem is volna elég hatásos, mert szó ami szó, de egy kissé elkoptatták.

Megnézzük tehát, hogy mi okon mutatkozik ismét.

Szó sincs róla, hogy ami ma történt a magyar törvényhozás termében, az nem épen épületes jelenség. Még az obstrukciót is tisztességesebb ruhába kell

bujtatni, ha hozzá akarnak szoktatni, hogy mindennap érintkezzünk vele. Ma pedig rettenetesen rongyos volt a szegény. S ámbátor az ellenzék a múltban sem volt nagyon válogatós és ha argumentumok nélkül szükkölködött, meglehetősen átlátszó ürügyekkel ruházta fel az obstrukciót, de azok legalább jó ürügyek voltak. Mert ürügy mindig bőven termelt az ellenzéki mezőn. Most azonban, úgy látszik, még a jóra való ürügyekből is kifogytak már és szorultságukban igazán illemsértő habitussal is kiállítják az obstrukciót. Egy Holló Lajosnak legalább illenék tudni, hogy amikor a jegyzőkönyv tartalmát senki sem kifogásolta, pusztán a hitelesítés nem kívánja meg, hogy száz képviselő legyen jelen. S ha mégis a határozatképesség megállapítását kéri ehhez az aktushoz is, az még tréfának is rossz. Azonfelül nem két óráig, de két percig sem szabadna vitatkozni olyasmin, hogy vajjon a pénzügyi bizottság mikor tarthat ülést, holott régi dolog, hogy fontosabb javaslatokat néha nyomban az ülés után kezdett tárgyalni. S ma ezen mégis órákig vitatkoztak s utóljára még halasztással súlyosított névszerinti szavazást kértek a döntésre.

Ha ez is obstrukció, nagyon rongyos obstrukció a szegény.

De azért a klotür nem a legjobb felelet reá. Nem hisszük ugyanis, hogy ez a mai csuf manőver igazán az ellenzék műhelyéből került ki. Ott láttuk ugyan sűrögni a szélsőbalt a nemzeti párttal egy csomóban, de az is bizonyos, hogy

épen a legkomolyabb elemek egyáltalán hiányoztak. S nekünk úgy tetszett, hogy ezek a mai egerek épen azért tánczoltak olyan vidáman, mert a macskák nem voltak otthon. Egy kis csinytevés volt talán az egész és nagyon megtisztelik Polónyi urat, amikor ezt a mai játékát fölöttébb komolyan veszik. Ugy lehet, hogy jobban meglepte vele az igazi ellenzék, mint a többséget. Justh Gyula legalább aligha fogja neki megköszönni, hogy manőverével a parlament komolyságán kívül őt sebezte meg legérzékenyebben. És nyilván társai is lesznek Justh Gyulának. Mert lehetetlen elhinni, hogy még az obstrukció táborában is sokan legyenek, akiknek akármilyen ürügy, a legboldobabb is elég jó, csak hogy a törvényhozás munkáját megakaszthassák.

Am legyen úgy, hogy az obstrukció ezentul mindig ilyen rongyos ruhában akar járni. Hogy azt mondja, mentül rongyosabb, annál jobb. A klotürrel való fenyegetés akkor is kellemetlen, azonfelül hiábavaló is. Nem szorul ez sok bizonyításra. Mert hogy sokan (talán nagyon is sokan) kívánják, az semmit sem jelent. A kiegyezés fedél alá jutását még többen kívánják s azért mégis megmarad kemény diónak. Hát még a klotür, amelyre nem szabad ráfogni, hogy rajong érte a kisgazda! A fenyegetéstől tehát a megvalósításig átkozottul hosszú volna az út és elhiheti akárki, hogy a melyik kocsni keresztül tudna vergődni ezen az uton, már arra mégis érdemesebb volna a kiegyezési javaslatokat fel-

Adalékok

a kor történetéhez.

Büszkén szeli a középtenger hullámain a hajó, melyen a német császár Jeruzsálem felé utazik. Ahol a császár megáll, nagy tisztelegéssel fogadják. Csodálattal tekintenek a népek a geniális uralkodóra, ki biztos kézzel intézi nagy Németország sorsát. Nagy dolog az, amit Vilmos császár végez; nem magában véve; de szimbolikus jelentőségében. Az a lutheránus templom, melyet mint vallásfelekezetenek ki nem nevezett, de közelismert pápája a szent földön felszentel, ekesszólo kifejezése ama mélyreható változásnak, mely az utolsó harmincz év alatt Európa történetében végbement. Ki mert volna egy félszázad előtt ilyesmire gondolni! A heretikus porosz király ünnepi diszszel pontifikál az országban, hol Krisztus lábnyomdokait imádják. Sok mindenfelének kellett megtörténnie, hogy ez lehetővé váljék. Sok hegyoromnak kellett leomlania, sok szerény völgynek kellett az omladékkal betelnie, míg előállt az a sima színvonal, melyen most Vilmos császár elégedetten tekint széjjel és melynek egyik legdiszesebb helyén az ő temploma emelkedik, Salamon király hajdani szentélyének szomszédságában.

Ha a németek császára ránéz arra a darab falra, mely a zsidók egykori nemzeti létének egyetlen érzéki maradványa, visszaemlékezhet azokra a vitéz makabeusokra, kik vallásukat és nemzetiségüket ez óriási kőcövek mögött minden halálra kész bátorsággal védelmezték és leolvashatja e kövekről, hogy a vitézség, a hősiesség sem minden e világon. Azt is legyűrhetik; azt is megsemmisíthetik.

Ez a gondolat talán nyomasztól fog hatni a császár lelkére és talán hajlandóbbá teszi a lefegyverkezésre, melyet Európában mindenki ajánl és senki sem akar.

De ha aztán megnézi Krisztus sirját, melyet most a törökök őriznek, akkor eszébe juthat Machiavelli gunyos szava: „Jaj annak a prófétának, kinek katonái nincsenek.”

És ez ismét megacélozhatja a császár lelkét és megerősítheti az országlás amaz útján, mely költségesebb, de biztosabb.

A jeruzsálemi lutheránus templom felszentelésének tehát nem igen lesznek következményei az európai politikában; de nagyjelentőségű tájékoztató oszlopként fog állni mindenkor a világtörténet széles országutján.

+

Annvi bizonyos, hogy a német császár

jámbor, istenfélő ember, ki nagy tiszteletben tartja a vallást és folytonos összeköttetésben van egyháza vezetőembereivel, kik neki leveleket írnak és kikkel megbeszéli egynemely dolgait. Ez pedig onnan van, hogy Bonnban járt a legorthodoxabb egyetemre; ott szivta magába ez üdvös szellemet. A mi derék főpolgármesterünk, Márkus József nem járt Bonnban az egyetemre; a budapesti egyetemen pedig nem szivott magába semminő szellemet, mert ott nem volt szellem. És ennél fogva megtörténik, hogy az ő legfőbb kormányzata alatt levő főváros tanácsa kijelenti, hogy a városi iskolákban szükséges hittanításra nem ad többet 42.000 forintnál évenként. Nem ő. Az Istennek se!

A hitoktatók, kiknek olyan kevés a pénzük, mint akármilyen más oktatónak, e kijelentéssel nincsenek megelégedve; hanem memorandumokat komponálnak és rimázkodó tekintettel fordulnak a főpolgármesterhez, akitől tudvalevő dolog, hogy confráter a ferenczrendi barátoknál és ennél fogva némi rokonszenyvel kell viseltetnie a hitoktató káplánok iránt is. Panaszolják tehát neki: „Nézd, mily gonosz játékot űznek velünk tanácsosaid! Segíts ezen, testvér!”

A főpolgármester mogorván vállat von:

rakni, mint egy szájkosarat. Mert azok a sürgősebbek, a népszerűbbek, a fedél alá valók. Azután ám tessék visszatérni, és ha lehet, rendet is csinálni. Mert kétségtelen, hogy a parlamenti munka országutján még sokszor kell majd drágaságokat szállítani és azt az utat biztossá is kell tenni. Klotürrel-e vagy másképen? Inkább másképen. A klotür ugyanis nem is föltétlenül biztos. Látja az ember, hogy az osztrákok a klotür mellett is elég fesztelenül obstruálnak, ami talán onnan van, hogy italos embereken nem fog olyan könnyen a narkózis. Azoknak erősebb szerek kellenek. Már pedig épen a mai példa is bizonyítja, hogy tulságosan józan életű filisztereknek ezt a mi ellenzékünket sem szabad nézni.

A nagy X. tehát nekünk sem kedves vendég. Meg azt is hisszük, hogy ismeretlennek csak olyan, mint a detektív, akit tudvalevőleg minden gyermek ismer. Épen azért nem is igen lesz valami hatása. Talán nincs is rá szükség, legalább egyelőre nem. Az indemnity körül mindig szeretett egy kicsit pajzánkodni az ellenzék s ha ma néhány fokkal szertelenebb volt, meg lehet érteni. A kiegyezési javaslatokat azonban egy aggódó ország figyeli s nincsen nagyobb fenyegetés egy ország aggódásánál. Ezzel az ellenzék se mer majd pajzánkodni. S ha mégis? Akkor semmi sem ingat meg hitünkben, hogy a klotür sem elégséges. Akkor erősebb szer kell és elvégre talán akad olyan is. Egy másik nagy X. is lehet, amelyik erősebb és mindenekfölött ismeretlenebb . . .

Obstrukciós szellő.

(Az országgyűlésből.)

Amikor ma délelőtt tizenegy óra felé Hegedüs Sándor, a pénzügyi bizottságnak akkreditált előadója a tisztelt Ház kapuja elé ért, így aposztrofálta a portást:

— Folyik-e még az ülés:

Amire a mindig jól informált Cerberus így felelt:

— Folyik ám, még pedig zajosan.

Annak a derék kapusnak igaza volt. Roppan zajos ülése volt ma a tisztelt Háznak. A zaj azonban nem volt igazi, hamisítatlan, hanem csinált, parlamenti jurgonban úgynevezett művihar. Támadt pedig ez az izgalom abból a nevezetes esetből, hogy Pulszky Ágost, aki eléggé rátermett ember arra, hogy a saját lábán is legyen valaki — a Hegedüs Sándor szerepére vállalkozott.

Ezt nem tudták neki megbocsátani azok a tisztelt szélbali honatyák, kiknek minden alkalom épen elég jó volt arra, hogy a már kissé aludt vérüket felfrissítsék egy kis parlamenti hecczel. Elmondtuk, hogy a pénzügyi bizottság már tegnap tárgyalta az indemnity javaslatot, amely sietséget már tegnap a bizottsági ülésben megrovási kaland tárgyává tette Komjáthy és Kossuth, ma pedig rádúplázott Polónyi Géza, aki ebben a sietségben házszabály-sérelmet látott.

És mi kapósabb, mint egy iczi-piczi házszabály-sérellem. Fel is kapták, fel is fújtak és lett belőle olyan csinos kis botrány, melyről már érdemes, hogy a vasárnapi lapok hátsólapjain zengedezzenek róla a parlamenti akcióban dolgozó újságok.

Polónyi tehát csinált gravaminális politikát és parlamenti csinyról beszélt. Ez furta Pulszky Ágost oldalát, aki Hegedüs Sándor helyett, annak kérelmére terjesztette be a pénzügyi bizottság jelentését és azzal vágott vissza:

— Ugyan ne méltatlankodjanak az urak, hiszen ugye jönnek el sohase a bizottsági tárgyalásokra, ha még oly fontosak is.

Az őszinteség mindig gorombaság-számba megy. A Pulszky által vágott parádé talált és csipett.

Felzudultak erre, akik találva érezték magukat és felberzenkedtek:

— Mit keres ott Pulszky az előadói székben. Le vele! Ki vele! Nem hallgatjuk! Menj vissza a helyére! zudult fel ellene a szélbali harag, de Pulszky csak állt a helyén és tovább — kedélyeskedett. Igaz, hogy a szavát nem lehetett hallani, de a gyorsírók felkapták és ha az ellenzék meg akarja tudni, hogy miket mondott neki Pulszky, ám forgassák holnap a Ház diariumát.

Miután Holló Lajos megrovási indítványt terjesztett elő Pulszky ellen, Széll Kálmán huzta ki az affér méregfogát. A maga nagy tekintélyével nyugodtan megmagyarázta, hogy az ellenzék felháborodása alaptalan, de hogy az állítólagos gravamen még jobban kiköszörültessék, hát Hegedüs Sándor, aki időközben elfoglalta Pulszkyt olyan élesen megvitattott

helyét, még egyszer megismételte Pulszky mondóháját.

Ezzel a dolog el lett volna intézve, csak hogy akkor az ellenzék eltévészlette volna tulajdonképeni célját, ami abban állt, hogy az indemnity egyelőre ne kerüljön napirendre. Szavazást kellett tehát provokálni és azt a szavazást elhalasztani hétfőre, amihez husz képviselő aláírása elégséges.

— Komédiások, mondta Gajári Géza, amikor az indítványt előterjesztette az elnök.

— Halljuk kik ők, duplázott rá Szöcs Pál.

Már-már fel akarták olvastatni azoknak a nevéit, kik a névszerinti szavazást kérték, amikor az ellenzék ez ellen — ismét müdühvel rendezett viharban tiltakozott.

— Detektivek! Spiczkik! Spiónok! — így kedélyeskédtek balról jobb felé, de miután Szöcs Pál erőlködött, hogy bizony csak olvassák fel a neveket, az elnök véget vetett ennek a felesleges Catoskodásnak azzal, hogy ő igazolja az aláírások valóságát és ebben meg kell nyugodni.

Az ellenzék ezért megéljenezte Lángot, ki ebben a megtiszteltetésben még nem igen részesült. Ivánka Oszkár még egy kissé megcsipkedte Szöcs Pált a nagy felbuzdulásáért, ezzel aztán véget ért az emóció is. Az ellenzék elérte a célját. Az indemnity nem kerül tárgyalásra kedden és ez a fődolog.

Egyéb nem igen történt ebben a lármás ülésben. Azaz hogy mégis. Megválasztották az Erzsébet királyné-szobor végrehajtó bizottságot; beterjesztették az eddig letárgyalt kiegyezési javaslatok bizottsági jelentését és — fél egy óraker a képviselők jó étvágygyal hozzáláthatlak az ebédhez, amihez az emóciót megkapták a t. Házban.

A képviselőház ülése.

Láng Lajos elnök tíz óraker megnyitja az ülést.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Holló Lajos konstatálja, hogy nincsen jelen száz képviselő s így a Ház nem határozatképes.

Elnök: A házszabályok 145. szakasza értelmében a tanácskozáshoz negyven tag jelenléte szükséges. Minthogy a jegyzőkönyv tartalma ellen kifogást nem emeltek, azt hitelesítettnek jelenti ki.

(A tegnapi Indemnity-tárgyalás.)

Pulszky Ágost beterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését a négy hónapi indemnitást kérő törvényjavaslatról s kéri annak kinyomatását és szétosztását elrendeli.

Polónyi Géza a házszabályokhoz kér szót. A pénzügyi bizottság eljárása séri a házszabályokat. A pénzügyi bizottság ülését csak a tegnapi ülés

„Játék! Testvér! . . . A játékban nincs testvér.”

□

Ezt a ravasz kibuvót pedig a főpolgármester bizonyosan Szomaházy István „Kártyakodex”-ében találta meg, melyet egy hét óta 1 forint 20 krajczárért árul épen a ferenczrendi barátokkal szemben az Athenaeum kiadó-társaság. Viszonyainkra igen jellemző, hogy amíg a büntető és magánjogi kodexeinket husz éven belül sem tudják megcsinálni összes nyilvános és lappangó codificationális bizottságaink, addig a kártya-kodex-et egyetlen egy talentumos ember összeacsapta rövid három hónap alatt. Igaz, hogy készségesen segítségére voltak a nemzet legjelesebb fia, az irodalom legelső genie-jei: Jókai, Mikszáth, a két Rákosi, Bródy Sándor és Ambrus Zoltán. Ezek mind rettentő nagy buzgalommal munkálkodtak közre a nagy és jelentékeny mű megalkotásánál, mely mindenestre alkalmas Magyarországon, hol a legtöbb veszekedés a kártyából támad, a társadalmi békének szilárdabb alapokat teremteni. Mert ha kétely támad például az iránt, hogy mily sorrendben kell kimondani a „vannak”-ot, a „tercz”-et és a „kasszát”? vagy pedig, hogy a négy „giri-garé” közül a debreczeni szokvány szerint melyik a legjobb? akkor egyszerűen előveszik

Szomaházy kodexét és az minden vitában végérvényesen dönt; úgy mint a Bolgáré a párbajkérdésekben.

Persze, ha Szomaházy biztos tájékoztatott tudott volna szolgáltatni arra a kérdésre is, hogy „ki oszt?” — amit az emberek soha sem tudnak — akkor könyvét értékben alig multa volna fel valamely nyomtatvány.

De még így is halhatatlan lesz Szomaházy e kodex által; mindenestre halhatatlább, mint novellái által.

Egyébiránt ki kell jelentenem, hogy a könyv jósága iránt alapos kételyeim vannak.

Mint lelkiismeretes ember megvallom, hogy a könyvnek még színét sem láttam. Nem én. De mint ép oly lelkiismeretes ember köteles vagyok megmondani, hogy nem képzelhetem jónak a könyvet, melyben oly világhírű „patzer”-ek, mint Jókai és Mikszáth és Bródy adnak oktatást a játékban. Hisz ezek mindig veszítenek.

Hogy Rákosi Jenő és Ambrus Zoltán játszani nem tud: abban bizonyos vagyok. Mert Rákositól én tanultam tarokkot; Ambrust meg én tanítottam ferblizni. Hát csak tudhatom.

Tény az, hogy én nem tudok semmit. Mert a mesterem sem tudott semmit. Hát mit tudhat akkor az én tanítványom?

És ilyen szakemberekkel megv Szoma-

házy a Hortobágyra tekintélynek? Majd meglátják, hogy mi lesz még ebből.

×

Különben, milyen naiv ember az a Szomaházy! Ő akarja a magyarokat kártyázni tanítani.

=

Na, de van vigaszunk még az esetre is, ha a magyarok Szomaházy kodexe következtében megünnák a kártyát és elszoknának tőle. Van egy vigaszunk: megvettük Ignácot. Tenyésztési célokra vették meg. És így gondoskodva van róla, hogy a Doncaster-vérnek ne szakadjon vége a magyar turfon. Azoknak, kik e nagynevű ősiségre akarnak játszani a totalisateurnél, lesz rá alkalmuk. Ignác utódai nem fogják meghazudtolni származásukat.

De azzal ne hitgessék magukat a lőtenyésztők, hogy Ignác révén olcsón fognak jutni a Doncaster csikókhöz. A kisbéri ménes igazgatói ismerikje család értékét és a kelendő remények pénzbeli compensatióját bizonyára ez értékhez fogják arányosítani . . .

Jóságos ég! Egy káplán 1056 óráig tanít hittant egy éven át a főváros elemi iskoláiban és kap érte nyolczszáz forintot; és Ignác . . . Ignác egy csikója is kerülhet körülbelől ennyibe. Talán még többbe is.

várta után hirdették ki s a bizottság megkezdte s megkezdte a képviselők közt szótörtézetet volna. Csak most osztják szét a javaslatot. Minden képviselőnek joga van a bizottság ülésén megjelenni s ott indítványt tenni. Ha a törvényjavaslatról még senkinek sincs tudomása és azt tegnap délután már a bizottság le is tárgyalta, úgy hogy előadót sem választ az nem egyéb, mint a képviselők jogainak kijátszása.

A házszabályok a kisebbségnek biztosítják a különvelemény jogát. Ezt is kijátszották. A pénzügyi bizottság tagjai Justh Gyula, Zichy János, Gullner Gyula... Felkiáltások jobbról: Nem voltak ott! Justh egyszer sem volt ott.

Polónyi Géza: Igen is ott volt többször Justh. De Tomcsányi és Gullner bizonyosan mindig ott volt, most azonban nem lehettek ott, mert oly rövid idő alatt nem is értesülhettek az ülésekről. Köszönetet mond Bánffy-nak, hogy az ország figyelmét felhívta arra, hogy a házszabályok kijátszásával akar kormányozni.

A törvényjavaslatnak a bizottsághoz való visszautasítását indítványozza. Ha a tulajdonról be bizonyítják, hogy a házszabályokat meg nem sértették, visszavonja indítványát s bocsánatot kér. De a házszabályok ily durva megsértését nem lehet eltérni. (Helyeslés balról.)

(Az első vihar.)

Pulszky Ágost előadó: Polónyi csínyről beszél, amely az alkotmányos eljárás ellen indított. Polónyi egy frakció nevében beszélt.

Polónyi Géza: Én a magam nevében beszéltem!

Pulszky Ágost: amely frakciónak képviselője a pénzügyi bizottságot soha egyetlenegyszer sem méltatta arra, hogy tanácskozáiban résztvegyen. (Zaj, ellenmondások a szélsőbaloldalon.)

Bartha Miklós: Ez nem áll!

Pulszky Ágost: Bocsánatot kérek, a képviselő ur mondhatja, hogy ez nem áll, én állítom... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csenget. Zajos felkiáltások a jobboldalon: Halljuk! Halljuk!) Sőt egy-egy képviselő egyetlenegyszer se volt a bizottságban...

Polónyi Géza: Ki az?

Pulszky Ágost: Justh Gyula képviselő ur!

Bartha Miklós: Ez nem tartozik ide! (Egy hang jobbfelől: De önökre tartozik!) Nincs is Pesten Justh Gyula! (Nagy zaj. Elnök csenget. Közbekiáltások a szélsőbaloldalon: Nem is előadó az ur!)

Pulszky Ágost: Bocsánatot kérek, a pénzügyi bizottság Hegedüs Sándor képviselő urat bízta meg képviselővel, de régi szokás szerint ez esetben... (Ellenmondások a szélsőbaloldalon: Semmi szokás!)

Polónyi Géza: Tessék felolvasni a jegyzőkönyvet. A házszabályok 112. szakasza... (Zaj Felkiáltások a szélsőbaloldalon: A jegyzőkönyvet!)

Semmi helye ottan! Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök csenget. (Folytonos zaj.)

Pulszky Ágost: Bocsánatot kérek. (Szűnni nem akaró nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Hentaller Lajos: Nincs joga beszélni. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon! Nem szabad beszélni! Elnök csenget. Felkiáltások jobbfelől: Halljuk az elnököt!)

Elnök: Kérem, tisztelt Ház! (Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Zaj. Elnök csenget.) Méltóztassék meghallgatni...

Hentaller Lajos: Illetéktelen ember!

Elnök: Méltóztassék meghallgatni az elnököt. (Nagy zaj.)

Hentaller Lajos: Nem előadó!

Elnök: Nem először történik, akárhányszor megtörtént az, hogy az előadót más valaki helyettesítette.

Hentaller Lajos: Ki bizta meg?

Elnök: Tessék megnyugodva lenni, a bizottsági elnök ur valószínűleg fel fog szólalni.

Holló Lajos: Tisztelt Ház! A házszabályokhoz kérek szót. (Felkiáltások jobbfelől: Nem lehet.)

Gajári Géza: A szónokot félbeszakítani nem szabad! (Nagy zaj. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hol a hitelesített bizottsági jegyzőkönyv!)

Elnök: (Csenget.) Kérek csendet! Tessék meghallgatni az előadó urat. (Nagy zaj.)

Gajári Géza: A házszabályok szerint nem szabad félbeszakítani a szónokot. (Nagy zaj.)

Elnök: (Csenget.) Tessék meghallgatni Pulszky képviselő urat! (Folytonos nagy zaj.)

Pulszky Ágost: A képviselő urak tartoznak tisztelettel a házszabályokban megadott azt a jogot (Folytonos nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Nem lehet, nem szabad szólani! Halljuk! Halljuk, jobbfelől.) a szabályoknak azt az egyszerű rendelkezését, amely szerint a szónokot félbeszakítani nem szabad. Konstatálom, hogy a pénzügyi bizottság... (Folytonos nagy zaj.) Konstatálom, hogy a pénzügyi bizottság elnöke részéről a pénzügyi bizottság tudomásával lettem megbízva a bizottság régi szokásánál és gyakorlatánál fogva a jelentés elterjesztésével. (Nagy zaj. Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Nincs joga szólni!)

A pénzügyi bizottság elnöke teljesen a szabályok és a törvény szerint járt el. (Folytonos nagy zaj és közbekiáltások.)

Széli Kálmán: (Szólni akar. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Holló Lajos: A házszabályokhoz kérek szót. (Nagy zaj. Felkiáltások balfelől: Halljuk! Halljuk! Kell, hogy türelmesen meghallgassák, tisztelt képviselő társaim (Nagy zaj és közbekiáltások jobb- és balfelől.)

Elnök: (Csenget.) Méltóztassanak csendben

meghallgatni a szónokot, különben kénytelen lesz az ülést felfüggeszteni. (Nagy zaj.)

Pulszky Ágost a nagy zajban az elnök folytonos csöngetése közt beszél, jobbról egy csoport képviselő gyülekezik köréje néhány gyorsíróval s ezek hallgatják. A padokban ülők szavát sem hallják.

Felkiáltások balfelől:

— Minek ül ott az elnök? Miért engedi beszélni!

Pulszky Ágost a jobboldaliak zajos éljenzése közt leül újra az előadói székre.

Holló Lajos a házszabályokra hivatkozva kimutatja, hogy a helyettes is a bizottságnak kell választania és követeli, mutassák ki a jegyzőkönyvből, hogy Pulszkyt az előadó helyetteséül megválasztották. Ha ez nem történt meg, Pulszky előadósodása semmis és a jelentést az illetékes előadónak újra meg kell tennie. (Helyeslés balról.)

Elnök kijelenti, hogy a jegyzőkönyv szerint Hegedüs az előadó.

Polónyi Géza: Hitelesítve van-e a jegyzőkönyv?

Elnök: Nincs!

Polónyi Géza: Még az sincs hitelesítve!

(Magyarázatok.)

Széli Kálmán: Semmi politikai csínyről sincs szó. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Harmincz év óta bizonyos megszorításokkal a pénzügyi bizottság tagja; harmincz éve mult, hogy ennek a parlamentnek szakadatlan tagja.

Polónyi Géza: Miért nem éljenek? (Zajos éljenzés jobbról.)

Széli Kálmán: A házszabályokban én nem olvastam sehol, hogy a bizottságok tanácskozáinak megkezdésére mily időpont van kitűzve.

Az indemnitás törvényjavaslathoz — és itt hivatkozom harmincz éves praxisomra — a bizottságban az ellenzéki tagok sohasem szoktak egyébként hozzászólni, mint jelezni álláspontjukat, főtartani annak kifejtését a Ház plénumában és három vagy négy mondattal fölvetni a bizalmatlanság kérdését.

Nem látja a házszabályokat megsértve és hogy az eddigi praxistól eltértek volna, mert a bizottság eljárása megfelel az eddigi gyakorlatnak. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Hegedüs Sándor belép a terembe és Pulszky Ágosttal folytatott beszélgetés után beül az előadói székre.

Horánszky Nándor kötelességességét vet Pulszky szemére, mert az jogtalanul szól az előadói székből a saját széke helyett. A házszabályokat ignorálni nem szabad.

Pulszky Ágost személyes kérdésben szólál föl. Hivatkozik Széllre és Hegedüstre, nem ők bízták-e meg a helyettesítéssel?

Horánszky Nándor: Ha Pulszky kijelenti, hogy őt a bizottság bízta meg a helyettesítéssel, visszavonja állítását.

Hát van igazság a földön?

#

Nincs. Nincs bizony. Mert különben Zichy Jenő grófnak még hazatérte előtt szobrot állítanának azért a fölséges jó ötletéért, hogy a magyarok őshazáját a kínai tszang-li-jémenben keresgélte. És kevés hiba volt, hogy megtalálta. A kínaiak nagyon barátságosan fogadták a derék grófot: „Ime, végre egy kaputrokos ember, — mondák — ki nem kapzsi ellenségként tolaikodik be hozzánk, hanem rokonságot keres körünkben és hoz is számunkra. Ez nagy ember. És igaza is lehet. Már vállalkozásának alap gondolatában is van valami kínai, valami konzervatív. Mig a többi európaiak, az oroszok, angolok, németek, francziák új hazát keresnek nálunk, ő egy őshazát keres. Azok a mi hazánkat veszik el; ez a magáét akarja ide plántálni valahová, a mi körünkbe. Ez kitűnő férfi. Ennek segítünk a keresésben.” „Köszönöm! — felelé Zichy Jenő gróf. — Meguntam a böngészést. A magyarok ősi hazáját ugyan nem találtam meg önöknél; de a rokonságot azért tartom. Én most már hazá felé indulok; jöjjenek velem és keressék az önök hazáját nálunk! Jótállok, hogy megtalálják. Hogy próbát tegyünk: Mi drágább önöknél, uraim, a esikó vagy a hittan? — „A hittan!” kiáltá az egész tszang-li-jémen egyhangulag. „Akkor tévedtem, uraim — válaszolá ismét a

gróf — akkor mégis van némi különbség közöttünk; mert nálunk a ló a drágább és a káplán az olcsóbb. Jobb lesz hát mégis, ha mindenki ott marad, ahol van.”

□

Jobb lesz hát, ha mindenki ott marad, ahol van. Ez igen bölcs mondás. Nagy igazságot rejt. És ezért szivlelte meg a mi kitűnő Hegyi Arankánk is. El akart menni a Népszínházról; sőt már el is szerződött a Magyar Színházhoz és mi mindnyájan már édeleltünk abban a gondolatban, hogy mily szépen fog hatni Hegyi Aranka éneke és finom játéka ama kisebb színházban, mely az intim hatásokra alkalmasabb.

Ekkor elérkezett a bucsuzás hete vagy hónapja; mert az ilyen bucsuzás nálunk mindig egy hétig vagy egy hónapig tart. A művész né eljátszotta összes „legjobb” szerepeit a Népszínházban, mindegyiket „legutóljára”. És minden este sirt az egész színház a távozó művész után. Az újságok megszámlálták, hány mogyorónagyságu könyvet ejtett a bucsuzó színész és hány díonagyságu a „fizetés-emeléstől idegenkedő” igazgató. A szemek patakzottak, az Orient-szállodánál sósvizben lépdelték a járó-kelők.

— De ha így szeretik egymást, ha ily nehezen tudnak elválni: akkor miért nem

maradnak együtt, az igazgató és a művész? — kérdék mindnyájan, akik csak hírét vették a nagy érzékenységnek.

— Hát a Népszínháznál tulsok a jó erő — mondák a beavatottak — ott Hegyi Aranka nélkülözhető. Gondolta tehát a művész, átmege a Magyar színházat támogatni kitűnő tehetségével.

Ekkor azonban megjött a végső gyászestély; és ezen a nagy meglepetés. A még mindig síró és szökni kívánó Hegyi Aranka elé odaállt Szirmai és megvallotta neki, hogy ő, ki hivatalbeli első szerelmese e háznak, „nem képes a művésznek az elkövetendő házasságtörésben segédkezni.” Ezek saját szavai.

A művész erre nagyot nézett.

— Ha így áll a dolog, akkor maradok, — mondá és pályatársi rokonérvéstől indítva, újra megkötötte a szerződést a Népszínházzal, melynél a jó erők, úgy látszik, még mindig helyet találhatnak.

Ez úgy tehát közmegelegetésre végződött. Hegyi Aranka megkapta az ő jó szerződését; az igazgató megtartotta az ő jó művésznőjét; és a Magyar színház megkapta az ő jó bánatpénzét, amit legutóljára említettünk; de ami nem a legutolsó még sem.

Keszler József.

Pulszky Ágost: A bizottság elnöke és előadója biztál meg a bizottság részéről. (Zaj és elletmondás balról.)

Hegedűs Sándor kijelenti, hogy öt egyháznak ügyei elfoglalták s megkérte az elnököt, hogy régi gyakorlat szerint helyettesítse őt valakivel az előadói székhelyben. (Zaj.) Kéri a Házat, hogy a bizottság jelentését nyomassák ki és osszák ki és tűzök ki napirendre.

(Vita a szavazás fölött.)

Polónyi Géza: Ezek után csak ismétlem, hogy indítványomat fentartom és kérem azt szavazás alá bocsátani.

Elnök: Tisztelt Ház! Miután szólani már senki sem kíván és a vita be van zárva, a kérdés az, hogy a Ház elfogadja-e az előadó ur javaslatát. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem ez a kérdés.)

Sághy Gyula: Nem lehet azt először szavazásra feltenni, mert van halasztó indítvány. (Nagy zaj és mozgás! Halljuk!)

Elnök: Szíveskedjenek az elnököt meghallgatni, hogy megértsük egymást. (Zaj! Elnök cseppet.) A kérdés az, hogy elfogadja-e a Ház az előadó ur indítványát, vagy pedig elfogadja-e Polónyi Géza képviselő ur indítványát. Nem így méltóztatnak kívánni? (Folytonos zaj. Elnök cseppet.)

Polónyi Géza: A mélyen tisztelt elnök ur, valószínűleg félreértésből, nézetem szerint nem helyesen veti föl a kérdést. Itt egy előzetes kérdésről van szó...

Elnök: Minthogy a képviselő ur indítványa halasztó természetű, természetesen az fog előbb szavazás alá bocsátatni. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Bocsánatot kérek, épen ez az, amiben az elnök ur engem és indítványomat félreértette. A kérdés nem ez, mert az előadó indítványa még nem tárgyalatott, nem tárgyalatott tudniillik azon kérdés, hogy az osztályokhoz utasítottak-e, vagy sem a jelentés.

Elnök: Minden körülmények között ezt akarom előadni. (Zaj, közbeszólások a jobboldalon: Halljuk! Halljuk!) Tehát Polónyi Géza képviselő ur indítványára kell mindenekelőtt szavazni. Van ez ellen kifogás? (Nincs.) Föl fog olvastatni az indítvány.

(A második vihar.)

Elnök: Polónyi Géza képviselő urnak indítványa husz képviselő ur névszerű szavazás elrendelését kéri. (Felkiáltások jobbfelől: H a i l j u k a n e v e k e t ! N e v e k e t k é r ű n k !) Ugyancsak husznál több képviselő, majd fölolvastom — a névszerű szavazásnak a következő ülésre való áttételét kéri. (Felkiáltások jobboldalról: Kérjük a neveket!)

Perczel Béni jegyző: (Olvassa.) Antal Pál. (Felkiáltások a jobboldalon: Itt van-e? Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: (Rámutat Antal Pálra.) Hát ó hajtják eleve len látni? Itt van! (Folytonos nagy zaj.)

Perczel Béni jegyző: Szentiványi Kálmán, Hódossy Imre. (Éljenezés a baloldalon. Felkiáltások a jobboldalon: Halljuk! Halljuk! Csak tovább.)

Bartha Miklós: Miféle új szókások ezek? (Felkiáltások a jobboldalról; Nagyon jó szokás! Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Micsoda jogon olvastatja fel az elnök a neveket?)

Gajary Géza: Mindig csak komédiáznak. (Felkiáltások a baloldalon: Rendre! Rendre! Gajary: mit mondott?) Ha tetszik, megrepetálom, hogy komédiáznak.

Szentiványi Kálmán: Komédiát csak komédiás csinálhat! (Nagy zaj a jobboldalon. Halljuk! Halljuk! a baloldalon.) Kérem megmondani, hogy a házszabályoknak melyik szakasza alapján olvastatnak fel. Kérem az elnök urat, tartsa magát a házszabályokhoz. (Nagy zaj és folytonos közbekiáltások jobb- és balfelől.)

Elnök: Én azt hiszem tisztelt ház, — külön ítéltém a névsort — konstataálhatom, hogy husznál többen vannak. (Nagy zaj.)

Szőcs Pál: Szót kérek! (Nagy zaj. Felkiáltások balfelől: Nem törünk obstrukciót! Derűtlenség balfelől. Nagy zaj.) Ezerszer meg ezerszer volt rá alkalom, tisztelt képviselőház, hogy a Ház tulsó oldaláról bármely okmánynak a felolvasását követelték. Ezen a jogon, az önök által stipulált gyakorlat révén követeljük, hogy azoknak a névszerű szavazást kérének a névsortát felolvassák.

Elnök: Tisztelt képviselőház! Most már lehetetlen az elnöki tisztet vinnem, hogy ha sem jobbról, sem balról az elnököt nem támogatják. (Nagy zaj! Ugy van! balfelől.) Ha ilyen felszólalás történik az igen tisztelt Ház ezen oldaláról (a jobboldalra mutat), amikor kijelenttem, hogy igenis vannak huszan, akik a névszerű szavazást kérétek. (Zajos helyeslés balfelől. Nagy zaj. Elnök he-

lyeslés balfelől és felkiáltások. Eljön az elnök! Ne tessék kotnyeleskedni! Nagy zaj!)

Ivanka Oszkár: Tisztelt képviselőház! Az előttem szólott tisztelt képviselő ur azon a czimén követeli a névszerű szavazást aláírók nevének felolvasását, mert a házszabályok más okmányoknál is megengedik és elrendelik hogy felolvassanak. (Felkiáltások jobbfelől: Önök mindig követelték! Zaj!) Épen a házszabályokban van megszabva, mikor és milyen okmány felolvasásának van helye. (Felkiáltások jobbfelől: Minden okmány van a Házban! Felkiáltások balfelől: Minden okmány van! Jól van! Köszönjük!)

Bartha Miklós: Ezt vegyük jegyzőkönyvbe, hogy mindent. (Zaj.)

Polónyi Géza: Mindent fel kell olvasni! Tessék megjegyezni! (Nagy zaj.)

Szentiványi Kálmán: Ha csak egy tag kívánja is.

Münich Aurél: Szégyenlik magukat, hogy nem akarják felolvasatni? (Zaj.)

Ivanka Oszkár: Elég az, hogy konstataálta az elnök, hogy itt vannak azok, akik az iveket aláírták, tehát a házszabályoknak megfelelőleg vannak ezek az ivek az elnökséghez benyújtva. Csak a tisztelt tuloldalnak, illetőleg nem mondom, hogy minden tagjának, de az ott lármázó uraknak föl fogását illusztrálja. (Egy hang balfelől: A komédia s o k a t.) — Igen a komédiásokat!

Elnök: Ezen kifejezéseért a tisztelt képviselő urat renduntasítom. (Zajos felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ivanka Oszkár: Hát a tisztelt uraknak föl fogását illusztrálja az, hogy az elnöki enunciaziókban sem hisznek. (Derűtlenség balfelől. Felkiáltások jobbfelől: Nem arról van szó!) és alkalmazhatjuk a német példabeszédet, hogy: „Wie der Schelm ist, so denkt er“. (Nagy zaj a baloldalon.)

Polónyi Géza: Bokross Elek nem ezen a pártton ült.

Szőcs Pál: Nem bizalmatlanságból kérte a nevek felolvasását, tökéletesen megbízott az elnök kijelentésében. (Felkiáltások a szélsőbalon, hát akkor miért kérte?)

Elnök (csenget): Csendet kérek!

Elnök: Polónyi képviselő ur indítványa felett husz tagnál többen kérék névszerű szavazást; ismét husz tagnál többen a névszerű szavazásnak a következő ülésre való áttételét kérétek. Én tehát kimondhatom, hogy a Polónyi képviselő ur indítványa felett való szavazás a következő ülésre, a hétfőn délelőtt tíz órakor tartandó ülésre ítélték át.

(Jelentések, választások.)

Rosenberg Gyula, Pulszky Ágost és Szemere Attila a kiegyezési javaslatokról nyújtanak be különféle bizottsági jelentéseket.

Azután az Erzsébet-szobor bizottságának tagjait választották meg. Névszerű szavaztak s a szavazás eredményét a jövő ülésben hirdetik ki.

Megválasztottak: Andrassy Tivadár gróf, Berzeviczy Albert, Csáky Albert gróf, Dedovits György, Hock János, Karátsanyi Jenő gróf, Rátkay László, Szinnyei-Merse Pál, Thaly Kálmán, Tisza Kálmán, ifj. Zichy János gróf, Zichy Jenő gróf.

A közigazgatási bizottságba Kristoffy József, Purghy Sándor.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár keleti utazása. Egy konstantinápolyi távirat jelenti, hogy Marschal báró, konstantinápolyi nagykövet, a Dardanellákra utazott, hogy a császárt üdvözölje. A császár körüli diszszolgálatra kirendelt könnyű lovasezred, Said bey parancsnoksága alatt, elindult már Jaffába. A diszszolgálatra beosztott tisztek szintén utban vannak már. A császári vendégek konstantinápolyi programja a következő:

Október 17. délelőtt 11 órakor megérkezés; este diszbed a Yldiz-kioszkban.

Október 18. Reggeli a német nagykövetségen; a császárné látogatása a háremben.

Október 19. A császár körülövegolja Jedjucula falait; az összes nagykövek fogadtatása; hajózás a Bosporuszon; este színházi előadás a Yldiz-kioszkban.

Október 20. A császári szőnyeggyár meglátogatása.

Október 21. Selamlík; katonai diszszemle; este diszbed a diplomáciai kar tiszteletére.

Október 22. Reggeli a császári palotában; elutazás.

Nincs kizárva, hogy a program egyes részletei megváltoznak.

A Novoje Vremja-nak jelentik Konstantinápolyból, hogy a török rendőrség számos, a német császár ellen intézett kiáltványt foglalt le. Sok görögöt és örményt tartóztattak le, a kik nyilvános helyeken szidták a német császárt. Egyáltalán a görögök és örmények teljesen távol tartják magukat az ünnepektől, mert nem tudják elfelejteni Németország ellenséges magatartását az örmény és a kréai kérdésben.

Az osztrák helyzet. Bécsből jelenti tudósítónk: A következő kommunikét tették közzé: Az olasz klub és az alkotmányhi nagybirtokosság közt az utóbbi napokban meg egyezés jött létre az iránt, hogy a politikai-taktikai kérdésekben való érintkezés végett rendszeres kontaktusban lesznek egymással. E célból mindkét részről három-három klubtagot küldtek ki, még pedig az olasz klub kiküldötte Malfatti báró, D'Angeli dr. és Panizza dr. képviselőket, az alkotmányhi nagybirtokosság pedig Schwegel báró, Stürgkh gróf és Grabmayr dr. képviselőket azzal a megbízással, hogy pártjuk nevében ily kérdésekben esetről-esetre megállapodjanak.

A kiegyezés.

— Az osztrák kiegyezési bizottság ülése. —

Bécs, október 15.

A kiegyezési bizottság ma folytatta a kiegyezési javaslatok általános tárgyalását.

Gross dr. (német néppárt) azt mondja, hogy Bilinski tegnapi fejtegetései csak az osztrák kormányának a magyar kormányval szemben való gyöngeségét tárják fel. A Badeni-kormány a junktim kérdésében helyesebb álláspontra helyezkedett, mint a jelenlegi kormány. Visszautasítja azt a szemrehányást, hogy a kiegyezési provizóriumnak a 14. § alkalmazásával való életbeléptetéseért a németeket terheli a felelősség. Az ő pártja inkább áll a dualizmus alapján, mint a többség pártjai, melyek a federalizmus utján meg akarják semmisíteni a dualizmust. Sajnálja, hogy a kvóta tekintetében olyan bizonytalan a helyzet és hogy a kormányok a kvóta megállapítását egyesegyedül a kvotaküldöttségekre bízzák, jöllehet a törvényjavaslatok indokolása a Magyarországnak adandó kedvezményeket a kvóta emelésétől teszi függővé.

Majd áttér a fogyasztási adókra és aggályát nyilvánítja az ellen, hogy a nép széles rétegeit terhelő ez adóknak emelését összekapcsolják a kiegyezéssel. A vám- és kereskedelemi szövetségben nincs semmiféle engedmény Magyarország részéről. Ausztriára nézve tehát az egész javaslat egyenesen veszedelmes és még olyannak sem tekinthető, hogy javítani lehetne rajta.

A szónok ennél fogva a következő indítványt terjeszti elő:

1. A kormánynak a Magyarországgal való kiegyezési vonatkozó javaslatai fölött napirendre tórnek.

2. Felhívják a kormányt, lépjen haladéktalanul tárgyalásba a magyar kormányval az igazság és méltányosság követelményeinek megfelelő, a bíróságok innesső felének érdekeit megóvó kiegyezés megállapítása iránt.

Gross képviselő beszéde és Falkenhayn képviselő rövid nyilatkozata után az ülést megalakították és délután folytatják.

Falkenhayn gróf (konzervatív nagybirtokos) Gross indítványával szemben kijelenti, hogy ő a mellett van, hogy a kiegyezési javaslatok tüzetesen tárgyalassanak az albizottságokban, abban a — szerinte önként értendő — föltevésben, hogy a tárgyalásoknál a szükséges enyhítések megtehetőek lesznek és a kvótával való junktim fontartásának határozott föltesésében, miáltal magától elesik a mostani, egészen egyoldalú kedvezőtlen megítélése a kiegyezési javaslatoknak, mert hiszen most egyáltalán nem lehet tudni, hogy mint fog állni a dolog, ha

a kvóta meg lesz állapítva. A kiegyezés szükséges a monarchia nagyhatalmi állása érdekében. Ha mindig azt hangoztatják, hogy a magyarok azért kapnak oly mohón a kiegyezés után, mert annak egyes rendelkezései különösen kedvezőek rájuk nézve, úgy ő, mint osztrák, büszkébb felfogást vall, mert azt hiszi, hogy a magyarországi politikusok is a monarchia nagyhatalmi állásának föntartása érdekében kívánják a kiegyezés létrejvetelét, mert a nagyhatalmi állást magukra nézve szükségesnek tartják és belátják, hogy ez náluk nélkül nem lehetséges.

Erre az ülést két órára megszakították.

Az általános vita további folyamán *Auspitz* képviselő a junktimról és a kvótáról beszél és azt mondja, hogy a valódi junktim az, ha a kormányok a kiegyezés tárgyalása során megállapítják a kvótát. Figyelmeztet arra, hogy 1877-ben a kormányok a megállapított kvótát kormányjavaslat alakjában terjesztették a parlamentek elé. Mindenekelőtt helyre kell tehát állítani a junktimot, azaz a javaslat harmadik olvasása előtt javaslatot kell tenni a kvótáról.

Schlesinger azt kérdi: tette az osztrák kormány számításokat arra nézve, hogy szám szerint minő magasra rugnak ennek a kiegyezésnek a hátrányai, hogy vajjon a kvóta maga fölér-e ezzel a hátránnyal s vajjon a két kvótaküldöttesség nyert-e a két kormánytól képet arról, hogy minő kvótaarányra van szükség, hogy Ausztria gazdasági életének anyagi megkárosodását ellensúlyozni lehessen. Azt hiszi, hogy a két kormány között oly megállapodások jöttek létre, amelyek csupán a osztrák nép érdekeivel ellentétesek. Ő tehát nem viseltetik bizalommal a kormány iránt. Ha mi — ugymond — megszavazzuk a Magyarországgal való kiegyezést, erre csak a monarchia nagyhatalmi állására való tekintet kényszerít bennünket. Mi az egység helyett a dualizmust kaptuk, míg Magyarország a nyelv és a nemzetiség tekintetében egységes. Az osztrák diplomáciának kötelessége lett volna, Magyarországgal szemben ellensúlyozásképp megalkotni az osztrák népek hatalmas egységét. Magyarország ereje abban a tudatban rejlik, hogy az osztrák birodalom fele széthuzó népekből áll.

Majd áttér a zsidó-kérdésre, amelyről hosszasan beszél és azt mondja, hogy a zsidók befolyása, akik kétségkívül egyedüli képviselői a nagytökének, uralma alatt tartja az egész társadalmat. Különösen Magyarországon dominál a zsidóság minden tekintetben. A szónok felhívja a többséget, hogy állja útját az osztrák népek romlásának és ne alkossa a szóban forgó kiegyezési javaslatok elfogadásával újabb erős támaszt a magyar zsidótöke uralmának.

A legközelebbi ülés hétfőn lesz.

Az elmaradt forradalom.

— Franciaország szennázciója. —

Az emberiség lehetetlennek tartja azt, amitől már elszokott. Valamint a felnőtt egyének abszurdum a térdnadrág; miként a meggazdagodott üzérnek lehetetlenség, hogy főzékkel és burgonyával is lehet táplálkozni; és valamint a német császárnak elképzelhetetlen, hogy megint Hinzpeter ur parancsoljon neki, a nevelője: úgy az állítólag megkomolyodott és megvénült emberiség is abszurdumnak kész tartani, ha megint ifjúkori szokásokkal gyanúsítják. A patriarchalis nyugalomhoz szokott emberiség most is fölnyílni mosolyog a párisi „összeesküvés“-en: ugyan ki csinál má forradalmat, államcsinyt, december másodikat? ... Ne beszéljenek olyan bolondot, hogy megint térdnadrágban járunk!!

Ez a kényelmes, nyárspolgáriás szkepszis mosolyog ránk ma a világ legtöbb újságjából. Ki hinne a katonai forradalomban, mikor először is Párisból azt jelentik, hogy minden csendes, másodsor meg Páris általában is olyan messze van, hogy ott talán semmi sem igaz.

Brisson, a szegény, becsvágyó radikális, tényleg nem tud Európa előtt nagyobb nimbuszt szerezni, mert az nem elég, hogy esetleg megakadályozott egy kisebb méretű államcsinyt. A forradalomnak ki kellett volna törni, hogy Brisson uron a kedélyes kételkedés ne mosolyogjon. Így azonban erős keresztűznek van kitéve a szegény, mindazokkal a republikánus újságokkal együtt, amelyek tegnap nagyon megijedtek. A szenzációváró világ nem elégszik meg egy elmaradt forradalommal, valóságos ágyudurrogás és ropogó barrikád kell neki, hogy higgyen.

Az elmaradt forradalomról ma ezeket a tudósításokat kaptuk:

Páris, október 15.

A revíziót ellenző lapok mérő misztifikációnak nevezik az összeesküvésre vonatkozó közleményeket, ellenben azok a lapok, amelyek tegnap az összeesküvésről hírt adtak, fentartják értesüléseik hitelességét.

Páris, október 15.

Politikai körökben nagy feltűnést keltett Waldeck-Rousseau szenátornak Brissonnál tett tegnapi látogatása. Waldeck-Rousseau nem épen barátja Brisson politikájának. De ezuttal kötelességének tartotta őt a köztársaságot fenyegető veszélyre figyelmeztetni és néhány tapasztalatáról beszámolni, amelyeket a helyzet elbírálásánál nagyon is jól felhasználhat Brisson. Együttal biztosította Brissont róla, hogy a mérsékelt köztársaságiak is támogatni fogják kormányát, ha erélyesen közbe lép avégből, hogy a valóságos helyzetet megszüntesse, amely alatt annyit szenved az ország. (N. Fr. Pr.)

Páris, október 15.

Daczára annak, hogy valamennyi pályaudvart megszállották a katonák, ma még is, — csöpp hija, — hogy nagy vasúti szerencsétlenség nem történt. A váltóór ugyanis, amidőn egy vonatot jelzés által „biztosítani“ akart, észrevette, hogy azok a drótok, amelyeket erre a célra használnia kellett volna, el voltak vágva. Hat ilyen drót teljesen hasznavehetetlen volt. A második segédjelző-készüléknek szintén minden drótja szét volt vágva. Erre azonnal elzártak valamennyi vágányt és munkásokat küldtek ki minden irányban, hogy a vonatokat kézzel tartassák. Mérhettelen veszély származhatott volna a gáztejtől, ha idején észre nem veszik. A tettes még ismeretlen. (N. Fr. Pr.)

Páris, október 15.

A Havas-ügynökség jelenti: A katonai összeesküvés híre a politikai körökben nem keltett mélyebb hatást. Azt hiszik, hogy néhány Dreyfus-párti újságíró azt a tanácsot adta Brissonnak, hogy kísérjen figyelemmel bizonyos lapokat, amelyeknek lojolitása gyanús. A belügyminisztérium hallgatásit az állítólagos összeesküvésről azzal magyarázzák ki, hogy oktalanság volna ezt a híresztelést megczáfolni, mint-hogy a tények nincsenek elég szabatsággal leírva. Az összeesküvés híre állítólag onnan ered, hogy bizonyos összejövetelekről van szó, amelyekben találkoztak egyfelől egy tábornok és du Lac jezsuita provinciális, másfelől egy másik tábornok és Déruléde, majd még egy harmadik tábornok és Viktor Napoleon herceg. Az utóbbiak állítólag Brüsszelben találkoztak.

Nem hiszik, hogy az utóbbi találkozás megtörtént volna, a többieknek pedig nem tulajdonítanak politikai jelentőséget. Ami azokat a leveleket illeti, amelyekben némely tiszt a jelenlegi helyzettel való elégedetlenségüket

fejezték ki, azokból semmi esetre sem lehet összeesküvésre következtetni. Csak a Dreyfus-ügy miatt támadt nagyfokú izgatottság és a párisi nagyobb méretű csapatösszevonás szerzett ezeknek a híreknek némi hitelt. Bizonyos körökben úgy vélekednek, hogy ezt a hírt a szociálisták lapok terjesztették, hogy ezáltal elérjék a párisi csapatok összevonását, mert azok megakadályozzák az általános strikeot. Hozzáteszik, hogy a Dreyfus-párti lapok az ebben az ügyben kompromittált tábornokoknak valami kétségbeesett tettétől tartva, egy képzelt összeesküvés leleplezésével akarják elejét venni a jövőre nézve egy valódi összeesküvésnek.

Páris, október 15.

A „Aurore“ azt mondja, hogy a kormány is különböző forrásból értesült az összeesküvésről, továbbá, hogy fontos iratok és tanúk nyilatkozatai vannak a kezében, amelyek a figyelemztetés feltétlen komolyságát bizonyítják.

A „Petit Bleu du Matin“ szerint az összeesküvésnek a híre mindjárt azután kelt szárnyra, midőn Déruléde visszatért a harc politikájához. A tábornokok állítólag három nappal a Wagramban tartott gyűlés előtt titkos összejövetelet tartottak és egy bizalmiférfit küldtek Brüsszelbe, hogy Viktor Napoleon hercegnél puhatolozzék, a herceg nagyon tétovázó magatartást tanúsított. A nevezett lap szerint a rendőrség egymásután három jelentést kapott, amelyek főként arról szóltak, hogy egy hadtestparancsnok engedelm nélkül több izben elhagyta állomását.

A „Paix“ állítólag egy bonapartistától hallotta, hogy Viktor Napoleon herceg e hó 3-án elutazott Turinból és csak 12-én este érkezett Brüsszelbe. Ez alatt a négy nap alatt a herceg több izben átlépte a határt.

Bern, október 15.

Napoleon Bonaparte Lajos herceg a genfi tó melletti Nyon közelében levő Prangins kastélyba érkezett, hol Viktor herceggel tanácskozott és a párisi eseményeket várja be.

Köln, október 15.

A „Kölnische Zeitung“-nak azt jelentik Párisból, hogy Clemenceau-nak az „Aurore“-ban közzétett szenzációs leleplezése a Boisdeffre tábornoknak az Esterházy-ügyben való magatartásáról, a kormány tudtával jelentek meg.

TÁVIRATOK.

A német császár veszedelemben.

Köln, október 15. A „Kölnische Ztg.“-nak Londonból és Párisból érkező hírei megerősítik azt a táviratot, amely a német császár ellen Egyiptomban tervezett merényletről szól. Eszerint három olasz anarchistát, kiket a rendőrség régóta szemmel kísért, elfogtak; náluk számos anarchista iratot, két vasdróttal körülkötött golyókkal megtöltött bombát találtak. (N. Fr. Pr.)

London, október 15. A „Standard“ azt mondja, hogy az anarchisták tévednek, ha azt hiszik, hogy üzelmeik eljeshethetnek egy olyan embert, mint a német császár, utitervének kivételétől és terveinek feladására vagy megváltoztatására birhatják. A legújabb bűnös kísérletnek a többiekhez hasonlóan csak az a következménye lehet, hogy együttes eljárásra ösztönzi a hatalmakat, hogy kiirtsák ezt a szektát, amely undokabb a pestisnél.

Róma, október 15. A Stefánia-ügynökségnek jelentik Alexandriából: A nyomozásokat, amelyek a robbanászerrel megtöltött két bomba fölfedezésére vezettek, a helyi rendőrség segítségével az itteni olasz konzulátus végezte és a konzulátusnak köszönhető a gyanúsított emberek letartóztatása is, akiket fogva tartanak.

Az orosz külügyminiszter Párisban.

Páris, október 15. Muravjev gróf orosz külügyminiszter Párisba érkezett és ma délután hosszasan tanácskozott Delcassé külügyminiszterrel.

Az elázott hadgyakorlatok.

Szofia, október 15. A folytonos esőzés következtében a vidlemi kerületben nem tartják meg a hadgyakorlatokat. A tartalékosokat már szabadságot kapták. Ugyanez okból valószínűleg elmaradnak a szófiai hadosztály hadgyakorlatai is.

Kréta kiűritése.

Konstantinápoly, október 15. A nagykövetek újabb együttes jegyzéket adtak át a portának, amelyben követeléseiknek rövid határidőn belül való feltétlen elfogadását kívánják.

Picquart.

Páris, október 15. A minisztertanács ma délelőtt a kemény fogságban tartott Picquart ezredes ügyével foglalkozott, amely konfliktust idézett elő a katonai és polgári igazságszolgáltatás között. E tekintetben sem törvényes rendelkezés, sem precedens eset nincs. Saïrien igazságügyi miniszter és Vallé belügyi államtitkár az igazságügyminiszterium igazgatóinak közreműködésével folytatni fogják az eset megvizsgálását.

A párisi strike.

Páris, október 15. A minisztertanácsban Brisson miniszterelnök bejelentette, hogy a földmunkások strikeja megszűntnek tekinthető. A legtöbb építkezésnél újra megkezdődött a munka. Bejelentette továbbá, hogy az a kísérlet, hogy a vasúti munkásokat általános strikera bírják, meghiúsult.

Páris, október 15. A katonai őrségeket, a pályaudvarokon levők kivételével, ma csekélyebb számban állították fel és sokat egészen bevontak. A csapatokat a kaszárnyákban már nem tartják készenlétben. A vidékről, nevezetesen Rouenből érkező táviratok azt jelentik, hogy a pályaudvarokat már nem őrzi katonaság, minthogy rendezárástól nem kell tartani.

Az anarchisták ellen.

Róma, október 15. Oroszország kijelentette, hogy hajlandó az anarchisták ellen tartandó konferencián résztvenni.

Róma, október 15. Svédország és Norvégia hozzájárultak az anarchisták ellen tartandó értekezlethez.

HIREK.

Itthon a király.

A király, az özvegy király, ma viszontlátta a gödöllői vén fákat. A terebély tölgyet s a százados hársat az udvaron, Erzsébet királyné régi két óriáskatonáját az ablak alatt. És körül mindent, amit rőt barnára festett az ősz a csöndes barokk-kastély mellett. Grassalkovich széles gránitlépcsőin megint hallgatag lakajok járnak, a tágranyított széles ablakokból, mik kíváncsian néznek a világba, mint egy tudatlan rokokó-lányka szeme, tán ősz fejével kihajlik most a király. Szertenczni kissé a tájon. A park felé, hol egykor a királyi amazon páripája esőrentette meg a levélpadlót, a falu avult háziköi felé s vissza az erdő mélyébe, a múltba. Itthon a király.

Ugy kellett volna megérkeznie, hogy amerre a királyi kocsit hajtott, két oldalgyá-

szoló ezrek álltak volna s az erkélyeken ismét ott hajlongtak volna a fekete zászlók. Az igazság is ez lett volna: gyászoló nemzet, gyászoló város. De jobb volt ez így, becsesebb volt a csönd. Nem kellett az idők folyását visszafordítani s a király sebéhez, ahová az első finom heget már odalehelte az idő, nem volt szabad hozzányulni. Csak egymásnak suttogtuk, hogy itthon a király, nem álltunk az utcza szélére sorba, mikor a részvét már emlékeztetés lenne! . . .

De itthon a király s mint egy meghajlott tölgyre a hű folyondárlevelével, úgy simul hozzá a mi gondolatunk. Ha a magasba nézünk, látjuk is, hogy a fölséges koronát megvárta a vihar. Hulló levelek még mindig hullnak le közibénk a magasból; most az egyik arról beszél, hogy odafönn még nincs csend, zokogás hallatszik minduntalan; a másik azt mondja, hogy a viharrázta tölgynek nehéz lett a koronája; a harmadik az a koszoruk közül való rózsalevel; még friss és ott kóvályog a szélben és az is közibénk hull le. A repkény megzörren és közelebb simul a tölgyhöz. Itthon a király.

Egy régi napkeleti meséből jut most eszünkbe amaz ősz király, aki még gyermek volt, és drága játékszereket kapott egy jó szellemtől, mikor trónra lépett, csupa arányból való holmit, drága elefántesontokban, köztük két gyűrűt is, amely csillogott, mintha szingyémánt lenne és ámbár keménysége is olyan volt, mint a gyémánté, a nagyságát változtatta folyton. A két gyűrű közül majd megdagadt az egyik, majd összehúzódott a másik. Egyforma soha sem volt a kettő s a király ezt a tüneményt nézte ötven évig. És akkor nem tudta tovább nézni a rejtélyt és elment az Istenek templomába és leborulva hívta a jó szellemet, akitől egykor az ajándékot kapta. A szellem megjelent és a király ott térdelt előtte, fehér szakála reszketett a fényben.

— A gyűrűket kérdezed, ugyebár? — mondta. Tudd meg hát, hogy az egyik a hatalmat jelképezi, a másik a boldogságot. Várd meg, míg egyforma lesz mindkettő s akkor te leszel a földön a leggazdagabb király. De addig még ötven évig kell ülnöd a trónon . . .

A mesében száz évig ült a trónon, a mesebeli király, míg kiegyenlítődött neki és egyforma lett a két gyűrű.

Itthon a király. A mesebeli két gyűrű összeszorítja szívünket s mi bánatosan várjuk, hogy neki rövidebb idő alatt legyen egyformává a kettő.

Lapunk mai száma 26 oldal.

— A király itthon. A király ma reggel pontban 5 óra 40 perczkor külön udvari vonaton Budapestre érkezett. Fogadására csupán Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány és Daróczy állomásfőnök jelentek meg. Az udvari vonat, melyet Ludvig elnökgazgató és Thaly királyi tanácsos üzletvezető vezettek, lassu menetben érkezett be a nyugati pályaudvarba s alig hogy megállt, feltűnt a király alakja, akit Paar Ede gróf főhadsegéd segített le. Ő felsége tábornoki egyenruhát viselt. Első sorban Ludvig elnökgazgatót, majd Márkus főpolgármestert és Rudnay főkapitányt tüntette ki megszólításával, azután az udvari várótermen keresztül csukott fogaton Paar Ede gróf főhadsegéddel a várba hajtattott. A többi kocsiban Dietrichstein és Dietl szárnysegédek, továbbá König udvari tanácsos és Mader ellenőr foglaltak helyet. A kísérlet többi tagja az udvari vonatról ki sem szállva egyenesen Gödöllőre folytatta útját, ahová a vonat hét órakor érkezett meg. Fent a királyi palotában Apponyi Lajos gróf udvarnagy, Jäger udvari biztos, Ybl Lajos lovag várkapitány és Kanter Károly pa-

lotai plébános fogadták ő felségét, akinek fogata pontban hat órakor rohogott a palotába. A király néhány szót váltott Apponyi gróffal, azután visszavonult lakosztályába. Délután két óra 30 perczkor a keleti pályaudvarból kíséretével Gödöllőre utazott.

A király különvonaton három óra öt perczkor érkezett Gödöllőre. Az állomáson Kapezy főszolgabíró, Lénárt csendőrszázados és Egyed állomásfőnök fogadták, a kastélyban pedig Ybl várkapitány, Deininger postaigazgató, Róth ellenőr, Piukszinsky dr. plébános, Pettera vadászmeister és Pirkner erdőmester. Dacára az esős időnek, a kastélyba vezető uton nagyszámú közönség várta ő felségét, köztük a járásbíró, a szolgabíró, az ipartestületek s mindkét iskola növendékei. A közönség az uralkodót csak némán, kalaplevéve, főhajtással üdvözölte. A király zárt kocsiban hajtattott fel a kastélyba.

Ő felsége jövő csütörtökön, e hónap 20-án, délelőtt 10 órakor és további rendelkezésig a következő hétfői és csütörtöki napokon Budapesten legfelsőbb kihallgatást fog adni. Előjegyezni a kabinetirodában (budai királyi várak) lehet 17-ikétől kezdve.

— A Baross-szobor készen van. A Baross-szoborbizottság arról értesítette a kereskedelmi minisztert, hogy a szobor teljesen készen van és így semmi sem áll útjában a november huszadikára tervezett leleplezés ünnepélytartásának. A felterjesztéssel kapcsolatban a bizottság arra kérte a minisztert, hogy a máv igazgatóságát a szobrot környező kert rendezésére utasítsa. A miniszter eleget tett ennek a kérelemnek és a kert rendezéséhez haladéktalanul hozzá is fognak.

— Román Miron állapota. A nagyszombati metropolita állapotában némi javulás állott be. Felépüléséhez alig van remény.

— Izabella hercegasszony nagylelkűsége. Izabella főhercegasszony, Frigyes főherceg felesége — mint Pozsonyból írják — ma a pozsonyi római-katholikus tanítóképző-intézet igazgatóságánál kifizette az összes szegény növendékek tartás- és tandíjait. A főhercegasszony nagylelkűségének híre persze nagy örömet keltett az intézet szegény növendékei között.

— A dán királyné temetése. Roeskildeből táviratozzák: A királyi család vendégeivel különvonaton röviddel délután két óra előtt érkezett ide és nemsokára a dómra ment, ahol már nagyszámú gyászoló közönség gyűlt össze. A hölgyek, elfoglalták helyeiket, az urak a koporsóhoz mentek és ezután az elbirt szertartásnak megfelelően megkezdődött a gyászmenet. Közvetlenül a koporsó mögött Keresztély dán király és György görög király mentek. Követték őket kettesével: a trónörökös és Valdemár dán herceg, Miklós czár és Oszkár király, a görög trónörökös és a cumberlandi herceg, a yorki herceg és a cambridgei herceg, Lajos Viktor főherceg és Frigyes Lipót porosz herceg, valamint a többi fejedelmi személyiségek. Keresztély király, aki mélyen megrendültnek látszott, barátságosan üdvözölte a gyászmenetben résztvevőket. A diákok gyászeneké után Pully királyi konfessionárius a boldogul királyné kívánságához képest rövid imát mondott, köszönetet mondva abban a dán népnél, a királynak és királyné és királyi családnak azért a hűségért és szeretetért, amelyet a királyné iránt jó és rossz napokban egyaránt tanúsítottak. Ezután a koporsót, egy gyászinduló hangjaitól kísérve, az V. Frigyes-kápolnába vitték. Követte a koporsót az egész királyi család, a fejedelmi vendégek, valamennyi dán miniszter és Estrup volt miniszterelnök. A halott örök nyugalomra helyezése után a fejedelmi személyiségek rövid ideig még a kápolnában maradtak, azután külön vonaton a bernstorfi kastélyba mentek.

— Heine-kéziratok a királyné hagyatékában. Bécsi levelezőnk mondja el nekünk telefonon: A királyné hagyatékában gondosan őrzött csomagra akadtak, amelyben Heinek számos eredeti levele volt. A királyné leveleit Heine nővérétől, Embden

asszonytól kapta Hamburgban, amidőn Embden asszonyt egyszer meglátogatta. Embden asszony még él és 95 éves, Hamburgban lakik. A király ő felsége diplomáciai uton visszadta a leveleket és hozzájuk sajátkezű levelet mellékel, amelyben köszönetet mond a királyné iránt tanusított figyelemért és annak arcképét is megküldte Embden asszonnak. Heine nővérét e figyelem könyekig megindította. A király azt a rózsát, amelyet a királyné halálos ágyán is kezében tartott, Genböl Bécsbe hozatta és új tudományos módszer szerint konzerváltatta, üveg alá tette és örök emlék gyanánt íróasztalán őrzi. A többi virágot is, amely a halottas ágyon volt, Bécsbe hozták, konzerválták és a főhercegnők közt elosztották.

— Magyar sebész a párisi sebész-kongresszuson. Farkas László dr., kórházi főorvos ma a francia sebész-kongresszusra Párisba utazott s csak egy hét múlva tér vissza Budapestre.

— Samassa érsek alapítvány. Samassa József dr. egri érsek abból az alkalomból, hogy legközelebb elérni érseki méltóságának huszonötödik évét, uradalmi tisztviselői számára özvegy és árva nyugdíj-intézetet létesített és e célra uradalmi igazgatójának ötven ezer koronát bocsátott rendelkezésére. Samassa érsek ugyanebből az alkalomból még több más jótékonycélu alapítványt is tervez.

— III. Béla király temetése. A budavári Mátyás-templom Szentháromság-kápolnájában éjjelnappal dolgoznak azon a kőkoporsón, amelybe III. Béla király és felesége földi maradványait helyezik. A kápolna közepén emelkedik a termáskőből faragott széles sarkophag, melynek lábánál három czimer van: Magyarország egykori czimere, az apostoli kettőskereszt, az Árpád-ház czimere vörös-fehér pólyákkal és azokban az oroszlanokkal s a Chatillon francia hercegi-ház czimere. A födelé domborműben van kifaragva III. Béla királynak és feleségének életnagyságu alakja. A koporsó fölé kőbaldachin borul és efölött a falon domborművek vannak. A főalak a Megváltó és körülötte sorakoznak az apostolok. Ott van a négy evangélista szimbolikus jelképe is. Kétoldalt feleke márványtábla van a falba illesztve. Az egyik a király elhalálása van megörökítve és a másikon az Árpád-ház családfája és le van vezetve rajta I. Ferencz József királynak az Árpád-ház való rokonsága. A királyi-pár csontjait rejtő mostani két rézkoporsót a temetést megelőzőleg két napra a templomban közszemlére teszik. Ez alatt az idő alatt a ciszterciata-rend tagjai tartanak a koporsók előtt vigiliákat. Holnap negyven ciszterciata-anya jön a fővárosba, hogy részt vegyen a szertartásban. Ezek között lesz a zirczi apát, Vajda Ödön is. A gyász-ünnep október 21-én, pénteken délelőtt tíz órakor kezdődik. A szertartást Vasary Kolos biboros hercegprimás végzi Hornig Károly báró veszprémi és Steiner Fülöp székesfehérvári püspökök segédletével. A gyászmise alatt a templomi ének- és zenekar Mozart nagy rekviemét és Mosonyi Mihály magyar liberáját adja elő. Mise után a papság a katófalk elé vonul és ott lesz a libera, melynek végeztével a ciszterciata-anyak vállukon viszik a koporsókat a Szentháromság-kápolnába és ott a kőkoporsóba helyezik, amelyet a hercegprimás beszentel.

— Új templom a Terézvárosban. Két évvel ezelőtt három karmelita-szerzetes atya és két szerzetes-testvér jött Budapestre, hogy a főváros külső részeiben, amelyek néhol órajárásvira vannak a plébániáktól, a katolikus híveket a vallás áldásaiban részesítsék. A Terézváros külterületén szemeltek ki működésük területül, ahol fáradságukat csakhamar siker is koronázta. Az eddig templomot csak ritkán látott nép ezrével tódul az istentiszteletekre. Most csak néhány száz lélek befogadására alkalmas kápolnájuk volt, a hívők sokasága rendszerint a szabad ég alatt hallgatta a misét, most részben a főváros köztörvényhatósága, rész-

ben a hívők aldozat-készségéből csinos új templomot építenek a Huba-utcában. Az épület alapkövét ma délelőtt tették le nagy ünnepélyességgel. Az egybegyűlt közönség sorailban voltak a többek között: Széchenyi grófnő, Mária Josefa főhercegnő főudvarmesternője, aki a főhercegnőt képviselte, gróf Károlyi Sándor, gróf Zichy Aladár, báró Barkóczy Sándor egyesületi elnökök, a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumból Vakady dr. kanonok miniszteri osztálytanácsos, Molnár János apát, Major Ferencz országgyűlési képviselő, Mátrai József kerületi előjáró, Medrey Zsigmond köztörvényhatósági bizottsági tag, Lubricht Ágost dr., egyetemi tanár, Bonitz Ferencz lapszerkesztő, Bán Sándor ferenczrendi házfőnök, Kurz Vilmos ferenczvárosi plébános, Kirschner Bonaventura karmelita provinciális, Walsper Ferencz gyáros stb. A misét Boltzár József püspök, esztergomi érseki vikárius mondotta Walter kanonok, Stieher Vincez apátplébános, Kanovich Béla esperes-plébános, Krizsán Mihály pápai kamarás szemináriumi aligazgató, Puri Iván dr. szemináriumi prefektus és számos karmelitaszerzetes és növendékpap segédletével. Mise alatt a proféta-utcai leányiskola növendékei énekeltek. Mise után a nagyközönség átvonult a szomszédos templom-épületbe, ahol külön oltár volt föllállítva, amelyet a budapesti karmelita-ház tagjai: Sós István, Haas Ágoston, Lenner Chrisostom, továbbá Lajos és Béla szerzetes-testvérek állottak körül. Az oltár evangéliumi oldalán volt egy kis négyzetes vörös márványtábla, amelyre aranykereszt van vésvé a mai dátummal. Pécsy jezsuita-anya alkalmi beszédet mondott, Hummer Nándor pedig felolvasta az alapköve tett okmány szövegét, amely a templom rövid történetét mondja el. Ezután a püspök megszentelte a követ s az oltár mögött a templom falába illesztette.

— Inkvizíció Szerbiában. Ilyen czim alatt a napokban megjelent közleményünkre vonatkozólag a budapesti szerb főkonzul a következő felvilágosító sorokat küldte be hozzánk:

Az
Országos Hirlap
Tekintetes Szerkesztőségének
Budapestén,
VIII., József-körút 65.

Becses lapjában e hó 1-én a hírek rovatában „Inkvizíció Szerbiában” című közlemény van, melyben a szerb királyság igazságszolgáltatása rágalommal van illetve.

Beszerezett hivatalos adataim szerint meg lett állapítva, hogy bizonyos Karagunovics rendőrségi fogalmazó és Szavits Szima csendőr önkényesen testi sérelmet követtek el az elfogott Mitrovitsón, aki mint közönséges kihágó, nem pedig mint kiváló pártember jutott fogságba.

Karagunovics fogalmazó azonnal el lett mozdítva az államszolgálatból és Szavits csendőrrel egyetemben bünvádi eljárás alá vettették. Megérdemelt büntetésüket nem fogják elkerülhetni.

Eszerint becses lapjának említett híre tulzolt és légből kapott információkon alapul s a Tekintetes Szerkesztőség meg lehet arról győződve, hogy Szerbiában is uralkodik humanizmus és igazság.

Kérem, hogy e czáfolatot lapjában közzétenni sziveskedjék.

Barlovátz György,
szerb királyi főkonzul.

Nagyon szívesen adtunk helyét a főkonzul ur sorainak, amelyek azonban nem erőltetik meg a mi híreinket. Előismerjük, hogy van igazság Szerbiában, de ha a fogalmazó és a csendőr büntelen lett volna, nem kellett volna őket elcsapni és bíró elé vinni.

— Pékmunkások gyűlése. Az örömvölgy-utcában, a Pieber-féle vendéglőben gyűltek össze ma délután felőt órakor a munkanélküli péksegédek vagy négyszázan, hogy helyzetükről és tenijevölőikről beszéljenek. Krecsányi Kálmán rendőrkapitány is jelen volt a gyűlésen, jóelőre mérsékeltre iatve a munkásokat. Schwartz péksegéd be-

szélt először sanyaru helyzetükről, de a rendőrkapitány az erősebb kifakadásoknál gyakran megintette. Utána Prekop pékmunkás szólalt fel, de beszégét a rendőrkapitány félbeszakította és mérsékeltre intette.

— Így nem lehet tanácskozni!

— Betömik az ember száját! Kiáltották mindenfelől, de egyebet nem tettek, hanem zugolódva eloszlottak.

— Szakál és bajusz. Az összes szakált viselő népek már a legrégebb korban a szakált, mint az erő és férfiaság jelét, nagy becsben tartották, és épen ezért gondosan ápolták. A szakáltól való megfosztást büntetésnek, megbecstelenítésnek tekintették. Mózes is ezért tiltotta meg a szakál lenyírását. A tizenhetedik században, a harminczéves háboru idejében, kezdtek az emberek a szakálukat leborotváltatni. Mikor a középkori körszakálviseletet a bajusz és pofaszakál kezdte kiszorítani, ez, különösen Németországban, sok hazafinál élnék visszataszítást szült, sőt a papok még a szószókról is kikeltek az új divat ellen. Ilyen megrovó beszédet tartott például a borotválkozók ellen, akik megfosztják magukat fürtjeiktől és férfiaságuk külső jelétől, a tizenhetedik században egy Philander von Littewald nevű pap.

— Ha tisztos őseitek — így szólt — legszébb ékességüknek tartották az állukat körül, hosszúra növesztett szakált, úgy ti se utánozzátok mostan az ostoba és állhatatlan idegeneket és ne nyessétek, nyirjátok hetenkint férfiaságtok díszes jelét. Ne nyomorítsátok el naponta ollókkal és tűzesitétt vasakkal, ne csűrjétek-csavarjátok, ne ranczigtaljátok ide-oda, zsirral-pomádével be ne kenjétek. Ime, nézzétek, van itt mostanság körszakál, pofaszakál, logény-szakál, hegyes szakál, tányér alaku szakál, török szakál, spanyol szakál, olasz szakál, göndör szakál, fürtös szakál, föl, le, jobbra és balra kunkorodó szakál. Mondjam-e tovább, ti szakadás majmok? Az én időmben tolláról ismerték még, ki milyen madár volt, most az álláról mert most a szakál mondja meg azt. Minél öregebbek lesztek, ti vastagnyagu, tetszelgő bolondok, annál jobban sanyargatjátok arcotokat, csak hogy fiataloknak gondoljanak benneteket és így jobban elcsábíthassátok a tisztos asszonyszemélyeket, akárcsak holmi csupasz állu, pipogya kamaszok lennétek.

— Betörési kísérlet. Szegedről táviratozza tudósítónk, hogy a mult éjjel eddig ismeretlen emberek betörték a May Miksa-féle bankházba és föl akarták törni a vasszekrényeket. Ugy látszik, rosszak voltak a szerszámaik, vagy jók a szekrények, mert nem tudtak semmire sem menni és üres kézzel kellett távoznok. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a betörők a pinczeboltozat áttörése után jutottak a bank helyiségébe. Nagy apparátussal nyomozzák őket.

— Dinamit-merénylet. Az Ujvidékkal szemben fekvő Kamenicza községben — mint tudósítónk írja — a mult hét egyik estéjén iszonyu robbanás riasztotta fel a különben csöndes helység lakóit. Egy eddig ismeretlen ember ugyanis a bírónak, Szlankamenacz Jęftónak pinczéjébe, dinamitrakétát hajított. A veszedelmes rakéta explodált, annélkül azonban, hogy emberben kárt tett volna. De a rázkodtatás oly erős volt, hogy a környék valamennyi házának ablakát bezuzta. Szerencse, hogy a merénylő a dinamit-rakétával nem tudott kelően bánni, mert különben az egész ház két-ségkivül a levegőbe repült volna. A csendőrség erélyesen keresi a tettest, eddig egy gyanusított molnarlegényt el is fogott.

— Emléktábla-leleplezés. A kassai Kazinczy-kör vasárnap délelőtt tíz órakor leplezi le a pre-montrei társház falában elhelyezett Kazinczy, Boc-sányi és Baróthy Szabó Dávid emlékezetére készített emléktáblákat. Dr. Takács Manyhért főgim-náziumi igazgató mondja a leleplezési ünnepe-n az emlékbeszédet.

— Egy örült a király kocsija előtt. Izgalmas jelenetet provokált ma délután a Lánchídon egy örült ember. Mikor a király kocsija az Albrecht-utról lejövet a hídon át akart haladni, a hídfőnél egy ember kivált a várakozó tömegeből, odaugrott a király kocsija elé és megragadta a lovak kantárszárát. A kocsis természetesen megállt, de ugyanabban a pillanatban rendőrök siettek elő és elvitték a merénylőt, mire a kocsis a lovak közé csapott és elhajtattott. A királyt láthatólag inkább bosszantotta, mint megijesztette ez az incidens. Hegedűs Antalnak hívják a merénylőt, a ki ö t s z ö r v o l t m á r e g y i k b u d a p e s t i i d e g g y ó g y i n t é z e t b e n és jelenleg is közveszélyes örült. Ma még a rendőrségen tartották, holnap azonban elszállítják valamelyik elmeorvosító intézetbe.

— A khalifa rabja. Az Omdurman mellett vívott véres csata szabadított ki a dongolai khalifa fogságából egy német alattvalót. Neufeld Károly tizenhárom évig volt a khalifa rabja. 1885-ben fogták el hatvannégy arabbal együtt, akiket mindmegannyit fejvesztésre ítélték. Őt magát azzal tisztelték meg, hogy megkérdezték, milyen halál-nemmel akar meghalni. Választhatott. A khalifa három kérdést terjesztett eléje:

— Szereted-e az akasztást?

A rab nem válaszolt.

— Talán azt akarod, hogy a fejedet vágjuk le?

Látva, hogy a rab hallgat, még egy harmadik kérdést kockáztatott meg:

— Szeretnéd, ha főbe lőnének?

— Sem te, sem más khalifától nem félek. Nem bántottak engem. Fölöttem csak Allahnak van hatalma. Ha meg akarsz becsülni, mint európai, úgy siess, mert a nap melegen süt és nekem fáj a fejem.

A khalifa nem ölette me a rabot, hanem ötven fontos lánczokat kovácsoltatott rá és nehéz munkára fogta. Reá akarták venni, hogy számukra löport készítsen és mikor ellenkezett, lánczait súlyosabbakkal cserélték fel. Őrei meg bámulatos szorgalommal korbácsolták. Hozzá tartozói több ízben próbálták, hogy megmentsek. Ez ízben el is jutott hozzá egy arab, aki azonban a szöktetést nem mert megkísérteni. A rab a khalifa parancsára meg is házasodott. Egy benszülött nőt vett el feleségül, akihez hozzá tartozói több ízben küldtek pénzegélyt. Tápláléka többnyire kukoriczappéből állott. Csak ritkán jutott egy darab sült tevehushoz, vagy nyers tevetidőhöz. Az omdurmani csata visszaadta szabadságát.

— Agyonütötte az apósát. Novákban, Horvátországban — mint tudósítónk jelenti — Habdelics Iván földmives szénát kaszált a rétyén, amikor veje ezen néhány marhát akart áthajtani. Az após tiltakozott ez ellen, szó szót követett, és vő és após csakhamar tettelesen bántalmazták egymást. A vő végre is egy kaszát ragadott és felvágta ezzel az apósa hasát. Habdelics rövid idő alatt meghalt, veje pedig maga jelentkezett a hatóságánál.

— Paraszt dráma. Kada Péter derecskei jómódu földmiveslegény halálosan beleszeretett a falu legszebb leányába Kovács Eszterbe. A szülők eleinte hallani se akartak erről a házasságról, de végre mégis megpuhultak. Meg is volt a kézfogó és Kada a legboldog vőlegény volt a világon. Annál feltűnőbb volt, hogy a legény az esküvő napján közvetlen az esküvő előtt föbelötte magát. Mikor a szép menyasszony ezt a borzasztó hírt meghallotta — eszméletlenül terült el a földön. Hiába volt minden kísérletezés — hiába vitték ki Eger leghíresebb orvosát — nem lehetett rajta segíteni. Így feküdt négy napig, míg tegnap a halál megváltotta és most már ott van vőlegényével. Tegnap temették el nagy részvét mellett.

— Letorrazott leányka. Rajcsi Mari görögői napszámosasszony kis leánya, Anna — mint Lócsáról írja tudósítónk — anyja gondatlanságának áldozata. Mialatt az asszony a szomszédban

beszélgetett, a kis gyermek a tüzhelyhez ment, a hol egy forró vízzel telt fazék feldült és Annuskára ömlött. A leányka égési sebeibe belehalt.

— Tanulás magánuton. Oly vidéken tartózkodó egyének, kiknek elmenetelükhöz valamely osztály vizsgájára van szükségük, kényelmesen járhatnak Erdi Jenő levélbeli „Vizsgákra Előkészítő Tanfolyamának” igénybevétele mellett alapos előkészítéshez anélkül, hogy a személyes előkészítésnek hiányát éreznék. Ezen intézmény, egy régen érzett hiánytól s az érdekeltek figyelmébe ajánlható.

— Idegenforgalom a fővárosban. Daczára annak, hogy maga Budapest jóformán semmit sem tesz, hogy a főváros idegenforgalmát emelje, az lassankint, szinte magától mégis, fejlődik. Legelőkeltebb bizonyosága ennek az, hogy most is, mikor az utazgatás évadja tulajdonképpen már elmúlt, a „Hódoló díszfelvonulás” nagy körképének látogatói között még mindig jelentékeny százalékot képeznek a külföldiek. Így csak azok közül, akik legutóbb a festmény emlékkönyvébe nevüket beirták, felemlítjük a következőket: Guil. Morgantini, Lugano, J. M. Heathman London, Jean Bourgogne Lille, Charles Leblanc Paris, Orkasoff Tiflis, A. W. Utassy és neje Philadelphia, Dr. Naesa Leone Padua, Zygmund Griedzinskz Varsó.

— Női kézmunkák gyűjteménye. A mai postával érkekes kis könyvet kaptunk, mely Bérczi D. Sándor fővárosi kézmunka nagyiparos árjegyzékes mintarajzait tartalmazza. Szinte megszámlálhatatlan a kézmunkák sokasága, mely a gondosan összeállított gyűjteményben írásban és képből van halmozva a megés az olcsósága azoknak a szebbnél szebb női kézmunkáknak, miket csak a finom ízlés és találékonyság eszelhetett ki. Hölgyeink bizonyára élvezettel fogják lapozgatni e könyvecskét és sok olyan dolgot fognak benne találni, amivel — minket meglephetnek.

— A csusz és köszvényes bajok egyedüli biztos gyógyszere a Johnsen-kenőcs; üvegje egy forint. Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárában (Budapest, V. Széchenyi-tér, Nagykörönc-utca sarkán) aki a kenőcs ismertető leírását ingyen küldi meg.

— Szenciaczionális. „Crème de Fanchon” rögtönfi finomító és szépítő arccserme. Zsirtalan! Ártalmatlan! 1 tégely 2 korona. Kapható mindenhol. Főraktár: „Ursits” gyógyszerár, Budapest, Rákóczy-tér.

— Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkáit igen előnyös módon lehet megszerezni kiadóhivatalunk útján. A lapunk mai számában levő hirdetés erre nézve bő felvilágosítást nyújt s felhívunk mindenkit, hogy olvassák el a hirdetést, vágják ki a rendelési lapot s küldjék azt be aláírásukkal ellátva kiadóhivatalunkhoz.

— Igazán remek, a chablonról eltérő munka az „Ezerneveltségű négyvennyolc”, melyet jeles írók és művészek közreműködésével Jókai Mór, Bródy Sándor és Rákosi Viktor szerkesztettek. E díszmű 1000 egykorú képpel, kitűnő kézírásokkal, nevezetes okmányokkal és egyéb jellemző nyomtatásokkal ékesedik, melyek mindannyian a nagy korok szelvényeit hűen és szemléltetően varázsolják eléjük. E mű nem száraz történelmi munka, hanem a nagy idők élvezetes krónikája. Megszerezhető az Országos Hírlap kiadóhivatala útján, mívegből a lapunkban ma is benülő hirdetményben foglalt rendelési lap megfelelően kitöltendő és hozzánk beküldendő.

Napirend.

Naptár: Vasárnap, október 16. — Római katolikus: B. 20 Gallusz. — Protestáns: B. 19 Gallusz. — Görög-orosz: (október 4.) D. 19 Hierót. — Zsidó: Tischni 30. Rosch-Hodes. — Nap két óra 5 perccel reggel, nyugszik: 4 óra 53 perccel délután. — Hold két: 7 óra 19 perccel reggel, nyugszik 4 óra 51 perccel délután.

A miniszterek nem fogadnak. A „Hódoló díszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Yárosliget, Andrassy-ut végén, látható reggel 9-től este 6 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

Az egyetemi füvészkert (Üllői-ut) nyitva reggel 8-tól este 5-ig.

Nemzeti múzeum: képtára, nyitva d. e. 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Muzeumi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár zárva.

Egyetemi könyvtár nyitva 9 órától 12 óráig és 3—8-ig.

Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig és délután 3—5-ig.

Az iparművészeti múzeum, nyitva d. e. 9—1-ig.

Kereskedelmi múzeum a városligeti iparszónokban nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Deák-mauzóleum a kerepesi-úti temetőben nyitva este 5 óráig.

A mezőgazdasági múzeum a városligeti Széchenyi-szigeten nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Az iparművészeti társulat állandó bazarja nyitva 9—1-ig.

Az új országház kupolacsarnoka megtekinthető 10—1-ig 50 krajczár belépő díj mellett.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körút 4.)

Rovargyűjtemény a nemzeti múzeumban nyitva 9—1-ig.

A műegyetem megnyitása.

A József királyi műegyetemnek ma volt az ünnepélyes megnyitása. Az előadások már rég megkezdődtek, előbb mint a többi iskolában s a volt rektor szokásos bucsubeszéde és az új rektor székfoglalója a királyné halála miatt maradtak ilyen későre.

A lelépő rektor beszédében főképen az intézetnek a Lágymányoson való végleges elhelyezését foglalkozott, örvendve annak, hogy a kérdést megoldották.

Elég hosszú ideig tartott, különösen a fővárosnál, a különböző al-, fő-, szűkebb és tágabb bizottsági tárgyalás, ideje is már, hogy az intézet végtére megfelelő hajlékot találjon.

A volt rektor utóda a kenyérré mutatott, mintha azt akarta volna mondani a fiatalságnak: ha nem tanultok a tudományért, tanuljatok a kenyérért. Magyarországon az utolsó harmincz év alatt csak vasutakba ezerszázmilliót fektettek, a fiúmei kikötő harmincz, a különböző ármentesítés százmillióba került, öntözésre is vagy hatszáz ezer holdat rendeztek be. Valamennyi adat egy-egy nagyon kecségető felhívás a technikai pályán való haladásra.

Az ünnepélyt a műegyetem udvarán épült új óriási előadó-teremben tartották. Jelen voltak a többek között Wlassics Gyula dr. vallás és közoktatási miniszter, Tóth Lajos miniszteri osztálytanácsos, Mihalkovics Géza tudomány-egyetemi rektor, Fröhlich Izidor bölcsészeti d. é. dékán, Szily Kálmán akadémiai főtitkár stb.

Wartha Vincze lelépő rektor szólott elsőnek. Megköszönte a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, hogy a műegyetem elhelyezésének kérdését a megoldás komoly stádiumába segítette. Az intézet tanácsa már el is készült az építés programjával s reméli, hogy a jövő tavasszal a munka is megkezdődik a Lágymányoson, ahol a műegyetem pavilonjai lesznek. Eddig apró bérletekkel segítettek a helyiségek szűk voltán — úgy, ahogy lehetett. Épen ideje már az új építkezésnek, mert a helyviszonyok teljesen tarthatatlanok. A rajzteremben egy hely két hallgatónak van kiosztva és tizenegy tárgyból kellett párhuzamos előadásokat tartani, sőt egy kemiai tárgyból háromszorosat is. A tanári kar már-már alig bírja ezt a hallatlan munkát.

Ezután a műegyetemi szabályzat revíziójáról szólott, majd áttért a tanári karban történt változásokra és a statisztikára. Működött harminczegyes rendes, két rendkívüli, tizenhat magántanár és ötvenhét egyéb tanár. Összesen százhat tagu tanítótestület volt elfoglalva százötvenhét főle előadásban. A könyvtárban tizenháromezerkilencszáz munka van ötvenháromezerháromezer kötetben. A hallgatók száma az első félévben 1454, a második félévben 1248 volt. Oklevelet szerzett 217 hallgató.

Beszéde végén bucsuzott mint rektor az intézettől és sokáig éltették.

Kisfaludi Lipthay Béla lépett az elnök székbe. Mindenekelőtt köszönetet mondott tanártársainak a bizalomért, amelylyel a rektori méltóságra megválasztották. Ezután a modern technikáról beszélt, magasztalva ennek bámulatos haladását. Hazai viszonyainkról szólva fölemlítette, hogy tizenhatezer kilométernyi vasut fut keresztül-kasul az országon s harmincz év alatt épen megnegyvennyolcszázodott a vasutak hossza. Az ezekbe fektetett tőke ezerszáz millió forint s ez az összeg nagy részben Magyarországon maradt, egész iparágak felvirágzását biztosítva. A vízépítés körében a fiúmei kikötő harmincz, az ármentesítés száz millióba került s hatszáz ezer holdnál többet rendeztek be öntözésre.

Ezután a külföldi technikai haladásra tért át s mint jellemző mozzanatot kiemelte, hogy az angolok újabb időben nagy féltékenységgel nézik a német technika fellendülését s az ipar terén féltelmes versenytársat látnak a németekben.

Tíz évvel ezelőtt a német műegyetemek hat-ezer hallgatóra voltak berendezve s nem volt több hallgatójuk kétezerrel. Ma a kilencz német műegyetemet tizenegyezerkétszáz négy hallgató látogatja. Hasonló a fellendülés Ausztriában is, ahol a hat műegyetemre négyezerkétszáz tizennyolczan iratkoztak be.

Végül az ifjúsághoz fordult buzdító és lelkesítő szavakkal, kérve, hogy használja föl az időt.

A beszédet lelkes éljenzés követte s az ünnepély ezzel be is végződött. A közönség szétoszlása után az ifjúság Zerkovitz Rudolf vezetésével tisztelt meg az új rektort.

A „Magoni“ elsüljedése.

(Távirati tudósítás.)

Nagy hajószerencsétlenségről hozott hírt Londonból a táviró. Egy „Magoni“ nevű angol teherszállítóhajó, mely csütörtökön Londonban megrakodva, New-York felé tartott, pénteken este elsüllyedt.

Az utasok épen ebédelték, mikor a hajót borzasztó lökés érte. Mindenki a födélzetre szaladt s mikor fölértek, rémülten látták, hogy a hajó sziklába ütközött. Nemsokára még egy lökés érte a hajót, amely erre derékban ugyszólván kettéropant és süllyedni kezdett. Husz perc alatt el is süllyedt.

A szerencsétlenség oka nyilván az volt, hogy a gépnek valami baja esett. Másként nem is lehet elgondolni.

Az „Atlantique Transport Compagnie“ szerint ötvenhárom utas és nyolcvan emberből álló személyzet volt a hajón.

A süllyedő hajóból nagy erőfeszítéssel kezdték az utasokat menteni, az idő azonban sokkal rövidebb volt, semhogy mindenkit megmenthettek volna. A hajón levő százharminczhárom személyből csak negyvenhatot tudtak csónakon biztonságba helyezni, ezeken kívül a sziklán is találtak hat matrózt súlyosan megsebesülve. Az összes menekültek közt alig vannak néhányan, akik meg ne sebesültek volna. A hullámok sok holttestet dobnak partra.

Egy megmenekült hajóslegény a következőket beszélte el:

— A legénység hősiessé viselkedett. Két csónakban csak asszonyokat mentettek meg. Hogy valóban meg is menekültek-e, azt nem tudom, mert a veszély pillanatában megragadtam az uszóövet és az első tiszttel a tengerbe ugrottam. Két és fél óra hosszat uszkáltam egy szál gerendán a tengeren. Alig hogy a vízbe ugrottam, egy kis leány sirva kért, hogy mentsem meg.

— Nem lehet, magamat is alig tudom föntartani.

— De én még nem akarok meghalni, szólt a kicsike, aztán eltűnt szemeim elől. Végtelenül fáj, hogy nem segíthettem rajta, mert erőm egészen elhagyott.

Az utasok nagyrésze hazatérő amerikai volt. Az utasok listájában csak egy németes hangzású név van: Grumbrecht asszonyé, akinek nyoma veszett.

Krafft-Ebing szózata.

A bécsi orvosi egyetem hírneves professzorának, Krafft-Ebingnek intő szózatait olvassa most egész Európa. Nem mond semmi újságot a tanár ur. Mindazt, amit „most Európaszerte olyan nagy mohósággal olvasnak, már vagy tíz esztendővel ezelőtt elmondta „Egészséges és beteg idegek“ című könyvében. S hogy most, e munka új — negyedik — kiadása révén ismét szárnyaikra kapták szavait a lapok, az annak a jele, hogy millióknak együttérzését keltette föl és milliók bajának diagnózisát állapította meg említett munkájában.

A pihenés életrendjéről szóló fejezetben a következőket mondja a kiváló orvostanár:

A gimnasztikát, mint a testi- és szellemi erő fölfriessítőjét mindenkor kellőképen gyakorolták az emberek. Torna, játék és mindenféle sportok mellett a legújabb gimnasztikai eszközről, a kerékpárról sem szabad ma már megfeledkezni. Amíg versenyzéssé nem fajul a biciklizés, a modern élet sok káros hatását ellensúlyozza. Orvosi szempontból csak örülni lehet terjedésének.

Hogy a szellemi munkás hány órahosszat dolgozhatik egyhuzamban anélkül, hogy egészségének ártana, azt csak megközelítőleg s csak individuuálisan lehet megállapítani. Az embereknek csak kis része képes három óránál tovább egyfolytában dolgozni.

Emésztés közben nem szabad szellemi munkát végezni, mert egyik zavarja a másikat.

Az angol és francia szokás, hogy tudniillik a napi munka elvégzése után ebédelnek, egészségesebb minden más redszernél.

Több, munkával eltöltött nap után hosszabb pihenőt kell tartani. Erre már régen rájöttek az emberek. Ennek a szükségnek kielégítését paran-

csolja a hetedik nap megünneplését elrendelő isteni parancsolat s a modern társaságnak igen sok oka van ennek a parancsnak a teljesítésére.

A pihenésre szánt napokat valóban pihenéssel is kellene eltölteni, nem munkával, ivással, hazard és izgató játékokkal.

A vasárnapi pihenés maga még nem elég a szellemi munkásnak. Szüksége van rá, hogy esztendőnkint legalább egyszer hosszabb szabadságot kapjon teljes szellemi és testi pihenés végett.

Ezt a szabadságidőt nem szabad nagyon rövidre mérni a szellemi munkásnál. Egy hónap a legkevesebb, amennyire jogosan tarthat igényt az, aki különben az egész esztendőt a nagyvárásban, négy fal között tölti. Hanem ezt a szabadságot okosan kell fölhasználni, ha azt akarjuk, hogy eredménye is legyen. A természet nyugodt megélvezésére kell szánni, nem a félvilágban való utazgatásra, éjszakai varuzásokkal.

Ez ellen a szabály ellen igen sokan vétének. Többnyire körutazással, nagyvárosok meglátogatásával, zajos multságokkal, színházak, muzeumok, képtárak látogatásával, tudományos és egyéb összejövetelekkel töltik el.

Épen ilyen oktalanság, ha gyöngye izmu, edzeten emberek hegymászásra adják magukat. Néhány hét alatt nem pótolhatják az izmok, amit egész esztendőn át elmulasztottak. Az ilyen erőltetett sporthatárság nem egy embert döntött már súlyos szív- és tüdőbajba.

A pihenésnek és a falun való tartózkodásnak roppant nagy fontossága van az egészségre, azonban még távolról sem tudják ezt megérteni, nemhogy méltányolják.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Operaház. „Roland mester“, Zichy Géza gróf három felvonásos dalműve november végén kerül színre a magyar királyi Operaházban teljesen új díszletekkel és jelmezekkel. „A walkürok“ legközelebbi előadásán Siegmund szerepét Perotti fogja énekelni, aki e szerepet Budapesten még nem énekelte.

* Hírek a Nemzeti Színházról. Berczik Árpád „Himfy dalai“ című vigjátékát szerdán, 19-én adják ismét páratlan hérléthez. Csütörtökön, 20-án Laube „Essex gróf“ című szomorujátéka kerül színre a három főszerében Jászaival, P. Márkus Emiliával és Pálfiával. Vasárnap, 23-án délután két és fél órakor Szigligeti történelmi drámáját, „II. Rákóczy Ferencz fogságát“ adják általános bérlet-szünetben, leszállított helyárral. Dumas „Bűnhődés“ című 3 felvonásos színművének első előadását e hónap végére tűzte ki az igazgatóság. A főszerpeket P. Márkus Emília, Szacsavayné, Gyenes és Ivánffy fogják játszani. Ez estén kerül színre először Bracco „Don Pietro Caruso“ című egyfelvonásos drámája is, a cím szerepben Gabányival.

* Blaha Lujza leánya. Blaha Sárika a jövő héten fog mint szerződött tag először fellépni a Népszínházban. Pénteken e célból föllevenítik Szigligetinek egy rég nem adott jó népszínművét a „Nagyapó“-t, amelyben Blaha Lujza asszony együtt fog játszani leányával.

* Berczik Árpád tantímeje. Berczik Árpád a „Himfy dalai“ első előadása alkalmából a következő levelet intézte gróf Festetics Andorhoz, a Nemzeti Színház igazgatójához:

Méltóságos gróf ur!

Tisztelt igazgató ur!

Engedje meg, hogy „Himfy dalai“ című vigjátékom tegnapi első előadása alkalmából legmélyebb és legőszintébb köszönetemet fejezzem ki mindazon előzékenységet, buzgalomért és szakértelemért, melyet e darabom színrehozatalánál a Nemzeti Színház művészeti vezetősége, rendezősége és személyzete részéről tapasztalni szerencsés voltam.

A tegnapi est a Nemzeti Színház művészi gárdájának fényes estéje volt.

Midőn halálnak ismételve kifejezést adnék, kérem, méltóztassék a darab első három előadása után engem megillető írói tiszteletdíjat a következő intézeteknek juttatni:

Az első előadás utáni tantiémet a magyarországi hírlapírók nyugdíjintézetének;

a második előadás után járót a magyar írók segélyegyletének;

a harmadik előadás után járó díjat pedig a Nemzeti Színház nyugdíjintézetének.

Méltóságos gróf urnak

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1898. október 15.

igaz hive

Berczik Árpád.

* Magyar művésznők külföldön. Hollósy Kornélia és Kelen Ida zongoraművésznők október 11-én Drezdában hangversenyt rendeztek zajos sikerrel. Az ottani lapok a legnagyobb elismeréssel hangján szólnak róluk.

* Náday Ilonka bucsuja. Náday Ilonka holnap megvált a Népszínházról és ez alkalomból a következő levelet intézi a lapok szerkesztőségeihez kérvén annak közzétételét:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Miután a mai nappal megszűntem a Népszínház tagja lenni, engedje meg, hogy becses lapjában ezúton mondjak köszönetet a sajtónak és a nagyközönségnek irányomban tanúsított kitüntető rokonszenvéért, melyre büszke vagyok s melyre mindig legkedvesebb emlékeim közt fogok visszaemlékezni.

Öszinte tisztelettel

Náday Ilonka.

* Jane Hading Budapesten. A francia művésznő hétfőn lép fel először a Somossy-mulató színházba alakított helyiségében. Ezen az estén két szerepben mutatja be magát. Augier „L'Aventurière“-jében Donna Clorinet, Dumas „Une visite de nocte“ című apróságában Madame de Morant játsza. Az első estén tehát egyszerre jelmez és modern darab keretében lép fel a vendég. A művésznő nagy estéje kedden lesz, amikor Septmonts hercegnét játsza Dumas „Idegen nő“-jében. Ebben lép fel Hatté, a jellemző színésznő is, aki Clarkson szerepében mindenütt nagy feltűnést keltett. Jane Hading előadásai este fél 8 órakor kezdődik.

* Városligeti színikör. A városligeti színikörben holnap, vasárnap, két népszerű előadás lesz és pedig mind a kettő felhívóakkal. Délután fél 4 órakor a „Háromláb kapitány“ című énekes bohózat kerül színre. Este 7 órakor pedig Caepregy népszínművét a „Sárga oszlop“-t adják. Mindkét előadásban Kövesiné, H. Csillag Amália, Feld Irén, Taraszovits, Symándi, Nagy Katicza, Fehér és Szénássy kisasszonyok, Kövesi, Fehérvári, Veres Sándor, Bihari, Kovács Sándor, Kovács Lajos, Morvay, Ligeti, Sarkady és Várdai működnek közre.

* Kamarazene. A budapesti kamarazeneegyesület idei estéit a következő napokon esti fél nyolcz órakor a Royal-szálló termében tartja meg október 31., november 11., 1899. január 4., 18. és 28., február 5-én a Hubay-Herzfeld-Waldbauer-Popper négyes, november 25-én a Rosé-négyes és december 10-én a Joachim-négyes társulat közreműködésével. Résztvevőnek ezeken felül D'Albert, Gmeiner Lulu, Lichtenstein Dóra, Roth Ernő, Forray Sándor és Polónyi Elemér. Az egyesület vezetősége kéri a tagokat, szíveskedjenek rendezvényeiket október 25-éig a „Harmonia“-ban a tagsági díj (10 forint) lefizetése mellett átvenni, a Rosé és Joachim-hangversenyekre tetemesen leszállított áron kapják rendezvényeiket: körszék 5 forint helyett 3 forint, 50 krajczár, I.-rendű ülés 3 forint helyett 2 forint, II.-rendű ülés-bérlet hat estélyre 5 forint.

A király mondta.

— Delibes dalműve az Operában. —

A lábikrák minden nemzet nyelvén tudnak beszélni, a hangszálagok már kevésbé. Ezért lett Delibes, a balletíró, a külföldön sokkal népszerűbb, mint Delibes, az operaszerző. Nem egészen szabatos róla az a vélemény (amelyet önk a német lexikonokban bizonyára olvastak), hogy a „Naila“ és a „Coppelia“ szerzője csak a ballethez értett igazán. Hogy a vokálzene vagy az énekmelódia terén nagyon szegényesen dolgozott. Alig igaz belőle csak egy szó is. Delibes mint operaszerző a hazáján kívül valóban nem volt népszerű, de egészen más okból. Ő francziább volt a többi francziánál.

jóval nemzetibb akár Aubernél, akár Gounodnál (akik még az olasz zene hatása alatt állottak) és az ő sajátosan kurtá dallam-frázisát nem énekelheti más, csak francia énekes.

Szó sincs róla: a mi énekeseink ma este nagyon rosszul értelmezték dalban és mozdulatban azt a stílt, amelyben Gondinet szövegkönyve és Delibes zenéje van tartva. Am hozzá kell tennünk, hogy e dalművet Bécsben vagy Berlinben mindenestre nagyobb zenei és játékbéli intelligenciával adnák elő, de sokkal mélyebben ott sem hatolhatnának be a mű szellemébe, — annyira francia ez. A párisi Opéra Comique-on kívül nincs ennek sehol másutt hazája.

A Gondinet szövege, mi tagadás, igen sovány, úgy, hogy a „Kis szórakozott“ szellemes írójára rá sem ismerünk belőle. Ne felejtjük el azonban, hogy Gondinet egyúttal hivatalnok volt a miniszteriumban: ezt a szövegkönyvet ott írhatta valamikor rosszkedvében. Ami benne jó, vagyis a szatirikus elem, ezt a mai előadók közül nem vette észre senki sem. Hát nem érzik ki, baritonista urak, azt a maró gúnyt, amely ebből a sujtéből megszólal? Mikor XIV. Lajos, a hermelines kéjencz, egy bárgyu marquis-t fogad és azt kérdi tőle:

— Montcontour Ottó marquis, önnek sok gyermeke van?

— Sire, négy leánynyal vagyok megáldva! feleli a marquis.

— Szeretem a nagyszámu családokat, folytatja a király. De van-e fia?

A marquis erre a kérdésre megrémül. Bárgyu fejével azt hiszi, hogy a király kérdése egyúttal parancs és ijedve dadogja a trón előtt, hogy igenis van fia, — ámbar nincs.

Ebben a persiflage-ban akarta Gondinet bemutatni a XIV. Lajos-korabeli udvaroncokat. És gúnyolódik, hogy a szenteskedő Montcontour-család, amely leányait nem engedi fiatal urakkal érintkezni és zárdába rejti, tulboldog, midőn Maintenon asszony, a király szeretője, alkalmmal megigéri látogatását.

De a darabnak ezt a szatirikus magját, mint mondtuk, itt nem értette meg a szereplők közül senki. A dalmű különben ma csak reprise volt, mert a Nemzeti Színházban annak idején már előadták. Fialalabb színházlátogatóknak, akik már nem emlékeznek rá, szívesen megmondjuk, hogy Montcontour marquis már most minden áron szert akar tenni egy fiura. Mert kell, hogy fia legyen, hisz „a király mondta.“ És egy parasztfiút felöltöztetnek marquisnak. Ez a kamasz ezer bajt csinál, mert valósággal nagyuri passziói támadnak, adósságokba veri magát és dorbézol. Szerencsére a király egyszer csak valami tévedés folytán úgy értesül, hogy Montcontour marquis „fia“ meghalt. A király rosszul értesült, de mint udvarias fejedelem siet a marquisnak elküldeni részvétét és vigasztul még a hercegi címet. Montcontour uszik a boldogságban, hogy lerázhajta a nyakáról ezt a parasztfiokót, akire már nincs többé szüksége, miután a „fia“ meghalt, — hisz a király mondta!

Ez rövid néhány szóban Gondinet szatirája, amelyet Delibes megzenésített. Ez a zene a gyújtó elem hiányában is igen finom és szellemes. Néha tulmesterkelt, mintha vissza akarná tükröztetni a precieuses ridicules korát, azt a kort, amelyben a tánc- és illem-mester fontosabb tényezője volt a francia közéletnek, mint ma a Brisson; azt a kort, amelyben a courtesane-oknak arany karpereczek mellett gondosan kiesztérgályozott versek is küldtek. A Delibes zenéje is, mondom, néha beleesik ebbe a faragványos stílibe: ilyenkor a sok szépségflastromtól nem látni az arcot. De ép oly sok értékes csecsebecsére is akadunk e három felvonásban: ebben az ékszer-dobozban, amelyhez természetesen nem mindenki hordja a zsebében a kulcsot.

A közönség a reprise-t rokonszenvesen fogadta. Szikla Adolf, ez a kitűnő zenész, nagy becsvágygyal tanította be a művet; a próbák kellő számától való irtozat persze speciális magyar színházi szokás. Inkább ezen a téren utánozzák a külföldet, ne a főpróbák dolgában. A rendezés elég

mozgalmas volt, a pompás jelmezek Kémény Jeno szcenikai felügyelő leleményét és színérzékét dicsérik, mellette Caffiné asszony, a varrótű e poétanője tett ki magáért. A diszletfestő azonban hagyjon fel azokkal a brutális nagy szobrokkal, amelyekkel disziti szalonjait és kertjeit, oly csufak ezek a szobrok, hogy akármelyik közterünkön helyet foglalhatnának.

A szereplők közül természetesen Ábrányiné gondoskodott az est hangulatáról. Az ő számai voltak azok, amelyek „beütöttek.“ Kellemetlen érzés fog el, ha elgondoljuk, mi lenne az ilyen játék-operai estékből, ha az ő graciosus lénye és művészete nem szórna beléjük egy-egy derűs sugarat. Mellette Kaczér Margit a vigjátéki ensemble legerősebb oszlopa; ő beléje is szorult egy kis elevenség, és ma este a nadrágszerepben festőileg szép is volt. Hilgermann Laura igen csinosan énekel, de az ő Marlittszerű egyénisége kívül esik ezen a pikáns légkörön.

A férfiszereplők közül zeneileg a legjobb Mihályi volt; a játékban több ötletességre és humorra kell törekednie. Jókedvvel játszott Hegedüs, ellenben Kertész semmikép sem érett még meg arra a szerepre, amelyet egy balfogással néki kiosztottak.

A kisebb szerepeket játszották: Valent Vilma (igen ügyesen), Payer, Wlassák, Kánn és Bertz urhölgyek, továbbá Kornay, Várady és Dalnoki. A második felvonásba betették azokat a finom tánczokat, amelyeket a zeneszerző Hugo Vikornak „A király mulat“ című drámájához írt. A szubtilis Pavane-t Balogh Szidi és Schuideck Gizella eleganciával járták. Csodálatos egy kor volt ez, amelyben többet véltek, mint ma, de nem oly ideges és nyugtalan tempóban, mint mi; — egy csodálatos kor, amelyben a Pavane-ok bárányszélid, elhaló zenéje mellett követték el a világtörténelem legnagyobb frivolságait.

Dr. Molnár Géza.

A filharmonikusok szezonja.

A filharmoniai társaság közzéteszi az idei nyolcz hangversenyének műsorát.

Eszerint az első hangverseny november 9-én lesz Erkel Sándor vezénylete alatt Schmedes Erik bécsi udvari operanékes közreműködésével. Műsora a következő:

1. Beethoven „Coriolan“, nyitány.
2. Wagner „Gral elbeszélés“-e a „Lohengrin“-ből; énekl Schmedes Erik.
3. Händel „Concerto“ (D-moll előszőr).
4. Wagner „Kovács-dalok“ „Siegfried“-ből, énekl Schmedes.

5. Goldmark II. szimfonia (Esz-dur).
II. hangverseny november 23-án. Vezényli Erkel Sándor, közreműködik Bauer Harald, párisi zongoraművész.

1. Cherubini „Medea“, nyitány.
2. Svendsen „Zorahayda“ legenda zenekarra (előszőr).
3. Liszt-zongoraverseny (Esz-dur), előadja Bauer.
4. Brahms III. szimfonia (F-dur).

III. hangverseny, december 7-én, vezényli Erkel Sándor, közreműködik: Risler Edouard párisi zongoraművész.

1. Beethoven I. szimfonia (C-dur)
2. Strauss Rikárd „Don Juan“ Lenau költeménye után (előszőr.)
3. Schubert-Liszt „Vándor ábránd“ előadja Risler.

4. Mendelssohn „Nyáréji álom“ (Nyitány, Scherzo, Notturmo, nászinduló).

IV. hangverseny december 21-én, vezényli Richter János, közreműködik Mildenburg Anna, bécsi udvari operanékesnő.

1. Berlioz „Benvenuto Cellini“, nyitány.
2. Buttykay „Scherzo“ (előszőr).
3. Beethoven „Fidelio“ nagy áriája, énekl Mildenburg Anna.

4. Mozart szimfonia (Esz-dur.)
5. Wagner végső jelenet az „Istenek alkonyá“-ból, énekl Mildenburg Anna.

V. hangverseny január 11-én, vezényli Erkel Sándor, közreműködik Rothauser Teréz, berlini udvari operanékesnő.

1. Weber „Rübezah!“ nyitány.
2. Mozart „Elvira“ áriája „Don Juan“-ból, énekl Rothauser Teréz.
3. Chabrier „España“ rapszódia (előszőr).

4. Wagner „Adriano“ áriája „Rienzi“-ből, énekl Rothauser Teréz.

5. Mihalovich II. szimfonia (H-moll).

VI. hangverseny, január 25-én, vezényli Richter János, közreműködik Dohnányi Ernő zeneszerző és zongoraművész.

1. Schumann „Genofeva“, nyitány.
2. Dohnányi zongoraverseny (előszőr), előadja a szerző.

3. Dvorák „Szimfonikus változatok“ (előszőr).

4. Volkmann I. szimfonia (D-moll).

VII. hangverseny február 8-án, vezényli Erkel Sándor, közreműködik Witek Antal hegedűművész, a berlini „filharmoniai zenekar“ első versenymestere.

1. Spohr „Jessonda“ nyitány.
2. Mendelssohn hegedűverseny, előadja Witek.
3. Major „Suite romantique“ (előszőr.)
4. Bruckner „Romantikus szimfonia“ (4. sz. Esz-dur, előszőr).

VIII. hangverseny február 22-én, vezényli Richter János.

1. Smetana „Sárka“, szimfoniai költemény (előszőr).

2. Bloch „Magyar nyitány“ (előszőr).
3. Csajkowszky „III. Suite“ (előszőr).
4. Beethoven „VI. szimfonia“ (pastorale.)

FŐVÁROS.

(Önálló fővárosi egyenesadó.) Ez volna a czime annak az új közjövodelemnek, amelyet a főváros rozoga pénzügyi helyzetének kitatarozására a torony alatt tervbe vettek. A tömérdek telekpazarlást, az egyeseknek vagy kotteriáknak tett hármincz, negyven, százezer forintos kiadásokkal járó szíveségeket fizesse a nagy közönség.

Az új adó Lampl Hugó főszámvevő találmanya, aki azt ma terjesztette be a tanács elé. Próbalkozott a községi adópótlék, a házbérkrajczárok, a fogyasztásiadók emelésével, az általános jövodelemi pótladó után való adópótlékkal, az iskolaadóval, a légszesz, a villamos világítás és a közúti vasutak jegyeinek megadóztatásával, de számításai mindenütt eredménytelenek maradtak s így jutott az önálló fővárosi egyenesadó gondolatára, amelynek behozatalát a jövő évre javasolja.

A közjövodelem köteles szaporításának ez új fajtája alól csak az állami adómentességet élvező fővárosi lakosok volnának fölmentve. A többimind viselné a terhet és pedig állami adójának összegéhez mért külön szerint. 25 forintnál kevesebb állami adó után 4, 25 és 50 forint között levő állami adó után 6, 50-tól 100-ig 8, 100-tól 150-ig 10, 90.000-tól 100.000 forintig 5948 forint volna a fővárosi egyenes adó. Az új adókules, ezekből is láthatni, aránylag a legkisebb jövodelemnél legnagyobb, innen fokozatosan csökken egészen 100 forintig, ahonnan kezdve azután az állami adónak 5—6 százaléka között variál állandóan.

Hogy a keserű labdacot valamivel megédesítse, gondoskodik a főszámvevő némi csekély czukormorzsalékról is, javasolván a tanácsnak, hogy az ő tervezése alapján várható egy millió forint évi jövodelem husz százalékából szegény-álapot létesítsen és az elemi iskolák tandíját is szüntesse meg.

Verévy Károly tanfelügyelő a tizenhárom-tizennégyezer iskolakerülő számára csak az ötven krajczár beiratási díj elengedését kérte esztendő-kön keresztül és hiába való volt minden sürgető felszólalása ámbar mindössze is csak hat-nyolcz-ezer forintról volt szó. A szegények számba vehetőbb segédmezését is esztendők óta kérik és ígérgetik, de tenni alig tesznek valamit, mert eddig sem az egyikre sem a másikra nem volt pénz.

A főváros telkei.

A főváros legutóbbi közgyűlésén tárgyalták a Rüttgers-féle telek ügyét, amelyet a főváros annak idején potom áron elvesztegetett. Mint esütörtökön megirtuk, Rüttgers Guidó annak idején külsősorokári-uton 996 négyszögöl telket kapott öt forintjával gyári czélra. A gyárból nem lett semmi s az örökösök most tíz forint ráfizetést ajánlanak négyszögölenként, ha a főváros a tulajdonjogi korlátozástól lemond. A tanács a kérelmet pártolta és nem lehetetlen, hogy a főváros iamét kidob százezer forintot az ablakon.

Mert a telek ma már testvérek közt is megér hatvan forintot négyszögölenként. A fővárosnak jogában áll a telket most az eredeti áron azaz öt forintjával visszavásárolni, de fővárosok még tanácskoznak, hogy vajjon elfogadják-e a tíz forint ráfizetést!

A főváros azon a czímen, hogy az ipartelek, gyárak létesítését a város határában meg kell könnyíteni, egyes kiváltságos embereknek ugyszólván ingyen adja a telkeket. A telekkönyvbe ugyan bejegyzik azt a korlátozást, hogy az illető telket csak a gyár céljára szabad felhasználni, de ez valóságban csak a legritkább esetben történik meg. A főváros aztán ahelyett, hogy rákoppintana az illető urak körmeire, akik sógoroság utján egy-egy nagyobb fővárosi telket nevetségesen olcsó áron magukhoz kaparítottak és könyörtelenül visszavennék tőlük a gyári célra föl nem használt területet, rendszerint kiegyezkedik az illető telekvevővel, nem is ötven, de alig öt perczentre. Ily módon elérik azt, hogy egyes városatyák pártfogoltjai megszedik magukat és hogy a főváros drága kölcsönökből kénytelen tengődni, de semmi esetre sem azt a czélt, melynek örve alatt a főváros telkeit elpazarolják. Mert mikor igazán arról van szó, hogy a főváros határában nagy gyár létesüljön, akkor a fővárosnak nincs eladni való olcsó telke.

Erre is tudunk esetet. Egy fiatal magyar ügyész, aki a budapesti műegyetemen oklevelet szerzett, aki több éven át tanulmányozta a legkiválóbb külföldi lakkgyárakat, tapasztalatait a magyar ipar érdekében érvényesíteni óhajtván 1896-ban Budapesten nagy lakkgyárat akart alapítani. Ilyen gyár akkor még egész Magyarországon nem volt, (azóta épen ez a fiatal gyáros alapította meg az elsőt, de nem Budapesten) és épen ezért méltán számított arra, hogy a főváros az alapítandó gyár számára olcsó telket fog neki átengedni. Ugyanazon az uton, ahol Rüttgersék öt forintjával vették a telek négyszögötét, csak hogy három kilométerrel kijebb, volt a fővárosnak egy másik telke, melyet a szóban forgó gyáros tíz forintjával kért. A telekadó bizottság tárgyalván az ügyet, hajlandó lett volna a telket a kért áron átengedni; de ekkor Weisz Berthold azt indítványozta, hogy inkább árverezzzék el s a kikiáltási árat négyszögölenként tizenöt forintban állapítsák meg. A bizottság az indítványt elfogadta, és ilyen stádiumban kprült az ügy a közgyűlés elé.

A közgyűlés pedig nemcsak hozzájárult a bizottság javaslatához, de sőt Tolnay Lajos indítványára a kikiáltási árat husz forintra emelte fel. Persze az árverésen senki sem jelent meg s a telek mai napig is üresen áll. (Most már tessék kiszámítani, mennyit érhet a Rüttgers-féle telek, ha a három kilométerrel tovább fekvő telek négyszögötét maga a főváros husz forintra becsülte.)

A lakkgyár mégis létrejött, csak hogy nem Budapesten, hanem Erzsébetfalván s a főváros így elesett annak minden hasznától: a közvetlen- és fogyasztási adótól, kövezet- és egyéb vámoaktól stb. Nem is számítva azt a hasznot, amit egy sereg munkással dolgozó gyár más uton is hoz a városnak. Pedig a gyáros magyar honpolgár, sőt fővárosi illetőségű is, míg Rüttgers külföldi volt, külföldön is élt s amint bebizonyult, a telket nem gyár céljaira, hanem spekulációra vette meg. És mint látszik, jól is spekulált.

De hát könnyű annak, akinek Sartory Péter a pártfogója.

VIDÉK.

* (Nyolczezer hold föld a népnek.) Nagybecskereki levelezőnk írja: Torontál vármegye tegnapi őszi közgyűlésén egy tervvel foglalkoztak, mely megérdemli, hogy szélesebb körökben is megismerjék, mert a szóban forgó javaslat, melyet Rónay Jenő főispán terjesztett a vármegye közönsége elé, nem kevesebbet czéloz, mint azt, hogy mintegy négyezer magyar család a megye közbenjárásával földhöz jusson. Nehai verőczei Pojácsics Péter gróf örökösei ugyanis körülbelül nyolczezer holdnyi tordai birtokukat felajánlották megvételre azzal a czélzattal, hogy az őseik által Tordán letelepített kisgazdáknak lehetővé tegyék

azt, hogy az erejükhez mért teher elvállalásával ezt a birtokot megszerezhessek. Az eladási árt, egy millió és 875 ezer forintban állapították meg. Miután a földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy abban az esetben, ha a vármegye közönsége a tordai uradalmi birtoknak megvásárlását kizárólag oly szándékkal határozná el, hogy azt Torda jelenlegi lakosai között feldarabolja, a vármegye közönségét hajlandó erkölcsi támogatásban részesíteni, nagy tetszéssel találkozott a főispánnak az a javaslata is, hogy a vármegye közönsége erkölcsi hitelevél a kérdéses birtok megvásárlását közvetítse. A közgyűlés általános helyesléssel fogadta a főispán tervét, melynek megvalósítása esetén épen a legszegényebb és így legeggedetlenebb emberek kívánsága menne teljesedésbe, amennyiben olcsó áron jutnak földhöz. A megvásárlandó birtok megtekintésére és becslésére Dellimanics dr. alispán elnöklése alatt egy öttagu küldöttséget küldött ki a közgyűlés.

* (Templomszentelés.) A biharmegyei oláhság főfőszékén, Belényesen a magyarság nagy ünnepeit ül. Kiss Áron, a tiszántuli evangélikus egyházkerület ősz püspöke, Zsigmond Sándor egyházkerületi főjegyző, hajduszoboszlói esperes és Szél Kálmán nagyszalontai esperes kíséretében vasárnap Belényesre érkezik, hogy ott az újonnan átalakított református templomot felszentelje. Az ősz püspököt és kíséretét a pályaháznál Sipos Imre lelkész fogadja.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Orgyilkost bírót feleség. Stark Ferencczéné, gyulai menyecske — mint tudósítónk írja — nem szerette az urát. Jobban kedvelte a férje első mézáros-legényét Szilágyi Istvánt, akit fel is bízott, hogy tegye el az urát láb alól. Mikor pedig látta, hogy Szilágyi gyáva e tette, egy bejáró napszámot béreltek fel, hogy Starkot háttával üsse agyon. A napszámos háromszáz forint ígérében vállalkozott is a gyilkosságra, de mikor a férj szemben állt vele, töredelmesen bevallotta bűnös szándékát. Stark feljelentésére a bíróság feleségét négy havi, szeretőjét pedig három havi fogságra ítélte el.

— Dal a varrógépről. A varrógéppel sok szegény ember keresi meg a mindennapi kenyerét. s erre való tekintettel a törvénykezési prakszisban a varrógép, mint le nem foglalható ingóság szerepelt. A királyi ítélőtábla azonban legutóbb degradálta a varrógépeket, kimondván, hogy azok nem tartoznak a sérthetetlen ingóságok közé. Erre — mint az „Ügyvédek Lapja“ írja — a következő eset adott alkalmat:

A The Singer Manufacturing Company czég G. Samuel és neje ellen 47 forint erejéig végrehajtást vezetett, amely alkalommal az eljárás végrehajtó a végrehajtást szenvedőknél talált varrógépet nem foglalta le. Ez eljárás ellen a végrehajtó czég előterjesztéssel élt a budapesti V. kerületi járásbíróhoz, amely azonban a végrehajtónak adott igazat, mondván, hogy a varrógép, mint a szabóra nézve nélkülözhetetlen ipari eszköz, le nem foglalható. A budapesti ítélőtábla az elsőbíróság végzését megváltoztatta, helyt adott az előterjesztésnek s elrendelte a folytatlagos végrehajtás foganatosítását a varrógépre nézve is. A királyi ítélőtábla azzal indokolja határozatát, hogy a varrógép szorosan véve nem tartozik az 1881. évi LX-ik törvényczikk 51. szakaszának n) pontjában említett azon szükséges munkaszerek közé, melyek végrehajtás alá nem esnek s ennél fogva le nem foglalhatók.

Elévülés miatt felmentett gyilkos.

Tizennyolcz évvel ezelőtt meggyilkolták H. M. dusnoki községi bírót. A gyaru P. Gy. ellen fordult, akit utóbb le is tartóztattak, vallatóra is fogták, de tagadásával szemben semmi pozitív bizonyíték nem merült fel ellene. P. Gy.-t tehát szabadon bocsátották.

Most, tizennyolcz esztendővel a titokzatos gyilkosság után, előáll P. Gy. és a bíróság előtt töredelmesen megvallja, hogy H. M.-nek bizonyít volt a gyilkosa. Nagy idő telt el azóta — mondja P. Gy. — nagyon meg is öregedett s vén, törődött ember létéréjéig nagy bünt nem akar elvinni a lelkén, annál kevésbbé, mért három évvel ezelőtt

nazarénussá lett, s e felekezethez csak olyanok tartozhatnak, akik minden bűnüket beismerik, ezeket jóváteszik vagy büntetésüket elszenvedik.

A kalocsai királyi törvényszék e vallomás alapján gyilkosság büntette miatt tizenöt évi börtönre ítélte P. Gy.-t.

A budapesti királyi ítélő tábla az elsőbíróság ítéletét megváltoztatta olyképen, hogy a bűncselekményt szándékos emberölésnek minősítvén, kimondta, hogy a büntett elévült s e czímen a vádlott ellen a további eljárást megszüntette, vizsgálati fogságát azonban az ügy jogerős elintézéséig fentartotta.

E határozatát a királyi ítélő tábla a következőképen indokolja:

Mint hogy a vádlott ellen az alapügyben az utolsó bírói intézkedés 1881. márczius 17-én történt, mikor ugyanis a kuriai ítélet kihirdetettétől kezdve 1898. január 19-ig, amikor a királyi törvényszékhez beérkezett újabb feljelentés a királyi ügyészszéggel indítványtétel végett közöltetett s illetve 1898. január 20-ig, midőn a királyi ügyészszég indítványa következtében az újrafelvétel tekintetéből a bünvádi eljárás folytatása elrendeltetett, vádlott ellen semmi bírói határozat vagy intézkedés nem történt és így időközben tizenöt évnél több telt el, ennél fogva a cselekmény miatt a büntetőtörvénykönyv 185. szakasza 3. pontjához képest a 106. szakasz 2. pontja elévülés indokából a bünvádi eljárást vádlott irányában kizárván, azt meg kellett szüntetni.

A királyi kuria indokainál fogva helyben hagyta a királyi ítélőtábla ítéletét s elrendelte, hogy a fogva levő vádlottat azonnal szabadlábra helyezze.

Nagykereskedők bűnpöre.

Három fővárosi nagykereskedő, akik egyébként sógorok is, pörösködik már hosszabb idő óta egymással. A vizsály Herzmann, Zsigmond és Singer József közt ott kezdődött, amikor apósuk, Engelsmann Samu, dúsgazdag bajai kereskedő, meghalt. Singer a másik vót azzal vádolta, hogy a hagyatékából vagy százezer forintot ellopt, de a büntető följelentések nyomán megindított vizsgálat semmit se derített ki. Utóbb megbékültek a sógorok, azzal a kikötéssel, hogy Herzmann a megszórt Singernek néhány váltót fog szivességből zsiálni. A váltókat Herzmann a másik sógorával birt' czég: a Herzmann és Breitenfeld ponyvagyáros czég aláírásával látta el.

A szivességi váltókról a czég másik tagja, Breitenfeld Ignác, aki szintén sógora Herzmannnak, csak akkor hallott először, mikor ez a szivesség már vagy huszonnyolcezer forintot emésztett fel. És ugyanekkor Herzmann a sok váltó közül egy ezerötyszáz forintról szólót hamisnak nyilvánított, majd 1200 forint elsikkasztása miatt is panaszt emelt Singer ellen. A kettős vád dolgában Singer Józsefet ma vonta felelősségre a törvényszék Tóth Ernő királyi táblai bíró elnöklésével. A vádhatóságot Gruber Alajos királyi ügyész, a panaszos czéget Vaisz Sándor dr. képviselte, a vádlott védőjeként pedig Pollák Illés dr. szerepelt.

A családi pör igen izgalmas volt, míg benn a teremben a kihallgatások folytak, az előszobában formálisan összerakedett egy negyedik sógor, Weil Dávid kolbászgyáros a vádlott feleségével, Singer Józsefnével, akit inzultált.

Singer József vádlott elismerte, hogy a czég aláírásával ellátott szivességi váltókat, amikor őt fakeskedésében nagy veszteségek érték, igénybe vette.

Elnök: Miért adott önnek Herzmann szivességi váltókat?

— Ő apósunk hagyatékából lopott, tehát azért, hogy ne jelentsem fel.

— De ön ezt nem tudja bizonyítani.

— Az igaz.

— Minek kellett önnek az a közel harmincezer forintnyi váltó?

— Sok veszteség ért, vagy 60.000 forintot kellett elfizetnem.

Pollák Illés dr.: Mi volt Herzmanna a biztosító téka?

— Tölem váltó, a feleségemtől kötelezvény s aztán kezében volt az egész örökség, melyre nézve maig sem tudunk rendezkedni.

Elnök: Elismeri ön, hogy hamis a kérdéses 1500 forintos váltó?

— Dehogyan is. Hisz azt a váltót Herzmann, mikor 1895. júliusában fürdőbe utazott, részemre sógorunknál, Weil Dávidnál hagyta s ez adta nekem.

Pollák Illés dr.: Védő bemutat most 2400 forintnyi váltót, melyet Singer ép a kérdéses időben váltott be s azt bizonyítja velök, hogy ha az 1500 forintos váltó csakugyan hamis, ezt fizette volna ki a vádlott s nem a veszélytelen váltókat.

A bíróság ezután a panaszos cég tagjait hallgatta ki, először Breitenfeld Ignácot, aki a váltót 1895. november 15-én kifizette. Később az aláírást gyanusnak találta s megmutatta társának, aki azt hamisnak is nyilvánította. Herzmann Zsigmond, kihallgatván, újból erősíteti, hogy a váltón levő cég aláírás nem az ő kezeirésze.

Gruber királyi ügyész: Önök sógorok; ellenségeskedésben éltek önök?

Herzmann: Azóta igen, hogy ez a hamis váltó előkerült.

— Valami családi viszály nem volt köztük?

— No, csak csekélyebb dolgok.

Pollák dr.: Csak csekélyebb? Hát nem vett ön Singertől egy írást, hogy nem fogja önt lopással vádolni?

— Hát nem tagadom, ez igaz.

— Lám és igaz-e, ez még a váltóhistoria előtt volt?

— Ugy van.

A védő, mielőtt a megjelent tanukat kihallgatná, a két nővért, Herzmannét és Singernét is beidézni kéri.

Vaisz Sándor dr.: Herzmanné nem jön, fél ide jönni.

A bíróság, miután még kihallgatta Wellinger Oszkárt, a Latzkó és Popper cég könyvelőjét, elrendelte Herzmanné és Singerné megidőzését s ma félbeszakítva a bizonyító eljárást, elhalasztotta a tárgyalást. A jövő alkalommal fogják a máról elmaradt tanukat is kihallgatni.

SPORT.

+ Pardubitz-i lóversenyek. A pardubitz-i meeting második napjának a főeseménye a tízezer koronás államdíj, melyben Shannon és a német Lucifer indulhatnak legtöbb kilátással. A kiadubidijban Illis vagy Galli'-trac győzhetnek, míg a 3000 koronás államdíjban Wagner a jelöltünk. Tipjeink a holnapi pardubitz-i versenyekre:

- I. Illis.
- II. Siava.
- III. Shannon.
- IV. Margossa.
- V. Wagner.

Bécsi októberi versenyek.

(Távirati tudósítás.)

Ma egész nap esett Bécsben az eső. A pálya átázott s jelentékenyen megnedvezte a lovak futását. A kellemetlen idő miatt a közönség sem igen tödült a versenyre.

A favoritok mind beváltak. A részletes eredmény a következők:

I. Eladó-gátverseny. 2400 korona. Távoltság 2400 méter.

Gróf Eszterházy Mór Pagat ultimo feltartva két hosszal első, L'Eclairer második, hat hosszal Turitari harmadik, aztán S'Azám.

Totalisateur: 5: 8, helyre 25: 25 I, 25 II.

II. Amaranthus-verseny. Díj 3400 korona. Távoltság 2000 méter.

Wahrman R. Statesman könnyen egy hosszal első, Néni második, egy hosszal Perpedes harmadik.

Totalisateur: 5: 9, helyre 25: 26 I, 32 II.

III. Kötévesek handicapje. Díj 6000 korona. Távoltság 1000 méter.

Báró Uchtritz Zs. Deaf et Dumb könnyen egy és fél hosszal első, Szeszély második, egy hosszal Isolde harmadik, aztán Kápiár, Häng di an, Cassiopeia, Berenice, Malmaison, Duca, Tarna, Win son money, Damiette, Nituperca.

Totalisateur: 5: 17, helyre 25: ? I, 198 II, és 107 III.

IV. Eladó verseny. Díj 2000 korona. Távoltság 2800 méter.

Wahrman R. Tripoteuse küzdelem után félhosszal első, Aldomás második, négy hosszal Grumbier harmadik, aztán Barinkay, Kadmea, Eile dich.

Totalisateur: 5: 19, helyre 25: 48 I, és 45 II.

V. Eladó handicap. 2400 korona. Távoltság 1000 méter.

Silberer Viktor p. p. c. könnyen két hosszal első, Banda második, három hosszal Jour fix harmadik, aztán Lauderdale, Magister, Bovril, Lucifer, Brabantine, Mennykő, Tulipán, Liebig és Rangos.

Totalisateur 5: 88, helyre 25: 83, 59 és 61.

VI. Handicap. 2000 korona. Távoltság 1800 méter.

Egyed Arthur Jurátus könnyen ötnegyed hosszal első, Nyilvány második, fejhosszal Driver harmadik, aztán Tick-Tack és Csintalan.

Totalisateur 5: 14, helyre 25: 50 és 63.

VII. Kötéves verseny. 2000 korona. Távoltság 1000 méter.

Wahrman R. Round the corner biztosan nyakhosszal első, Batavia második, 10 hosszal Kynast harmadik.

Totalisateur 5: 12, helyre 25: 20 és 22.

(Második nap.)

A bécsi októberi meeting második napján, holnap a huszezer koronával javadalmazott Kahlenbergi gátverseny kerül döntésre, melyben legjobb gátlovainkkal a német tulajdonba került Vigszínház és Petersell fognak megküzdeni. A benevezettek közül a legjobb formát Joschko mutatta, mely a gátkirály melléknevet is megérdemli. Egy aggasztó van a dologban, hogy Joschko már rég nem jelent meg a pályán; olyan lovak pedig, amelyek hosszú időn keresztül nem mutatkoznak, ritkán válnak be. Ha Joschko egészségesen áll a starthoz, akkor vereségét kizártuk tartjuk. Érdekes verseny lesz még a királyné-handicap, melyben legjobb flyerjeink fognak összetalálkozni. Jó eséllyel indulhatnak: Doge, Crampon, Álmos és Wie Seide. Tipjeink a holnapi napra a következők:

- I. Gyémánt.
- II. Mr. Dorryt-Istálló—Gr. Trauttmannsdorf-Istálló.
- III. Gr. Festetich-Istálló—Álmos.
- IV. Rabenwater.
- V. Pagat ultimo—Ano.
- VI. Juratus—Ara.
- VII. Garibaldi—Aspasia.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A király Rabach Jánost, az eszéki gimnázium tanárát és vezetőjét, nevezett tanítót igazgatójává, az igazságügyminiszter Ambrózy László nagybecskereki törvényszéki telegkönyvezetőt jelenlegi alkalmazási helyén a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába telegkönyvezetővé, Vida Gyula mátszalkai járásbírói segédtelegkönyvezetőt a bethleri járásbíróshoz telegkönyvezetővé, Simonyi Sándor zombori törvényszéki segédtelegkönyvezetőt a zombori törvényszékhez irodatisztává, Babilonszky Károly rózsabégyi ügyészségi díjnokot a rózsabégyi törvényszékhez, Birle Ignác szatmárnémeti-i, Meskó Viktor mármaroszegei törvényszéki díjnokot a huszti járásbíróshoz és Kucepky István zombori törvényszéki díjnokot a zombori törvényszékhez díjnokká nevezte ki.

Magyar név. Paschkes Gyula máv főraktárnok szentesi lakos, valamint kiskoru gyermekei Márton, Katicza, Jolán, Dezső és Sándor Pásztorra, Molkenopf Ferenc máv mozdonyvezető turkevei lakos Marosira, Hercz Benő máv napibéres szolnoki lakos Herczrege, Liska Gábor máv pálya-felügyelő jászberényi lakos, valamint kiskoru fia János Lévaire, Gyurovics József máv pályőr püspök-ladányi lakos, valamint kiskoru gyermekei János, József, István és Miklós Györgyre, Beriz Sándor máv pályőr püspök-ladányi lakos Gyarmatra, Boosi Ferenc máv pályőr püspök-ladányi lakos, valamint kiskoru gyermekei István, János, Ferenc, József, Károly és Gáspár. Bátorra, Háfra János máv pályamunkás jászberényi lakos Berkire, Ducsa J. máv pályőr kisujszállási lakos, valamint kiskoru gyermekei Mária, Teréz és Erzsébet Debreczenire, Jakus István máv pályőr karcagi lakos, valamint kiskoru gyermekei István, József és János Mészárosra, András Tamás máv pályőr maros-bretteyi lakos, valamint kiskoru gyermekei Erzsébet Andrára, Igna György máv pályőr szent-andrási lakos, valamint kiskoru gyermekei György és Antal Szentiványra változtatták nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. A nagybányai bányaigazgatóság mellé rendelt számvevőségnek számtisztviselő állásra, a máramaroszegei pénzügyigazgatóságnál hivatalosfogai állásra, a csurgói járásbírósnál aljegyzői állásra, Csermelyben, Borsod vármegyébe, III. osztályú postamesteri állásra, a szabadkai törvényszéki fogháznál fogházfelügyelői állásra van pályázat kiírva.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

Fráter B., Debreczen. Olaszország az egyházi állam megszüntetésekor 3.200.000 líra évi civillistát állapított meg a pápának, aki azonban, a közte és a Quirinál közt levő viszonyról fogva egyszer sem vette fel ezt az összeget. Az államadóságokat kezelő bizottság 1896—97. évről szóló jelentése szerint a pápának a föl nem vett civillistáért és kamatjért most már körülbelül hetven millió líra jár.

S—d S. Nyulfalz. A kereskedelmi kongresszus október 17—18-án lesz Szegeden. Most már nem lehet írásbeli javaslatot beterjeszteni.

B. E. Budapest. Valami nagy választékunk nincsen jó folyóiratokban. Első sorban az „Uj idők” és a „Hét” ajánlható, aztán a „Vasárnapi Ujság” és végül az „Ország-Világ”. Ezek egyike sem olyan értelemben modern, mint ön gondolja. Nyugodtan adhatja bármelyiköt fiatal hölgyek kezébe.

L. Ákos. Kolozsvár. Alábbiakban adjuk a kért szakértői véleményt a kérdéses két írógépről. Ehhez a szakértői véleményhez mi annyiban járulhatunk hozzá, amennyiben nálunk is Remington-gép van használatban. Yost-gépünk is volt, de kipróbálás után meggyőződünk arról, hogy a Remington minden tekintetben jobb és használata alkalmasabb. Ime szakértőnk véleménye:

A Yost betűinek, egyenesen a papírra útvén le, okvetlenül tompáknak kell lenniök, mert éles betűk, a papírt keresztülzakítanak, míg a Remingtonbetűi, amelyek szalagon útnak keresztül, a lehető legélesebbek, mert a papír keresztülzakításától a szalag folytan nem kell félni. Ennek alapján az egyszerű írás a Remingtonépen is sokkal tisztább és élesebb a Yostéval, sőt egyenletesebb is, mivel a Yostnál a párnán nyugvó betűk a festéket nem veszik be egyenlően s így nem útnak le egyenlően. A festékpárnának to vábbi hátránya az is, hogy az írása elkenődik, mivel nem elég száraz. A sokszorosításoknál pedig még sokkal nagyobb előnyt tüntet fel a Remington, mint a Yost, mert oly tempa befűlkkel, minőkkel a Yost bír, sokszorosítani egyáltalán nem lehet.

Az Edison-mimeographfal a legnagyobb számú kifogástalan szép, tiszta sokszorosítványokat egy óra alatt ezer példányban nyújtja, a Yosttal kapcsolatban dolgozni egyáltalán nem lehet, mert betűi nem elég élesek ehez.

Igen nagy előnyvel bír még a Remington-írógép gyorsaság tekintetében a Yost felett, részben a kis területen lévők, könnyen áttekinthető billentyűzeténél részben pedig rendkívül könnyű járásánál — melyhez zajtalan volta is járul — főleg azonban azon nagy előnyénél fogva, hogy betűi nem egy bizonyos központor mennek keresztül, melyben a betűk folyton megakadva, a gyors munkát lényegesen akadályozzák, hanem, hogy betűi egy megszabályozott ponton belül szabadon mű ködnék, melyben fennakadás, — ha mindjárt 10 betű lenne is egyszerre lenyomva — soha sem történhetik nem is szólva a központi vezetékek azon nagy hátrányáról, mely igen rövid használat után áll be és abból áll, hogy a betűknek a központban történő, folytonos mozgása, illetve horzsolódása a központot annyira kitágítja, hogy a Yost csakhamar hullámos, egyenetlen soru írást ad le.

Daczára nagy terfogatú billentyűzetének, mely a kéz folytonos kifeszítését igényli, a Yoston csak 78 betűt lehet írni és ezeknél is a nagy ékezetes betűket két billentyű lenyomásával, külön a betűt és külön az ékezetet, a Remingtonon pedig a 4 soros billentyűze tén 84 betűt írhatunk és pedig minden nagy és minden kis ékezetes betűt csak egy billentyűnyomással.

Nagy hátránya van a Yost írógépnek csukott háza is, melynek folytán minden radirszeny, por be le hull s rövid használat után a karok ezen mocsok folytán megakadnak annyira, hogy a gép kocsija se jobbra, se balra nem működik, javítást igényel s ezzel járó kellenetlenségek bővebb magyarázatra nerszorulnak. Mindez a Remington-írógépnel ki van zárva.

Még sokat tudnánk felsorolni a Remington és Yost-írógépek különbsége közül, de azt hisszük, hogy az eddig felsoroltak is elég bizonyítékot nyújtanak a mellett, mennyivel célszerűbb a Remington-írógép használata, mint a Yost-írógépé.

NYILT-TÉR.

A legnagyobb gavallérok

is viselhetnek feltűnő olcsó árért kézen kapható uri ruhákat, ha szükségleteiket nálunk szerzik be. A mesteri szabást cégünk előkelő hiruvc biztositja, a munka kivitelét pedig az üzlet képe elárulja. Méretutáni megrendelésekre külön szövetraktárunk van, kizárólag tiszta gyapjus valóban gyönyörű mintájú keimekből.

Karácsonyi és Társa

terti-szabók

IV. kor., Múzeum-körút 36.

Téli kura

Szt. Lukácsfürdőben

Budapest.

Rheumatikus bajok, kösvény, neuralgiák, ischias stb. ellen. Nagy képes lezapszárás, külön fürdők, massage, gyógygyógyászat. Lakás és teljes ellátás (középső ár 25 ft hetenként). Lift. Meghülés kizárva. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

Bécs, október 15. Kállay közös pénzügyminiszter a raguda-bocchedi-cattaro-i vonal építése céljából a Leipziger Bank-nál egy bosnyák kölcsönt vett. Összege 11 millió forint; 4 és fél százalékos kamatozása, és relatio gyanánt 1 frt = 1.70 márka biztosítva van. A kölcsön 60 év alatt törlesztendő (N. Fr. Pr.)

New-York, október 15.

	okt. 15. cents	okt. 14. cents.
Baza szeptemberre	—	—
" májusra	71 ¹ / ₂	71 ⁵ / ₈
" decemberre	73 ² / ₈	70 ⁶ / ₈
Tengeri decemberre	36 ⁵ / ₈	36 ⁵ / ₈

Chicago, október 15.

	okt. 15. cents	okt. 14. cents
Baza decemberre	64 ¹ / ₈	65
Tengeri decemberre	30 ¹ / ₈	30 ¹ / ₈

A hétről.

(Az osztrák-magyar bank kamatlábemelésé. — Az aradi polgári takarékpénztár. — A szövetségi eszme és a gazdák. — A közuti vaspálya-társaság részvénykibocsátása. — A salgótarjáni és Magyar általános közszénbánya-társaságok fuziója.)

Az osztrák-magyar bank e héten 4⁰/₁₀-ról 4¹/₂⁰/₁₀-ra emelte föl a leszámítási kamatlábat. Lukács László pénzügyminiszternek minden igyekezete, hogy a kamatlábemelést elhárítsa, hasztalan volt tehát. A magyar pénzügyminiszter törekvése hajótörést szenvedett ezuttal az osztrák köröknek — nem akarjuk mondani ellentállásán, de mindenesetre közönyösségén. Mert ha Kaizl dr. hajlandóságot mutat, vala arra, amit Lukács László ajánlott, hogy t. i. a két állam mindegyik pénzügyminisztere külön-külön 15 millió forint értékű aranyat deponáljon a banknál, akkor a kamatlábemelés elkerülhető lett volna. A bank persze kapva-kapott az alkalmon, hogy feljavíthassa tavaly kissé megfogyatkozott dividendáját, bár a világ előtt úgy szeretett volna felünni, mintha nem szívesen drágítaná meg a pénz árát. Hiszen még Metzenzeff ur is, a bank főtitkára, a főtanácsnak abban az ülésében, amelyen a bankráta felemelését elhatározták, úgy nyilatkozott, hogy nem látja szükségét az intézkedésnek. Némileg feltűnt, hogy az osztrák napisaíróknak az a része, amely rendszerint nem szokott egyezni a bank politikájával, amióta Lucam-ék befolyása onnan kiköltözött, most igen erősen kardoskodott amellett, hogy a bank — állítólag érzékeltetve védelmezése végett — emelje föl a kamatlábat. Nem ok nélkül kérdezték minálunk, miért ez aggodó gondoskodás a bank állítólagos érdekeiért?

De aki a fenforgó helyzetet vette szemügyre, azonnal észrevette a kikandikáló lólabát. Az osztrák iparnak és kereskedelemnek ez idő szerint nem jelentékeny a hitelszükséglete és emellett a kifejlett osztrák hitelszervezet könnyebben viselheti el a magasabb kamatlábat, mert ott nem egyedül a jegybank az egyedüli hitelforrás. De Magyarországon csak most indul meg az ezidén késedelmes gabonacampagne, Magyarországon most kezd sürgőssé válni a hitelszükséglet. Feljebb kell hát a számára kötni a jászolt, — hiszen nekünk ez úgy sem árt. Ez a hátsó gondolat vezette az osztrák sajtónak azt a részét, amely most kivételesen kamatlábemelés mellett plaidirozott.

Ismét egy vidéki takarékpénztár „esete” képezi a pénzügyi körök beszéd tárgyát. Nem holmi apró kis népbankról, hanem egy nagy iparos és kereskedő város előkelő pénzintézetéről van szó, amelynek félmillió a befizetett tőkéje és amely nagy kiterjedésű jelzálogüzlete kapcsán zálogleveleket bocsát ki. Az aradi polgári takarékpénztár bajait a Krivány- esettel hozzák kapcsolatba, és azt állítják,

hogy a sikkasztás óta rendült meg a bizalom az intézet irányában. De a köztudomásra jutott részletek egyéb okokat is derítettek ki. Kiderítették azt, hogy az igazgatóság tagjai parcellázási konzorciumot alakítottak és hogy a parcelláinkint eladott földrészekre ugyanők szavazták meg a jelzálogos kölcsönöket. Hogy az olyan záloglevelek iránt, amelyek ilyen alapon bocsátatnak ki, nem nagy a bizalom, afölött nem lehet csodálkozni. Az efféle „eset” kétségkívül alkalmas arra, hogy megrontsa a magyar záloglevelek hitelét és az érdekelt fővárosi intézetek nem pusztán emberbaráti cselekedetet végeznek, amidőn segédkeztet nyújtanak a hajba jutott aradi polgári takarékpénztár feltűnés nélküli csendes temetéséhez. Egy tanulságot azonban merithetünk a dologból. Azt, hogy veszedelmes dolog a záloglevélkibocsátást csupán az 1876. évi XXXVI. törvényezikk rendelte 200000 firtos biztosítéki alap kimutatását tenni függővé. Nem mintha egyedül a biztosítéki alap nagysága kellő garanciát képezne a lehető visszaélések ellen. De az egy és fél millió biztosítéki alapot, amelyet az 1889. évi XXX. törvényezikk a pupilláris biztonsgu záloglevelek feltételeként előír, csakis nagyobb pénzintézetek teremthetik elő, már pedig fontos közgazdasági érdekek fűződnek ahhoz, hogy a mi zálogleveleink, amelyeknek fájdalom a külföld az elhelyezési piacza, minél több és hathatósabb garanciákkal legyenek ellátva.

A központi hitelszövetkezet közelebb tartja már alakuló közgyűlését, de az aláírók az üzletészjegyekre eddigelé igen győren folynak be. A kormánynak, amelyet a gazdák-közönség szabadalmazott szövívi folyton nógattak a szövetségi törvény megalkotására, most, hogy a törvény megvan, azt kell tapasztalnia, hogy ép azok hagyják cserben, akikre leginkább vélt számíthatni. Részjegyeket jegyeznek az ipar- és kereskedelmi kamarák, az ipartestületek, de a gazdákra magas nyomású pressziót kell gyakorolni, hogy belépjenek a szövetségbe. Szakasztottan úgy tesznek a szövetségi eszmével a biztosítás terén. Folyton azt hangoztatják odakünn a Köztelken, hogy csak a szövetséssel szabadulhat fel a magyar gazda a kapitalizmus nyüge alól és ime az egyetlen biztosító szövetséget, amelyet megalkottak és amely valóban áldásos működést fejthetne ki, ha a gazdák-közönség tömörülne körülötte, veszni hagyják. Veszni hagyják, mert dikciózni könnyű, de egy eszme keresztülviteléért áldozatot is hozni, — az már más dolog. Erre nem egykönnyen határozza el magát az a nagyur, akinek ha kára van, a biztosító részvénytársaság szerencsésének tartja, ha azt minél gyorsabban kifizetheti. Mert a biztosító részvénytársaságok így szokták ezt tenni: amit esetleg veszítenek az immunitás főron, azt busásan beveszik az adózó népen. Ezért nem kell nagy urainknak a szövetségi biztosítás, amely kölcsönösségi alapon állva, nem ismer különbséget a felek között.

A közuti vasút részvénykibocsátása és a Salgótarjáni, Magyar általános közszénbányák fuziójának kérdése foglalkoztatta e héten a tőzsdei köröket. Sok találgatásra adott okot az a körülmény, hogy a Közuti vaspályatársaság igazgatósága, amely magának fehér lapot adatott a közgyűlés által a további részvénykibocsátás módokat illetőleg, miért bocsát ki egyszerre 16000 darab részvényt és miért éppen most, amidőn a szűk pénzvizonyok megnehezítik a tőkebeszerzést. Akadtak is fogadatan szöszölők, akik — anélkül hogy hebizonyíthatták volna — machinációt láttak az igazgatóság eljárásában, de senkinek sem jutott eszébe konstatálni, hogy talán még sincsen a részvényesek érdekei ellen, ha az új részvények kibocsátása olyankor történik, amikor a részvény-kurzus közel 60 forinttal alacsonyabb az eddigi legmagasabb kurzusnál s így az új részvények átvétele is aránylag olcsó áron történhetik.

Még nagyobb volt a műfelháborodás a Salgótarjáni közszénbánya részvénytársaság vezetősége ellen.

Ennek egyenesen árulást vetettek szemére a részvényesek érdekei ellen. Pedig az a fuzió, amely a Salgótarjáni és a Magyar általános közszénbánya között készül, a higgadt megfontolás szemüvegén nézve a dolgot, voltaképen mindkét félre előnyös ügylet. A Magyar általános közszénbánya el fog ugyan tűnni az iparvállalatok sorából, de részvényesei csak részben károsodnak pro praesente. Részvényeik értékét más valutában kapják meg, de olyanban, amelynél megvan a remény az értékelkedésre. Az, hogy 7 darab vagy 9 darab Magyar általános közszénbányarészvényre adnak-e majd 1 darab Salgótarjáni, alárendelt jelentőségű akkor, amikor a Magyar általános közszénbányatársaságnál a viszonyok olyanok, hogy részvények további elértéktelenedése alig volna feltartóztatható. Ami pedig a Salgótarjáni illeti, a fuzióval ez sem csinál rosz üzletet. Bár áldozatok árán, de megszabadul egy versenytárostól, amely talán még veszedelmesebbé válhatott volna bukásában. Mert a Magyar általános közszénbánya hagyatékára akadt volna más tőkeerős reflektáns is, akivel előbb-utóbb mégis csak ki kellett volna egyezkedni — az üzlet közös érdekei miatt. A fuzióval a Salgótarjáni egyszerre tisztázza a helyzetet. Bekebelezi a Magyar általános közszénbányát és mint a nógrádi, tatai, petrozsényi bányák egyeduralmu tulajdonosa maga diktálja az árakat, amelyek most verseny hatása alatt nagyon nyomottak. Nem lesz szüksége a kartellre, mert ő maga lesz a kartell. Hogy általános közgazdasági szempontból jó lesz-e ez, más kérdés, de a tőzsdén nem ebből a részvényesek érdekei nek szempontjából bírálgatták a fuzio ügyét és ebből az álláspontról támadják a Salgótarjáni vezetőséget. Pedig amit az cselekszik, a részvényesek érdekében van, mert ha talán drága árt fizet is a versenytől való szabaduláért, ezt abban a reményben teszi, hogy a mai többkiadást mihamar be fogja hozni a magasabb produkecióval kapcsolatos kedvezőbb értékesítéssel.

Ipar- és kereskedelem.

Orosz-szerb kereskedelmi társaság. Az oroszok mindenképen törekednek árucikkeiknek a Balkánon alkalmas piacot létesíteni és emiatt különösen Szerbia felé gravitálnak. A fekete tengeri orosz hajótársaság nemrég egyik hajóját a fiatal szerb király nevére keresztelte, amely hajón naftát ohajtanak Szerbia részére szállítani. Most egy nagy részvénytársaság alakult Odesszában 500.000 rubel alaptőkével, mely Belgrádban a magyar kereskedelmi muzeum mintájára egy orosz kereskedelmi muzeumot állít fel, amelyből aztán orosz áru- és iparcikkek jöjjenek a szerb piacra.

Kőbányai sertéspiac, okt. 15. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli sulyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm sulyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 49—51 krig. Közép (páronként 251—320 kligig terjedő sulyban) 50—51 kr. Könnyű (páronként 250 kligig terjedő sulyban; 51—52 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kigr. felüli sulyban 50—51 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) 49—50 krajczárig Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 47—49. — krajczárig. Sertéslétszám: 1898. okt. 13. napján volt készlet 44208 darab, okt. 14-én felhajtott 298 db, október 14-én elszállított 795 darab, október 15-ére maradt készletben 43706 darab. A hízott sertés üzlet irányzata csendes.

Budapesti konzum-sertésvásár, okt. 15. A ferencvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvására 1898. okt. 14-én érkezett 469 drb. Készlet 500 darab, összes felhajtás 968 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 684 drb, elszállítatlan maradt 284 drb. Napi árak: 120—180 kilós 50—52 kr, 220—280 kilós 49—52 krajczár, 320—380 kilós 49—52 kr, öreg nehéz 47—50 krajczár, malacz 43—45 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Pénzügy.

Az államvasutak fölszólal. A magyar királyi államvasutak igazgatósága október hónap 11-én 975.018 forint 61 krajczárt, október 13-án pedig

500.000 forintot szállított be pénztári feleslegéből a magyar királyi központi állampénztárba. A kétrendbeli beszállítás összegével a folyó évi beszállítás 10,700.000 forintra emelkedik.

Országos központi hitelszövetkezet. A budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöksége a pénzügyminiszter által a kamarához intézett azon felhívás folytán, hogy a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló 1898. évi XXIII. törvényzikk alapján Budapesten felállítandó központi hitelszövetkezet létesítését és megkezdendő működését a maga részéről is előmozdítsa, a legközelebb tartandó teljes ülésnek javasolni fogja, hogy a kamara e célra tiz alapítványi üzletrészeket, vagyis 10.000 koronának a jegyzését határozza el.

Közlekedés.

Magyar foiyam- és tengerhajózási részvénytársaság. A magyar foiyam- és tengerhajózási részvénytársaság üzletvezető igazgatósága közhírré teszi, hogy a kisdunai hajójáratokat Budapest és Dömös között ez idényben folyó évi október hónap huszadikán megszünteti. Az utolsó felmenet október tizenkilencedikén, az utolsó lefelé menet pedig október huszadikán lesz.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, október 15.

	Termelt egy (1000) ölj ka tisztalet holton	A termelt gabona beküldetésének átlag-öljje kilogrammban	A termelt gabona átlagos piaci ára májorom-árakhoz képest október 15-én
Őszi buza			
Tavaszi buza			
Kétszeres			
Őszi rozs			
Tavaszi rozs			
Őszi repce			
Tavaszi repce			
Őszi árpa			
Tavaszi árpa			
Zab			
Tengeri			

Kelt — község, 1898 október 25.

alíírás.

(Végleges termésjelentés.)

Ily úrlapokat küldött szét a földművelésügyi magyar királyi miniszter az állandó gazdasági tudósítóknak, hogy az október hó utolsó hetében összeállítandó, a végleges aratási eredményről szóló kimutatáshoz átszámazzassák az adatokat. Megfelelő utasításában megjegyzi a miniszterium, hogy „október hó 25-én a terméseredmény kimutatásánál a tudósító már nem hozzátétőleges becsléseket teljesít, hanem a végleges mennyiséget közli, mely eredményhez az adatokat a cséplések átlagából és az egyes gazdáknál szerzett értesülésekből meríti.” Szembeötlő tehát a különbség az eddig nyilvánosságra került taksálások és a legközelebb megjelenő végleges kimutatás között. Mig. augusztus hó közepéig — azóta nem is tettek közzé számszerű adatokat — a tudósítók becslése képezte az alapot, most már meg fogjuk tudni, hogy Magyarországon tényleg mennyi termett az idén minden egyes gabonaneműből. E cél elérésére szolgál a fenti nyomtatvány, amely ugy alakilag, mint beosztására nézve lényegileg eltér amaz úrlapoktól, amelyek a nyári hónapokban a becslések feljegyzésére szolgáltak. Érthető tehát, hogy az érdekeltek — és ugyan ki nem volna „érdekelve” ebben a dologban? — mohó kíváncsisággal várják a miniszterium ez évi, utolsó és definitív jelentését.

(A tőzsde véleménye.)

A budapesti gabonabörzén egyébként azt tartják, hogy a szóban forgó jelentés semmi esetre sem fog meglepetést kelteni, már azért sem, mivel a miniszterium a gazdasági tudósítók karát és a termés kimutatások instituczióját nem diskreditálhatja azzal, hogy most esetleg az eddigiektől feltűnően divergáló adatokat becsátana közre. Más-
különben is óvakodni fognak attól, hogy e publi-

káció által valahogyan befolyásolják az áralakulást. Így vélekednek kereskedői körökben. Talán felesleges is, hogy kiemeljük, mikép ez — hogy úgy mondjuk — nagyon is mercantilis felfogás. E dologban nem lehet szó sem blamageról, sem üzleti politikáról. Egyesegyedül a száraz számadatok helyes és pontos csoportosítása és összegezése képezi a kormányhatóság feladatát. Amugy sem ismeretlen ma már az, hogy mig az első cséplés az idén majdnem mindenütt kitünő eredménynel kecsgetett, addig később helyenkint nagyobb esalodásokat tapasztaltak. Gazdaembernek e látszólag különös jelenség okát bővebben nem kell magyarázgatni. Saját praxisában nem egy termelőnél előfordulhatott már az ilyesmi és ez oly kezelési és egyéb körülményekre vezethető vissza, amelyek fejtegetésébe e helyütt nem bocsátkozhatunk. Mig tehát egyrészt egy perczig sem kételkedünk abban, hogy a végleges kimutatás hű képét adja majd a tényleges eredménynek, másrészt elkészülve kell hogy legyünk arra is, hogy a nyilvánosságra kerülő definitív végösszeg mögötte marad az eddigi becsléseknek.

(A buzatermés.)

Első sorban persze főtermelési cikkünk, a buza eredménye kelti fel az általános érdeklődést. A körülbelül két hónap előtt megjelent utolsó kimutatás 4-8 millió kataszteri holdra teszi a learatott buzaterületet és holdankint 6-8 métermázsára becsülve a termést, mintegy 32 és fél millió métermázsányi hozadékot tüntet fel. Ha már most a tényleges eredmény átlagban holdankint csak egy fél métermázsával korrigálja a behordás ideje alatt eszközölt becsléseket, végösszegként harmincz millió métermázsában fixirozható az idei magyarhoni buzatermés (Horvát- és Szlavonországot bele nem értve). Alapul véve e minden valószínűség szerint helyes összeget, megkísértjük annak a kimutatását, hogy a folyó hónap végén mennyire rughat nálunk a buza raktárállománya.

(A buzakészlet.)

A termés összegéhez sem régi készlet, sem import czimén ezuttal mitsem kell hozzászámítanunk. A magtárak az aratás idején teljesen ki voltak fosztva. Jelentékenyebb bevitelünk nem volt; a behozott quantumot mindenesetre ellensúlyozta a kivitel Ausztriába. Vetőmagra holdankint egy métermázsát kalkuláltunk, tehát e célra hatodfélmillió métermázsra szükséges, miután a bevetendő terület 5 és fél millió katasztrális hold. A learatott terület ugyancsak 4-8 millió katasztrális hold, de e számmal már levonásba hozták az elemi csapások által tönkretett földeket. Konvencziós czélokra bátran számíthatunk négy millió métermázsát és a parasztok saját használatukra, a vámmalmokban való megőrlötetésre visszatartottak — mondjunk keveset — két millió métermázsát. Így tehát tizenkettőfél millió métermázsra egyáltalában nem kerül forgalomba. Iparmalmaink hetenkint 300.000 métermázsát fogyasztanak és miután ebben az évben átmeneti készlet híján már július közepe táján hozzáfogtak az új termék feldolgozásához, e hó végeig már mintegy öt millió métermázsra buza átment a malmok retortáján. A bevitelről és kivitelről — mondjuk — nem szólunk; mindkét forgalom felette gyenge volt és alkalmasint nagyjában paralizálta egymást. Levonva e 18-és fél millió métermázsát a 30 millió métermázsra termés eredményéből, fenmarad e hó végén lizenhárom és fél millió métermázsra készlet. Ebből négy és fél millió métermázsára igényt tart Ausztria még a legkedvezőtlenebb esetben is, mert minden évben átlag öt millió métermázsra buzát küldünk a Lajtán túli országokba és kevés, ha 3 millió métermázsra buza, mint az országos termés 10 százaléknyi hányada az „új” előtt egyáltalában nem kerül a piacra. E három millió métermázsra elbuvik ugy, amint a forgalomba bocsátott aranycsikók egy része elrejtőzik a harisnyákba. Legjobb esetben tehát Magyarországon még hat millió métermázsra buza kerül eladásra, ami a hátralevő időszakra, hogy nagyot ne mondjunk, bizony édes-kevés, már tekintettel arra, hogy teljes üzemnél maguk a budapesti malmok is ennyire reflektálnak augusztusig. Mindezzel csak azt akartuk demonstrálni, hogy

valami különös árutorlódástól a közel időben nem kell tartani, még akkor sem, ha esetleg nagyobb mérvet is öltene a Balkán-buza importja.

Ma is programmszerűen folyt le az üzlet. Felmondták a mindennapi 24.000 métermázsra buzát, amelyet jobbára 3000 métermázsás tételekben osztottak ki a vevőknek, jelölül annak, hogy a hausse már csak egyes erősebb kezokban központosul. Különben két-három krajczáros díjtétel mellett hosszabbították a kötéseket hátfőre azoknak, akik nem akarták átvenni a buzát.

Ez a prolongálás egyébként a tegnap említett technikai okoknál fogva nehézségekbe tüközök és immár evidens, hogy a mostani állapot a bejelentések körül tarthatatlan. Okvetetlenül ugy kell intézkedni, hogy az ügyletek létrejöttük napján legyenek bejelentendők.

Az októberi buza nagyobb, 9.05—9.21 krajczáros árak keretén belül való ocszillálások után 9 forint 12 krajczárral, vagyis egyenlegként hat krajczárral magasabban zárul. A márcziusi buza 9.40 után 9.33 krajczárral, tehát szintén hat krajczárral magasabban jegyez. A többi határidők alig változtak.

Az árulatszámoló iroda a következő liquidáczióális árfolyamokat állapította meg: Buza 9.1^c forint, árpa 5.85 forint, rozs 7.65 forint, tenget 5.50 forint, zab 5.55 forint.

A készáruüzletben szilárd volt a hangulat. Buzából elkelt vagy 40.000 métermázsra, közte néhány tétel szerb és bolgár áru, amelyek aránylag igen jó árt értek el. A többi cikkben kevés forgalom volt, kedvező hangulat és tartott árak mellett.

A heti buzafelhozatal 124.031 métermázsát tett, ebből elszállítottak 10.556 métermázsát, maradt tehát 123.475 méteémázsra. Egyébként a tőzsde megfelelő hirdelményében hiányoztak a nyugoti és a jözsefvárosi pályaudvar adatai. Ez állomásokon a mult héten 25000 illetve 220 métermázsra buza érkezett fel, Ugyanannyira tehető a felszállítás e héten. Az összes felhozatal tehát 150.000 métermázsára rughat.

A tőzsde titkári hivatala gondoskodhatnék róla, hogy a heti hirdelmények pontosabban jelenjenek meg. Elvégre annyira előrehaladtunk, hogy kedden megtudjuk mindig az előző heti amerikai buzaforgalmat. Talán a budapesti nyugati pályaudvarral is lehetne valamiféle kabelösszekötötést létesíteni.

A külföldi piacok szilárdak. Amerikában ismét 3/8 centtel emelkedtek az árak, jóllehet a látható készletek gyarapodását egy és fél millió bushelre taksálják.

A mai kontinentális vásárok szintén szilárd irányzatban folytak le.

Előfordult készáru-eladások.

Buza. Tiszavidéki: 600 mm. 81.5 k. átlag 10.175 frton, 1300 mm. 81 k. 10.175 frton, 100 mm. 81 k. sárga 9.85 frton, 300 mm. 80 k. sárga 10.10 frton, 100 mm. 81.3 k. sárga 9.95 forinton, 100 mm. 79.7 k. sárga 9.95 frton, 100 mm. 78.8 k. sárga 9.95 frton, 100 mm. 79.5 k. sárga 10.— frton, 200 mm. 79 k. 9.95 frton, 1400 mm. 79.5 k. 10.— frton, 100 mm. 78.5 k. üszkös 9.45 frton, 200 mm. 78.5 k. 10 frton, 400 mm. 78 k. 9.925 frton, 400 mm. 79 k. 10.— frton, 900 mm. 76 k. 10.05 frton.

Pestvidéki: 100 mm. 80.5 k. kevert 9.95 frton, 200 mm. 79 k. 9.95 frton, 300 mm. 79 k. 9.90 frton, 400 mm. 79 k. 9.975 frton, 500 mm. 79 k. 9.80 frton, 100 mm. 79 k. 9.70 frton, 300 mm. 78.5 k. 9.95 frton, 250 mm. 77 k. 9.80 frton.

Hartai: 1000 mm. 78 k. 9.95 frton.
Bácskai: 2900 mm. 76.2 k. 9.50 frton, 2500 mm. 75 k. 9.75 frton.

Bánsági: 1000 mm. 77.5 k. 9.85 frton.
Csongrádi: 2400 mm. 77 k. 9.85 frton.

Mindszenti: 3000 mm. 77.5 k. 9.85 frton.
Dunai: 1050 mm. 76 k. 9.55 frton, 900 mm. 73.5 k. 9.05 frton.

Raktárára: 1800 mm. 78 k. 9.80 frton.
Szerbiai: 2000 mm. 77.5 k. transito 8.25 frton, 1500 mm. 77 k. transito 8.075 frton.

Bulgáriai: 3000 mm. 77 k. transito 7.90 forinton. Mind három hónapra.

Rozs. 200 mm. pestvidéki Budapest 7.80 frton, 100 mm. 7.75 forinton készpénzben.

Zab. 200 mm. elsőrendű Bpest 5.90 frton, 100 mm. 5.85 frton, 200 mm. 5.75 forinton készpénzben.

Tengeri. 100 mm. Budapest 5.50 frton, 100 mm. mm. 5.55 frton készpénzben.

Árpa. 100 mm. takarmány Kőbánya 6.35 frton, 100 mm. takarmány Kőbánya 6.40 forinton, 100 mm. 6.55 frton, 200 mm. 6.50 forinton készpénzben.

Hivatalos készárjegyzések.

Table with columns: Árú, Határidő, Október 15-én, Október 14-én, Leszámláló ártípusok. Lists prices for various goods like wheat, rye, and flour.

Hivatalos határidőjegyzések.

Table with columns: Árú, Határidő, Október 15-én, Október 14-én, Leszámláló ártípusok. Lists delivery dates for various goods.

Előfordult határidőkötések.

Délelőtt. Buza márczius 9.32-30-39-9.33, október 9.18-20-9.12. Rozs márczius 7.85-7.88-7.81, október 7.65-7.70. Tengeri május 4.77-81-4.77, október 5.50-5.60. Zab márczius 8.95-5.92, október 5.65-5.70.

Délután. Buza márczius 9.32-29-9.34, október 9.12-07-9.12. Rozs márczius 7.82-80-7.83, október 7.68-7.65. Tengeri május 4.76-4.75-4.76, október 5.60-5.58. Zab márczius 5.86-5.90, október 5.70-5.68.

Raktárállomány:

Közraktár: Buza 131800 mm. Rozs 7500 mm. Árpa 45400 mm. Zab 27300 mm. Tengeri 18000 mm. Liszt 12200 mm.

Raktárház: Buza 36065 mm. Rozs 1729 mm. Árpa 519 mm. Zab 505 mm. Tengeri 56 mm. Liszt — mm.

Silos: Buza 12000. Tengeri 500.

Gabonaforgalom:

1898. október 14.

Table with columns: érkezett, elszállított, méter mázsá. Lists grain arrivals and shipments.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, október 15.

A külföldi tőzsdék alacsonyabb jegyzéseinek hatása alatt az üzlet ma lanyha irányzattal indult meg és nemzetközi részvények csak az üzlet folyamában javultak, amidőn a berlini piacról kedvezőbb hírek érkeztek. De ez a javulás is veszendőbe ment a déli tőzsdén, amelyen csak egyes papírok iránt mutatkozott érdeklődés, így Rimamu-

rányi részvények iránt, amelyek újra emelkedtek jó kereslet mellett. Bányarészvények közül Észak-magyarországi és Magyar-általános köszénbánya csökkentek. Utóbbiakat külföldről kínáltak. Jelzőlog kölcsönökben szintén erősebb kínálat lépett előtérbe.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 377.60-378.25, Jelzőlogbank 240.25-239.75, Osztrák hitelrészvény 351.40-352.30, Osztrák magyar államvasut 346.90-348.25, Közúti vaspálya 361.25, Rimamurányi 258.75-263.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1416-1418, Salgótarjáni 623-618, Közúti vasut 360.25-358, Villamos vasut 229-227.25, Magyar hitelrészvény 378.25-377.25, Magyar ipar és kereskedelmi bank 96.—, Magyar jelzőlogbank 240.25-237, Magyar leszámítoló bank 253.50-253.—, Rimamurányi 263.50-262, Osztrák hitelrészvény 352.30-351.90, Osztrák magyar államvasut 348.90-347.40, Hazai takarékpénztár 8175, Északmagyarországi köszénbánya 137, Magyar általános köszénbánya 75.—75.50 forint.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50-2 forint, 8 napra 4-5 frt, október utóljára 6-7 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar és keresk. bank, Magyar jelzőlogbank, Magyar leszámítoló bank, Rimamurányi vasmű, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közúti vaspálya, Villamos vasut. Lists closing prices for various securities.

Az utótőzsdé javult.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with columns: Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztr.-magyar államvasut, Leszámlító bank, Rimamurányi vasmű, Közúti vaspálya, Villamos vasut. Lists closing prices for various securities.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDEK.

Bécs, október 15. A készáruüzletben csekély forgalom volt. Rozs 20 krral szilárdabb. Árpában kevés az üzlet, mert a vevők nem engedélyezik a magasabb árköveteléseket.

A határidőüzlet szilárd irányzatú. Kötöttet: Buza észre 9.40-9.42, buza tavaszra 9.22-9.29-9.27, tengeri szept.-okt. 5.90-5.93, tengeri május-juniusra 5.10 zab észre 6.-6.05, zab tavaszra 6.18-6.22 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK.

Bécs, október 15. A párisi események csakis a nemzetközi papírok árfolyamait alterálják, míg egyes bányapapírok folytatták az áremelkedést. Így a prágai vasipar társaság részvényei 820 forintig emelkedtek. Alpesi bányatársasági részvények is emelkedtek.

Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészvény 351.75-352.25, Anglo-bank 154.—154.25, Union-bank 291.50, Osztrák-magyar államvasut 346.85-348.—, Déli vasut 72.—, Dunagőzhajózás —, Alpesi bánya 179.—178.—, Tramway 504.—507.—, Prágai vasipar 805-810, Májusi járadék 108.25, Osztrák korona járadék 101.50, Töröksorsjegy 58.—58.10, Német márka 58.92 forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 351.75, Anglo-bank 154.—, Bankverein 261.25, Union-bank 291.—, Länderbank 221.—, Osztrák-magyar államvasut 348.—, Déli vasut 72.—, Elbevolgyi vasut 260.50, Észak-nyugoti vasut 242.50, Török dohányrészvény 129.50, Alpesi bánya 179.20, Májusi járadék 101.25 Török sorsjegy 58.—, Német márka 58.91 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4-2%-os papírjárdék 101.20, 4-2%-os ezüstjárdék 100.95, 4%-os osztrák aranyjárdék 120.—, Osztr. koronajárdék 101.45, 1860. sorsjegy 140.50, 1864. sorsjegy 195.50, Osztrák hitelsorsjegy 199.—, Osztrák hitelintézési részvény 352.50, Angol-osztrák bank 154.—, Union-bankrészvény 291.50, Bécsi Bankverein 261.—, Osztrák Länderbank 221.50, Osztrák-magyar bank 903.—, Osztrák-magyar államvasut 348.—, Déli vasut részvény 72.—, Elbevolgyi vasut 263.75, Dunagőzhajózási részvény 449.—, Alpesi bányarészvény 179.40, Dohányrészvény 129.30, 20 frankos 9.535, Császári kir. veri arany 5.70, Londoni váltóár 120.40, Német bankváltó 58.87, Tramway 505. Az irányzat tartott.

Bécs, október 15. A déli tőzsdé zárata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 352.10, Anglo-bank 154.—, Bankver. 261.50, Union-bank 291.50, Länderbank 221.40, Osztr.-magyar államvasut 348.25, Déli vasut 72.25, Elbevolgyi vasut 260.50, Északnyugoti vasut 243.25, Török dohányrészvény 129.50, Alpesi bánya 179.50, Májusi járadék 101.20, Töröksorsjegy 58.10, Német márka 58.92 forint.

Frankfurt, október 15. (Zárlat.) 4-2%-os papírjárdék 85.30, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.80, 4%-os magyar aranyjárdék 101.60, magyar koronajárdék 98.30, osztrák hitelintézési részvény 297.75, osztrák-magyar bank 764.—, osztrák-magyar államvasut 294.25, déli vasut 64.38, bécsi váltóár 169.72, londoni váltóár 204.42, Párisi váltóár 807.16, bécsi Bankverein 221.25, Union-bank részvény 249.—, villamos részvény 134.80, alpesi bányarészvény 151.20, 3%-os magyar arany-kölcsön 88.20, 4-2%-os ezüst-járdék 85.40, Északnyugoti vasut —, elbevolgyi vasut 227.—. Az irányzat gyenge.

VIZÁLLÁS.

— Október 15-én. —

Table with columns: Folyó, Vizmérés, Vizállás, Aradás, Folyó, Vizmérés, Vizállás, Aradás. Lists water levels and measurements for various rivers and locations.

Jelek magyarázata: * = Jöges víz; + = Ofelatt; — = 0 alatt; < = Aradt; > = Apadt; ? = közbélyes. Megjegyzések: Helyenkint igen jelentéktelen esett. A Duna és Dráva felső szakaszán még árad; a Száv Gurkfeldnél már apadóban van; a Tisza általában apadójelöltő A vizállások alacsonyok.

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

UTMUTATÓ.

Szállodák.

Palkovics szállodája az Angol királynő-höz.

Elsőrangú szálloda a város közepén, kilátással a Dunára. Étterem és fürdő a házban, villanvilágítás és lift. — Mérsékelt árak.

„Vadászkürt“ elsőrangú szálloda.

A város központján, ujonan és kényelmesen berendezve. — Kávéház és étterem a szállodában. — Kétféle kiszolgálás, olcsó árak. — Világítás és kiszolgálás az árakban bennfoglaltatik.

idősb Kammer Ernő, tulajdonos.

Gundel János

István főherczeg szállodája.

A város közepén, a láncziddal szemben, kilátással a budai hegyekre és a királyi várpalotára. Agózhajó és villamos vasúti állomás közelében. Szigorú tisztaság, pontos szolgálat, kitűnő magyar és francia konyha, hamisítatlan legjobb italok.

Olcsó árak.

Fürdők a házban.

Vendéglők.

Barabás József vendéglője József-körút 85.

Házilag kezelt kitűnő magyar konyha, hamisítatlan jó borok, frissen csapolt sör. Mérsékelt ár. Pontos kiszolgálás.

Intézetek.

Fanciére, Pesti biztosító-intézet. Alapító 4 millió korona. Nyereség- és díjtartalékai, valamint évi übevételei 25 millió korona. Elvállal tűz-, jég-, szállítmány- és halászbiztosításokat. Központi irodái: V., Sas-utca 10., saját házában.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön-Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10.000.000 korona. Központi irodája és váltóüzlete: Andrássy-ut 5. Fiók: Kereka soron 11. Záloglékek: Károly-körút 13. Király-utca 27. József-körút 12. és Szabáros-utca 4 főpontiával szemben.

Újdonságok

**Gyapjuszövetekben,
Selyemszövetekben,
Barchentekben,
Blouse-okban,
Szoknyákban stb.**

legnagyobb választékban a képzelhető legolcsóbb áron.

Őszi idény 1898.

Az idény legnagyobb újdonságai!

Finom divatszövetek 115—120 cm. szélességben méterenkint —.68, —.92, 1.15, 1.30, 1.45, 1.65, 1.95, 2.05, 2.25, 2.50, 2.75, 2.95, 3.30, 3.65 stb.

Legkiválóbb gyártmányok! Legizlésebb divatszövetek!

Finom tiszta selyem-divatszövetek minden elképzelhető kivitelben méterenkint —.98, 1.05, 1.10, 1.20, 1.40, 1.45, 1.60, 1.75, 1.85, 1.90, 1.95 stb.

Legfinomabb fekete tiszta selyem-brokatok méterenkint —.95, 1.40, 1.70, 1.90, 2.30.

Legeslegfinomabb fekete tiszta selyem-taffota pompás carreaux-, sávós- vagy fantázia-dessinnel, vagy egész simán méterenkint 1.20, 1.45, 1.50, 1.75, 2.10, 2.20 stb. Legkiválóbb tolette-újdonságok!

D. LESSNER

**áruháza
BÉCS,
VI., Mariahilferstrasse
81—83. szám.**

Fontos! Vidékre illusztrált divatlapok, valamint szőnyegekről és függönyökről szóló képes árjegyzékek és minta-gyűjtemények az összes cikkekről kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek!

100.000 sorsjegy 50.000 nyeresemény

Osztálysorsjegyek

a III-ik sorsjáték I. osztályára

kaphatók eredeti áron:

1 nyolczad sorsj. — frt 75 kr.	1 fél sorsjegy 3 frt
1 negyed " " 50 " "	1 egész " " 6 " "

Huzás már november 17. és 18.

Főnyeresemény esetleg egy millió

Sorsjegyek megrendelhetők utánvétellel, vagy a pénznek utalványnyal való befizetéssel által is.

REDLICH DÁVID

főelárusító

Budapest, IV., Keöskeméti-utca II. szám.

100.000 sorsjegy 50.000 nyeresemény

A sorsjegyek fele nyer.

A sorsjegyek fele nyer.

KEHLING KÁROLY

ruhafestő- és vegytisztító-intézete.

Gyár és főzlet: Budapest, III., Zsigmond-utca 118. szám.

Kiválóan festésre és vegytisztításra ur, női öltönyöket, butorszöveteket, szőnyeget, függönyöket, csipkéket, nyakkendőket, kőzsinuskát, kezttyöket stb.

Csipke-függönyök

legolcsóbb áron mellett, gondosan tisztítottak és javítottak.

Pastai megrendelések gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Fióközetek: II. Fő-ut 61. VI., Nagymező-u 23. és VIII. ker., Keöskeméti-ut 57. szám.

Hein János

műkertészet és faiskola.

Budapest,

VII., Csömöri-ut 87. sz.

Telefon 62—78.

Különlegesség:

Parkok és kertek

tervezése és alakítása.

Prospektusok ingyen és bérmentve.

Homoki szőlőtelepítőknél igen fontos.

A cég 17 év óta áll fenn s most már az országban kívül is elterjedt a hira, amennyiben ma Bosznia, Csehi-, Morvánszág, Gallizia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemcsak állománya ezáltal 500,000 drb; vadoncz-állománya 8 millió. A cég évenként 4500—5000 rendeltetnek küld szállítványokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homoktalajon létesült a homoki szőlőtelepítőknél kincsháza azért, mert mint tudva s így az fokent a homoktalajban éppen úgy, mint az egyagos, köveses talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) fekvésnél mindig biztosabban eredi meg és fejlődik, mint az, mely egyagos iszapierakodású vagy tulságosan kövérített talajban állítatik elő. A gyümölcsfajok boldogult Bereozki Kálmán mezőkövárszázi hírneves telepről valók. Ugy magasderékü, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte, alma, szilva, őszli barack, kajszin-barack, ozerasznye, meggy, laspcnya, birs, dió és operből. Az 1—2—3—4 éves, gazdag gyökerü, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőse szerint 15 krtól 40 krtig. A 5—6 éves igen erős koronás sorfák drbja 45—50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentirt gyümölcsfajokból táblánrités folytán 1—2—3—4 éves selejtezett minőségü csemeték is kaphatók, erősség szerint 2—5—7—10—15 krtól, melyek gazdag gyökérezetüknel fogva fokent nagyban telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségü csemeték vadonczal is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentirt czeget. A gazdag gyökérezetü vadonczok 1000 e azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 irtig tartad. Nagyobb vételnél 5—10—15% engedmény. — Levél-csim:

UNGHVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája, Czepléden.
!! Tossék árjegyzéket kórni !!

RAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOB B ÉS LEGHOB NERENŐ ÓRAZETE.

Alapított 1847

Strassweiner János

Czepléden

ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve, azonnal pontosan eszközöztetnek.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Katángy-Naptárát 1899-re

ajánljuk a hirdető közönség figyelmébe.

A vámszövetség.

(A bizottság jelentése.)

A képviselőház mai ülésében Rosenberg Gyula előadó betérjesztette a közgazdasági bizottság jelentését az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szövetségre vonatkozó törvényjavaslatról. A jelentés, amely a jelen viszonyok közt kétségtelenül nagy érdeklődésre számíthat, nagy apparátussal kezeli a javaslatban rejlő anyagot s valóságos tanulmánynyá nőtt ki.

Itt közöljük belőle az általános részt:

A közgazdasági bizottság jelentése

a magyar korona országai és ő felsége többi királysági és országai között kötött vám- és kereskedelmi szövetségről szóló 388. számú törvényjavaslatról.

Tisztelt képviselőház!

Midőn a közgazdasági bizottság a magyar korona országai és ő felsége többi királysági és országai között kötött vám- és kereskedelmi szövetségről szóló törvényjavaslatot tárgyalás alá vette, első sorban azon fő elvi kérdést tartotta eldöntendőnek, hogy az adott időpontban közgazdasági érdekeink szempontjából az Ausztriával való közös vagy önálló vámterület bir-e előnyvel.

A bizottság többsége abban a meggyőződésben van, hogy a kérdés helyesen csak úgy dönthető el, ha a politikai konsiderációknak és visszahatásoknak döntő befolyás és a gazdasági szempontok felett túlsúlyt sem egyik, sem másik irányban nem engedünk.

Ép úgy mint nem volna helyes elhatározni a vámszövetségnek politikai okból való elfogadása, ha abban és az azzal kapcsolatos többi intézkedésekben méltányos és jogos igényeink teljesen megvédve és kielégítve nem volnának ép úgy nem helyes elhatározni tisztán politikai tekintetből az önálló vámterületek sem, ha ezzel gazdasági életünk károsítása jár karöltve. Csakis gazdasági okok és az ország élő törvényeiben tényleg bennfoglalt tilalom lehetnek esetleg indokoltá a vám és kereskedelmi szövetség megkötésének ellenzését.

Az adott viszonyok és körülmények összességének helyes mérlegelése a bizottságot azon elhatározásra bírta, hogy méltányos és jogos alapon létrejövő vám és kereskedelmi szövetség megkötését hozza javaslatba és nem tartaná elvállalhatónak a felelősséget azon esetleges gazdasági megzavarások és krízisekért, melyek az értizdedeken át meggyökeresített szabad és korlátlan forgalom hirtelen megszakításával feltétlenül karöltve járnának.

Nem befolyásolhatta ezen meggyőződést azon tudat, hogy a sebek, melyeket az önálló vámterület a mi gazdasági életünkön ütne, sokkal mulandóbb természetűek és rövidebb idő múlva gyógyulók volnának, mint azok, melyeket az önálló vámterület Ausztria gazdasági életén ejtene.

Ausztriát ipari érdekei, bennünket mezőgazdasági érdekeink, tőke, pénz- és hitelviszonyaink a vámszövetség, a szabad és korlátok nélküli forgalom fenntartására utalnak. A mi ipari érdekeink, Ausztria mezőgazdasági érdekei tán jobban nyerhetnének kielégítést önálló vámterületi alapon, de szabad-e pro és contra itt a mezőgazdasági, ott a ipari érdekeket feláldozni? Nem kell-e keresnünk azt az alapot, melyen a fő gazdasági érdek kielégíthető, amellyel, hogy a másik gazdasági ágak, ha lassabb tempóban is, érdekeiket érvényesíthetik és fejlődhetnek. Ez a kompromisszum nem más és nem lehet más, mint a méltányos és jogos alapokon nyugvó vámszövetség és gazdasági kiegyezés. Sajnos, az eddigi vámszövetségben sok tekintetben a mi részünkre hiányzott a jogosság és a méltányosságnak megfelelő mértéke. Árny és fény nem voltak egyenletesen megosztva. Eltekintve a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat tulajdonképeni keretébe nem tartozó egyenes pénzügyi megkérődsésként, melyek ellen csak fokozatosan, mintegy darabonként birtunk védekezni és melyek végleges orvoslást csak a jelen kiegyezési javaslatokban nyertek, a vámszövetségi viszonyoknak voltak a legutóbbi időkig oly hátrányai és árnyoldalai, amelyek kuforrásukat nem a szövetség dispozicióiban, hanem a termelési viszonyokban lelték. A vámszövetség keletkezése óta az egész világon alapjaiban átalakult gazdasági áramlattal állunk szemben. A szabad kereskedést az elzárkózás, a védvámok rendszere váltotta fel. Az osztrák ipar érdekében hozzájárultunk a védvámoknak lényeges emeléséhez. Igaz mezőgazdasági terméveinket is iparkodtunk vámmal megvédeni, csak hogy míg az ipari védvámok az ipari termelés természeténél fogva az árképződésben kezdettől fogva érvényesíthetők hatásukat, mezőgazdasági terméveink legelőbbjénél és

legfontosabbjánál a termelés és fogyasztás arányánál, vagy jobban mondva aránytalanságánál fogva a vámok vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyon kis részben érvényesültek az árképződésnél. Ha e tekintetben a helyzet nem változott volna, ha a termelés és fogyasztás közötti aránytalanság fokozatos megszűnése nem kecsgette azzal a reménnyel, hogy a tárgyalás alatti vámszövetségi törvényjavaslat hatályának időtartama alatt gabonaterméseink vámtételei teljes mérvükben érvényesíteni fogják hatásukat az árképződésnél és ezáltal a magyar mezőgazdaság érdekei elő lesznek mozdíthatók, a vámszövetség és önálló vámterület közti választás tán nem volna oly könnyű, mint úgy. De épen azért, meri kétségtelen, hogy a jelzett irányban a javulás normális körülmények között a vámszövetség tervezett időtartama alatt okvetlenül beáll, hiba, sőt a magyar gazda közönséggel szemben elkövetett nagy sérelem volna, ha midőn éveken keresztül egyoldalul hordtuk az Európai szárazföldi kereskedelmi irányzatoknak és vámpolitikának súlyát és viseltük hátrányait, épen most, midőn a mi mezőgazdaságunk is határozott hasznót fog huzhatni. A közös vámterület intézményéből, a vámszövetség ellenzésével visszavessük legfőbb termelési ágainkat a vámok által nem befolyásolt árképződés eddig is eléggé súlyosan érzett mélységébe.

Egy másik és nem kevésbé fontos ok, mely a bizottságot arra indította, hogy az adott viszonyok között határozottan a vámszövetség mellett foglaljon állást, értékrendszerünkben, illetve annak még mindig fennálló elszigeteltségében rejlik. Rendezett valuta nélkül a mi tőke- és hitelviszonyaink között az önálló vámterületre való átmenet felreismerhetlen veszéllyel és zavarokkal járna, azért erre csak azon esetben szabad és kell áttérni, ha a közös vámterület feltételeiben gazdasági érdekeink a maguk összességében kielégítést és biztosítást nem találnak.

Az önálló vámterület híveinek legfőbb érve az, hogy a közös vámterület mellett a hazai ipar az erős és gazdag osztrák ipar versenyé folytán nem fejlődhetik úgy, mint hazánk gazdasági viszonyainak szempontjából kívánatos volna. Tagadhatatlan, hogy ennek az érvelésnek bizonyos fogék meg van a jogosultsága. Kétségtelen az is, hogy egy ország sem mondhat le arról, hogy kibontakozzék a teljesen egyoldalú rendszerekből és a termelő képességét a gazdasági élet kiterjesztésére és fejlettebb gazdasági ágaira is kiterjesztse. De lehet-e tagadni, hogy a közös vámterület mellett is egész lényeges az a haladás, melyet ipartermésünk terén tapasztalunk. Igaz, van egy egész sorozata az ipari üzemeknek, amelyek gyökeret verni képesek nem voltak és valószínűleg erre a jövőben sem lesznek képesek, de ezek mind oly iparok, melyek más szükséges előfeltétel hiányában még önálló vámterület mellett is csak nagynyelvű tudnának meghonosulni. Ellenben azon iparágak egész kielégítő módon fejlődtek, melyekre megváltak a természetes előfeltételek azáltal, hogy vagy olyanok, melyek részben mezőgazdasági termelésünkkel vannak kapcsolatban, vagy olyanok, melyeknél a végzendő munka túlnyomórésben gépek által végezhető el és nem igényelnek egy generációt át való gyakorlat révén kiváló reatermeltséget tanúsító munkásokat. Különbösen is sok szempont arra int bennünket, hogy ne kívánjuk és ne is törekedjünk arra, hogy a természetes fejlődés határait túlszárnyaló ipari emelkedéssel jelenlegi gazdasági rendszerünk teljes átalakulásával gazdasági életünk főalapjait az ipari termelésre fektessük. Munkáviszonyaink, aránylagos tőkeszegénységünk és ipari intelligenciánk nagymérvű hiánya e tekintetben egyaránt intenek óvatosságra és mértékletességre. Célirányos intézkedésekkel a vámszövetség keretén belül is megteremthetjük, illetve fokozhatjuk azt az ipari fejlődést, mely helyes gazdasági céljainknak és irányzatainknak legjobban megfelel. Erről azután természetesen le nem mondhatunk és minden olyan törekvés, mely ebben meg akarنا gátolni, a leghatározottabban vissza kellene utasítani, meglegedéssel vette tehát a bizottság tudomásul, hogy a tervezett vámszövetségben ilyen korlátozás tényleg benn nem foglaltatik.

A következő kérdések voltak azok, melyeknek a vámszövetségben miként való megoldása szükségképp döntő befolyású volt a bizottság elhatározására.

Egy új általános vámtarifa létrejöttének megfelelő biztosítása az 1903. december 31-én lejárt vám és kereskedelmi szerződéseknek lejáratát megelőző időpontra, a vasúti díjszállási ügyeknek megfelelő szabályozása az adóvisszatérítési és kiviteli juttalmak igazságos rendezése és végre az állategészségügy méltányos kezelésének és a szabad állatforgalom biztosításának kérdése.

Semmi kétség az iránt, hogy autonóm általános vámtarifánk okvetlenül revízió alá veendő és hogy ezen revízió mikénti megvitése az adott

befolyásnál fogva, melyet a vámtarifa közgazdaságunkra és ennek fejlődésére gyakorol, tulajdonképeni sarkpontja egész gazdasági politikánknak.

Nem mondhatunk le arról, hogy a fennálló szerződések lejáratának idejére módunkban legyen oly vámtarifát léptetni életbe, mely gazdasági termelésünket minden irányban megvédi, nem mondhatunk le arról, hogy azon nem várható eszt kivételével ha vámszerződéseink lejártáig az európai államok vámpolitikai irányzata lényegesen átalakuláson menne keresztül, mezőgazdasági érdekeink az agrárvámok felemelése és egyes vámmentes gazdasági cikkek számára új vámok felállításával által az eddiginél hathatósabban mérvben részesüljenek vámvédelemben. Látszólag úgy tűnik fel, hogy ennek érdekében a legegyszerűbb és legbiztosabb megoldás lett volna, ha már most a vámszövetség megalapításával együtt a jövőre alkalmazásban veendő általános vámtarifa is megalapítottatott volna. Ennek azonban a gyakorlati nehézségek egész sora állta útját. Németország, Oroszország, Svájc, Belgium, Szerbia, Olaszországgal fennálló tarifális szerződésekben számos vámtételünk a szerződések tartamára le van kötve. Így lekötött tételeknek az autonóm vámtarifában való megváltoztatása az 1903. év végéig mi gyakorlati hatással sem bírna és esetleg csak azt eredményezné, hogy annak fennforgó tényleges érdekeink érvényesítésére hátrányos prejudiciumot gyakorolhatna. Egy másik nehézséget képezett bizonyára e tekintetben az is, hogy kerülni kellett, miszerint a kiegyezési kérdések nem könnyű feladatának megoldása még jobban meg nem nehezíttessék egy, a mi szempontunkból 1903. élt aktuális gyakorlati jelentőséggel nem bíró, nehéz és kétségtelenül felmerülő ollandó érdekek folyton erős küzdelmeket méhében hordó újabb tárgyalási ponttal.

Íly körülmények között oly megoldásról kellett gondoskodni, mely a vámtarifa revíziójának feltétlen voltát megállapítja, lehetőleg szerint megjelöli a főbb irányokat, melyeket az új vámtarifa felállításánál követni kell és e célra bizonyos szankezióról gondoskodik. E megoldást a vámszövetség IV-ik cikkének következő bekezdései tartalmazzák:

„Tekintettel arra, hogy a külállamokkal kötött kereskedelmi és vámszerződéseknek lejáratát ideje (1903. december 31.) ezen vám- és kereskedelmi szövetség érvényességének tartamán belül esik, a két kormány arra kötelezi magát, hogy tárgyalásokba bocsátkozzék egy új általános vámtarifa megállapítása iránt és azt közös egyetértéssel időjkorán, legkésőbb az 1902. év végeig létre fogja hozni.”

E részben azon szempontot fogják irányadóul venni, hogy a mezőgazdasági és ipari termelési igényei, amint azok a vámtarifa alakulása szerint tekintettel különösen a külföldi fogyasztási piacokon mutatkozó viszonyok fejlődésére is, jelentkezni fognak, egyenlő mértékben végtossenek figyelembe.

„Ha az új végleges vámtarifa az 1902. év végéig nem volna megállapítható, akkor annak létrejöttéig ideiglenes tarifa létesítendő, melynek megállapításánál ugyancsak az előbbi bekezdésben foglalt szempontok lesznek irányadók.”

Az idézett szövegezés csak úgy értelmezhető, és czölzata csak az lehet, hogy az 1902. év végéig a végleges, vagy ha ez nem lehet, egy ideiglenes új vámtarifa felállításában okvetlenül meg kell egyeznünk, mert különben a közös vámterület legkésőbb az 1903. év végén hatályllyal bíró általános vámtarifa nélkül maradna. Ebben megtalálhatjuk annak garancziáját, hogy a gyakorlati lehetőség időpontjában egy érdekeinket jobban kielégítő gazdasági termelésünket jobban védő általános vámtarifát hozhatunk létre.

E helyen kívánjuk megemlíteni, hogy a bizottság tárgyalásai folyamán egy oldalról a megkötendő vámszövetség elfogadása ellen aggályosmerültek fel, azon okból, hogy a vámszövetség lejárta nem esik össze a nemzetközi szerződések lejáratával, amivel szemben felmerült azon óhajítás is, hogy tán czélszerűbb volna a forgalomra nézve szükséges állandóság szempontjából, ha a vámszövetség a tervbe vett időnél hosszabb tartamra kötötték meg. A bizottság többsége egyik nézetet sem tehetette magáévó, mert úgy van meggyőződve, hogy a vámszövetség megkötésében, amennyire az csak lehetséges, nagyon helyes tradíciót köpez az eddigi időtartam, amely egyfelől elegendő garancziát nyújt a forgalom érdekeinek állandóság szempontjából, másfelől nem köti le túlságos hosszú időre az ország örendelkezési szabadságát és ezzel módot nyújt arra, hogy a gazdasági élet terén aránylag rövid időközökben beálló változások az ország gazdasági berendezésében megfelelőleg érvényesíthetők legyenek.

A legközelebb fekvő és legtermészetesebb vámpolitikai fogyasztási piacainkat csak Ausztrián keresztül és jórészt az osztrák államvasút vonalain

át érhetjük el. Ez eléggé megmagyarázza azon rendkívüli fontosságot, melylyel az alkalmazandó díjszabási elvek kiviteli forgalmunk fejlődésére bírnak. A lejárt vámszövetségi e tekintetben semmi nemü intézkedést és garanciát sem tartalmazott s ennek káros következményei nem is maradtak el. Elengedhetetlen követelmény volt tehát a vámszövetség megújításánál határozott biztosítása annak, hogy a két államvasuti hálózatának közreműködésével is kifejezésre jusson azon kölcsönös támogatás, mely a vámszövetségben levő két állam gazdasági céljainak elérésére irányuló törekvéseiben joggal tarthat. Különösen két irányban kellett érdekeinket kétséget kizáró megállapodással biztosítani. Az egyik az, hogy az Ausztrián keresztül elérhető fogyasztási piacaink prohibítív vasuti tarifákkal tőlünk el ne zárassanak. Ennek céljában meg lett állapítva, hogy mindkét fél államvasutai a másik állam részéről külföldre transzitaló küldeményeink számára közvetlen díjszabások felállításához hozzájárulni köteles és hogy azon mérsékelt tarifák, melyek ma fennállanak a vámszövetség tartamára maximálisoknak tekintendők.

A másik feltétlenül tisztázandó, illetve megállapítandó pont az volt, hogy a szövetséges államforgalmak nem részesíthetők kedvezőlenebb elbánásban, mint az idegen államokból jövő forgalom és hogy azon kedvezmények, melyek az egyik vámszövetségi fél által valamely idegen állam átmenő forgalmának engedélyeztetnek, a másik vámszövetségi fél hason természetű forgalmának minden esetre megadandók, még akkor is, ha ezen forgalom más vagy rövidebb államvasuti vonalokon át transzital.

Ezen megállapodással eleje vétetik jövőre azon, bár nem célzatosan forgalmi érdekeink ellen irányuló, hanem egyszerűen vasuti pénzügyi érdekekből tett oly tarifális intézkedésnek, melynek segítségével az orosz buza Svájcba és Dél-Németországba, tehát ránk nézve elsőrangú fontosságú fogyasztási piacokra az osztrák vasutakon oly díjtétellel szállított, amelynek egység-tételei jóval olcsóbbak azoknál, melyeket az ugyanazon fogyasztási piacokra indított gabonának fizetett.

A két állam egymás közötti forgalmában, a díjszabási elveket illetőleg minden messzebb menő kölcsönös lekötés mellőzésével megelégedhetünk azzal, hogy a Magyarország és Ausztria közötti forgalomra is alkalmazást fognak nyerni a német kereskedelmi szerződésünk XV. cikkéhez a zárjegyzőkönyvben foglalt azon határozatok, amelyek szerint azon áruszállítási díjak és díjmérsékletek, melyek a saját államterület terményeire adatnak, a másik fél ugyanolyan nemü szállítmányaira ugyanazon pályarészen és ugyanazon forgalmi irányban szintén megadandók.

Szorosan véve nem a vámszövetségi törvény keretébe tartozik, de mégis, miután ezen szövetségben van megállapítva az ipari termelésre közvetlen befolyással bíró közvetett adóknak egyenlő törvények és igazgatási rendszabályok szerinti kezelése, lehetetlen hallgatással mellőzni a vámszövetség megújítása alkalmával megoldandó azon kérdést, hogy az illető közvetett adók bevételei azon teljes összegben biztosítottassanak mindegyik terület részére, mely a tényleges fogyasztásnak megfelelő.

A vámszövetség megújításának egy elengedhetetlen feltétele kellett hogy legyen, azon vizsgálatnak megszüntetése, hogy az egyik állam polgárai által fizetett közvetett adók egy része a másik állam fogyasztási adó-bevételeit növelte. E tarthatatlan helyzet a jelen kiegyezési törvényeknek törvényre emelkedésével végre meg fog szűnni. Oly eklatáns oly szembeeszköz volt az eddigi helyzet igazságtalansága, hogy ennek valahára megtörtendő reparációja csak a jövőbeli megkárosodástól való meneküléssel kapcsolatos megelégedést keltetheti.

A közvetett adóknál azonban nemcsak a fent jelzett módon károsodtunk, hanem tetézte károsodásunkat még azon arány is, mely szerint eddig az adóvisszatérítések és kiviteli jutalmak a két állam kincstárát terhelték.

Eddig ugyanígy mindkét fél az egyes naptári évben fizetett adóvisszatérítéseknek és kiviteli jutalmaknak annyi százalékát viselni, ahány százalékát tette ki saját részlete azon összes nyers jövedelemnek, mely ugyanazon naptári évben ugyanazon adónemben valamennyi rész által eltergett. Ez a felosztási alap határozottan jogosulatlan volt, mert ennek alapján valamely fél nem azon irányban járult az adóvisszatérítésekhez és kiviteli jutalmakhoz, mint amely arányban saját területéről ily áruk kivittettek, sőt még akkor is köteles volt azokhoz hozzájárulni, ha saját területéről ily adótárgyak egyáltalán ki sem vitettek. Minthogy a kivitelben való részesedésünk egészen más és pedig kedvezőlenebb arányban áll Ausztria kiviteléhez, mint az illető tárgyakat terhelő fogyasztási adóbeli nyers jövedelem, világos, hogy az eddigi felosztás szerint ebben is

tetesem károsodást szenvedünk. Ezeket a felosztási módokat is tehát okvetlenül meg kellett változtatni és átterni az egyedül helyes és igazságos alapra, hogy tudniillik az adóvisszatérítések és kiviteli jutalmakat mindegyik fél a saját területéről kivitt adótárgyak után maga fedezze. Ezen kérdés is kielégítő megoldást fog nyerni az előttünk fekvő törvényjavaslat megfelelő határozományaiban.

A fennálló vám- és kereskedelmi szövetség a kölcsönös állatforgalomra vonatkozó kifejezett intézkedéseket nem tartalmazott. Tagadatlanul a szövetség szellemében rejtő feltétlen szabad forgalomnak az állatforgalomban is érvényesülnie kellett volna. Az állati járványok behurcolása elleni védekezés czinén azonban állatkivitelünk oly nagymérvű korlátozásnak, oly kedvezőtlen elbánásnak volt kitéve, amely állattenyésztési és kiviteli érdekeinket mélyen sértette. Az egyes osztrák tartományhatóságoknak sokszor egyöntetűséget nélkülöző korlátozó intézkedései ellen való felszólalások igen gyakran nem vezettek a kellő sikerre és az állatkivitelünket nagy mérvben bénító tilalmak a központi hatóságunk részéről jövő jogosult reklamáció esetében is sokszor fentartatnak. Egészen elviselhetlené vált az a gyakorlat, hogy járványos állati betegségeknek egy községben esetleg csak szórványos fellépése is, vagy ilyenek egy-egy Magyarországból jövő állatszallítmányban történt konstatálása azonnal egész vármegyére, sőt nem egyszer az ország egész területére kiterjedő, messzeendő tilalmak életbeléptetését vonta maga után. Az e téren szerzett igazán szomorú tapasztalatok szükségessé tették, a vámszövetség megújítása alkalmával a szövetségi törvénybe foglalandó intézményes biztosítékok szerzettessenek arra, hogy az ily módon gyakran jelentékenyen károsított gazdasági érdekeink többé hasonló csorbát ne szenvedjenek.

A bizottság örömmel konstataulta, hogy azon feladat, mely tekintetben kormányunkra vár, létrejött megállapodásokban kifogásolatlan módon meg is lett oldva. A dolog természeténél fogva a szövetségi tervezetbe magába csakis a kölcsönös állatforgalom szabályozása terén követendő irányadó elvek vétettek fel. Gondoskodni kellett tehát arról is, hogy a helyes irányelvek majdan a gyakorlatban ne nyerhessenek a szerződő felek intenczióitól eltérő olyan alkalmazást, mely az elérni kívánt czélt az állatforgalomnak felesleges korlátozásoktól való mentesítését meghusítani alkalmas. E czélból már magában a szövetségi törvényben is kimondatott, hogy a törvényben lefektetett elvek a két fél által egyidejűleg és kölcsönös egyetértésben megállapított végrehajtási módok szerint fognak gyakorlati alkalmazást nyerni és az e czélból létrejött megállapodások a vámszövetség egész tartamára érvényesül birnak és annak lejárata előtt csakis közös egyetértéssel módosíthatók. Az ily módon megállapított végrehajtási módok a legnagyobb részletességgel és precizitással az e téren szerzett sok évi tapasztalatok megvizsgálásával szabályozzák az állatforgalom tekintetében követendő eljárást és intézkedéseket szabályozzák egy és ellátják oly garanciaikkal, hogy a jogosult állategészségügyi érdekek kellő megóvása mellett a tapasztalt visszásságoknak a szövetségi állapot tartamára gyökeresen eleje van véve.

A vámszövetség meg, vagy meg nem újítása szempontjából döntő fontossága, ezen kérdéseket illetőleg a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat nélkül, hogy a másik szerződő fél jogos érdekeit bármely irányban is sértene, teljesen kielégítő és az eddigi igaz, nagyon is korrektrára szoruló helyzete lényegesen javító intézkedéseket tartalmaz.

Ezenkívül még több más pontban is a tárgyalatnál bár csekélyebb jelentőségű, de azért mégis egész gazdasági életünkre bizonyos fontossággal bíró célirányos intézkedéseket tartalmaz a vámszövetségi tervezet, melyek közül különösen felemlítendőnek tartja a bizottság a mesterséges borok forgalom-ahozatalánál és a mezőgazdasági termények hamisítása ellen követendő egyöntetű eljárás megállapításánál az áruforgalmi statisztika és a gazdasági szaktudósítók tekintetében felvett intézkedéseket.

Nem került el azonban a bizottság figyelmét az sem, hogy az örleli forgalom megszüntetésével egy nagy és fontos iparágunk érdekeit érzékenyen érintetnek. Miután azonban az örleli forgalom mai számára csak az eddig gyakorlatban volt kezelési rendszer szerint bírt értékkel, ez pedig az 1882-ik évi XVI. törvénycikk 10. szakaszának 2. pontja alapján az ellenjogosult részről felszólamlás történt, nem volt fentartható, már csak azért sem, mert az országban magában is erős támadásoknak volt kitéve.

Felemlítendő még az is, hogy a tiroli különleges gabonavám csak 1903-ik év végeig marad fenn. E vám tekintetében maga az osztrák képviselőház és vám ellen irányuló kérvény tárgyalása alkalmával határozottan kimondotta, hogy

az egészséges közgazdasági elvekkel meg nem egyeztetett belföldi vámnak tekintendő, az osztrák kormány pedig a vámszövetségi javaslatához fűzött indokolásban oly tarthatatlan anachronizmusnak mondja, melyet már rég meg kellett volna szüntetni. Bár kétségtelenül helyesebb lett volna, ha ezen anachronizmus nemcsak 1903-ban, hanem azonnal megszünt volna, mégis az adott határokon nem oly fontos reánk nézve, hogy a magunk részéről hozzá ne járuljunk ahhoz, ami ugyancsak a hivatkozott indokolásban mondatik, hogy ezen vámnak hosszú éveken át való megtűrésével magyar részről az érdekelt ország különleges viszonyainak és a vám történelmi hátterének nagymérvű figyelembevételre jut kifejezésre.

A közgazdasági bizottság a mondottak alapján a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben a tisztelt Háznak elfogadásra ajánlja.

Andrássy Tivadar gróf, Rosenberg Gyula,
a közg. bizottság elnöke. a közg. bizottság elnöke.

ÜZLETI HETI SZEMLE.

Gabona. A hangulat többször változott, alapirányzatában azonban szilárd, különösen buza talált jó keresletre. A többi czikk ártartó.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

B u z a. Az árak fokozatosan 30 krajczárral javultak. A hetiforgalmat 210.000 métermázsára, a hozatalokat 150.000 métermázsára tesszük. Külföldi buzákból e héten nagyobbára szerb áru volt forgalomban.

R o z s jó keresletnek örvendett. A kínálat gyenge. Minőség szerint helyben átvéve 7.65—7.85 forint érhető el.

Á r p a (takarmány és hántolási czélokra) jó érdeklődésre talált és 6.35 forint érhető el helyben. Állomásokon átvéve erőteljes tiszavidéki áru könnyen volna elhelyezhető, de ezen minőségben, mint prima áruban szórványos a kínálat.

Z a b. Az árak változatlanok és szintén és tisztaság szerint 5.70—6.10 forint között érhető el.

T e n g e r i 5.45—5.55 forint között volt forgalomban. Új tengeriben a forgalom élénkebb. A Tiszavidékről nincsenek ajánlatok és így a Bácska offertjei annál könnyebben találtak elhelyezést. November-februári szállításra bácskai állomásokon 3.95—4.05 forintot fizettek.

Hüvelyesek. Bab iránt az érdeklődés csökkent. Trieurt aprószemű bab Gyöngyös-Félegyházán 7.25—7.50 forint, gömbölyű Baja-Zomboron 6.75—7.— forint, barna bab Kalocsán 5.90 forint, Nagy-Károlyban 5.75 forintot jegyez. Köles 4.30 forint.

Olajmagvak. Káposztarepeze 12—13 forint, bánati repeze 11.25—12 forint, vadrepeze 5.50—6.20 forint, lenmag 10—11 forint, gomborka 9.25—10.50 forint.

Repczeolaj és repczepogácsa. Repczeolajban az üzlet csendes. Készáru jegyzése nagyban vételnél 34.5 forint, kicsinybeni vételnél 35 forint. Határidőüzletben a jegyzés ugyanaz.

R e p c z e p o g á c s a. A kivitel nem kielégítő, gyárosok teljes kocsiakomány vételnél ötháromnegyed forintot kérnek és ezen ár egyelőre, úgy látszik, a külföldnek nem konvenál. Feltehető, hogy a hidegebb idő beálltával ezen árkövetelést mégis meg fogják fizetni. A jegyzés zárul 5.75—6.— forinton a budapesti vasuton átvéve.

Liszt és korpa. A lisztüzlet a lefolyt héten a buzaüzlettel párhuzamban valamivel csendesebben indult meg, a hét folyamán azonban a buzaüzlet megszilárdulásával szintén szilárdabb lett s a hét vége felé megint jöttek létre egyes eladások magasabb áron is, mert a malmok könnyelenek a lisztárakat, melyek már-már megint a buzaárak színvonala alá kerültek volna, magasabban tartani. A külföldi üzlet csendes, egyes angol piacokra történtek eladások, de másfelé csak igen kicsiny a forgalom. A korpaüzlet lényegesen szilárdabb, úgy finom, mint gorombá korpára nézve is, mely utóbbi csaknem teljesen hiányzik s a korpáarak valamivel magasabbak.

Árjegyzéki átlagárak:

0	1	2	3	4	5	6
17.—	18.50	15.90	15.20	14.60	13.90	12.50
	7	7½	8	F	G	
	10.50	8.40	6.20	4.10	4.10	

100 kilónként, zsákostul, Budapestben szállítva.

Zsáradéküzlet. A lefolyt üzleti hét irányzata a múlt hetinek teljesen megfelelő. Nagyobb forgalom e héten se volt, amennyiben szalonnában a

redukált készletek következtében az üzlet alig fejlődött. Ezen cikkben a készletek annál is inkább csökkentek, mert a kedvezőtlen esős időjárás folytán szőlőnát nem állítottak elő. Zsirban a kereslet jelentéktelen volt, mely körülmény az Amerikából érkezett árvisszamenésekkel van kapcsolatban. **Bécs:** A lefolyt héten a nagy felbujlás következtében a sertésárak két krajczárral csökkentek a múlt héthez képest, ezen árhányatlás azonban a zsiradéküzletre hatással nem volt és jegyeztek: Városi disznósírt 58-59 forinttal, $\frac{3}{100}$ fehér táblaszalonnát 56-58 forinttal.

Cukor és kávé. Budapest, október 15. **C z u k o r.** Nagyban, ab Budapest vasut. fogyasztási adó nélkül. Finomított I-a 36.50-37.— frt. koczka 37.50-38.— forint, Pilé 36.—36.25 forint, Kristály-cukor 35 forint, Candis fehér 46 forint, Candis, sárga 41.— forint, Szőlőcukor 25 forint. **K á v é.** Santos good average 41-42 forint, Santos superior 46-49 forint, Portorico 100-120 forint, Jáva sárga 90-124 forint, Menado 140-170 forint, Carracas 63-80 forint, Laguayra 88-98 forint, Jamaica 90-110 forint, Salvatore 75-85 forint, Lahat 100 forint, Mocca Hodeida 103-114 forint, Preanger 118 forint, Középamerikai 104 forint, Rio 50-58 forint, W. J. B. 100-140 forint, detto gyöngy 128-145 forint, Viktoria 50-56 forint, Viktoria-gyöngy 68 forint, Santos-gyöngy 72 forint, Bogota 72-75 forint, Lavé-gyöngy 86-92 forint, Guatemala 100-112 forint. Nagyban, ab Triest.

Fűszer és déli gyümölcs. Budapest, okt. 15. **D a t o l y a:** Kalifát 26-32 forint, alexandriai 20-24 forint, koszoru 15 forint, szabadon 22-26 forint. Füge: koszoru 18.—18.50 forint, Calamata 20.50 forint, kósáru 14-15 frt, szabadon 13.—15.— frt, Puglia 9-12 frt. Szüzi 34-38 frt, Maratonisi 14.—13.50 forint. **M o g y o r ó.** Szicíliai 23.50 forint, napelyi hosszú 34.—, isztriai 35.— frt, Levante hámozott 34.50-35.50, Levante 16-17 forint. **S z e n t J á n o s k e n y é r.** Puglia új 9.50-10.50 frt, Mandola: Avola courris 89-96 forint, Molfetta 80.— frt, Catania 84 forint, Palma girgen 86 forint, Bari 75-78 forint, edes Pugliai 90-92 forint, dalmát új 78.50-80 frt, armelin 45 frt. **P i g n o l** 62 frt per láda. **M a z s o l a s z** 616: Voula 36-38 forint, Yerli 36-39 frt, Caraburno 45.—56.— frt, Eleme 22 frt, vörös Samos 18 forint, fekete Thyra 16 frt, fekete Samos 22 forint. **S z a r d e l l a** 68-70 forint. **A j ó k a** 35-36 frt. **B o r s:** Singapore fekete 50-56, forint Penang fekete 46.— forint, detto fehér 76 frt. **G y ö m b é r:** bengali 28.50 forint. **S z e g f ű s z e g** 40 frt. **F a h é j** 56.— forint, fahéj-törmelék 28, habérlevél 10.— forint, per 100 kilogramm cif. Triest.

Konzervek. Budapest, október 15. Mai hamburgi jelentések szerint az árak következőleg alakultak: Ananász: szingaporei. A hozatal kezd élénkült. Erkezett 180 láda elsőrangú áru, mely némileg hanyatló árak mellett kelt el. 100 drb $\frac{1}{4}$ kilos doboz 62 márká; detto 100 darab 1 kilos dohoz 50.50 m.; detto Gandeloupe 100 darab 1 kilos dohoz 98 m. detto Bahama, láda a 24 dohoz 162-165 márká; detto Saint Miguel érkezett 100 láda, abkezióra került 80 láda 5 márká áremelkedéssel, per 100 kilogramm 272 márká. Tengeri rák: 96 dohos láda a 14 kilogramm 60 márká detto 48 dohozos láda a fél kilogramm 52 márká, Lazacz 48 dohozos láda a fél kilogramm 30 márká; detto magas dohozban 26 márká. Mustár maille 12 dohoz a 1 kilogramm 9.50 márká; detto fél kilós dohoz 6.50 márká; detto diaphane 12 dohoz a 1 kilogramm 6.75 márká; detto 12 dohoz a fél kilogramm 4.50 márká. Szarvasgomba: Perigord, legjobb minőség, 10 darab fél dohoz 65 márká, detto üvegben 60 márká: szárított per kilogramm 14 márká. Sajtok: Viktoria 20-30 kilós darabokban per kilogramm 2.40 márká; Chester 7-30 kilós darabban per kilogramm 2.30 márká; Stilton 4-6 kilós darabokban per kgr. 3.80 márká; Roquefort 2 $\frac{1}{2}$ kilós darabban 2.30 márká; Neufchatel 37 darabos kosárban 4.75 márká. Eidam 2 kilós gömbben 1.50 márká; hollandi tejszín per 10 kgr. 20 márká. Svájci per 10 kgr. 18 márká; Parmesan per 10 kgr. 18 márká. Sardines a l'huile 2800 ládával érkezett; az árak változatlanok.

Szész. A szeszüzletben e héten a változatlan irányzat fentartotta magát és gyéresebb forgalom mellett a szeszárak változatlanul a múlt heti jegyzés szerint zárodnak. Elkelt finomított szesz budapesti gyárak által szállítva, 55 forint, vidéki gyáraktól 54.75-55 forintig nagyban. Élesztőszesz gyár készletek folytán szilárdabb és 55-50 forint adózva, 20-50 forint szabadraktárra szállítva. Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz e héten valamivel olcsóbban volt kinalva és több tétel 16.75 forintig el is kelt. Galicziából kinalat nem volt. **Kontingens nyersszesz ára** Budapesten 18-19.25 forint. A kivitel e héten több tétel finomított szeszét vesztvél, mely Úskub felé lett szállítva.

litva. Vidéki szeszgyárak közül: Losonez, Baja, Nagyvárad 25 krajczárral drágábban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e néten: Finomított szesz 55.—55.25 forint, élesztőszesz 55.75-56. forint, nyersszesz adózva 54.—54.25 forint, adózatlan 15.—15.25 forint, denaturált szesz 21.50-22.— forint. Az árak 10.000 literfokonként hordo nélkül bérmentve Budapestre szállítva, készpénzfizetés mellett érteendő. **Bécs:** Kontingens nyersszesz nagyban 18.80 forinton kelt el. Zárlatjegyzés 18.40-18.60 forint. **Prága:** Adózott triplőszesz 55.— forint, adózatlan szesz 18.—18.25 forint. **Arad:** Finomított szesz nagyban változatlanul jegyeztetett. **Losonez:** Élesztőszesz azonnali szállításra 57.25 forinton kelt el. **Kenyérméző:** Finomított szesz 55.50 frt, denaturált szesz 21.50 frt. **Baja:** Élesztőszesz egy negyed fruttal drágábban kelt el. **Triest:** Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90 % hektoliterenkint magyar 12.50 forinton román és cseh áru 12 forinton kelt el azonnali szállításra.

Gépolajok és kenőcsök. Budapest, október 15. **Olivaolaj** valódi pugliai 44 frt, gyári olivaolaj 40 forint, Bakuolaj valódi orosz 22 forint, Ragosinolaj 26 forint, transmissióolaj 28 forint, turbinaolaj 33 forint, vulkánolaj 22 forint. **Kenőolajok:** Cilinderolaj valódi amerikai 38.— forint, egyéb cilinderolaj 22-36 forint, consiensis gépkenőcs 30-35 forint, hányakocsikenőcs 16-18 forint, sodrony- és kenderkötélkenőcs 24-26 forint, valvolinolaj elsőrendű 50-55 forint, fogaskerékkenőcs 20-24 frt, szij- vagy szerszámkenőcs 35-40 frt. **Gyantaárak:** Serfőzészurok 15-17 frt, terpentinolaj fehér orosz 27 frt, amerikai 38 frt, osztrák 36 frt, gyanta 7-11 frt, gyantaolaj 18-20 frt. **Kátránytermékek:** Carbolinum 12-13 frt, közénkátrány 4-4.25 forint, fenyőkátrány 10-12 frt, Vaselin bőrkenőcs 20-25 frt, szerszám- és fegyverkenőcs 30-35 frt. **Halszír:** svéd 36 frt, grönlandi 35 frt, oroszlanzsir 12-13 frt. **Lenolaj:** 26 frt, valódi hollandi 30 frt. **Lenolajkenőcs:** leüpedett 22-30 frt, Vaselinkenőcs 35-40 frt. **Faggyut** 38-40 frt. **Tejszinszapann** 22 frt. **Kocsikenőcs:** fekete vagy sárga 5.50-5.25 frt, fehér finom 6.50-7.— frt, monfalconet 7.50 frt, kék finom 7 frt, uszó 7.50-9.— frt, fehér 7.50 frt, fiakerkenőcs 9.75-10 frt, finom belga paraffin 7.30 frt. **Schellack:** narancs 116 frt, fél-narancs 88 frt, rubin 85 frt. **Szalmiak:** fehér angol 56 frt, jegecs 28 frt. **Naftalin:** hordóiban 14.50 frt. **Glicerín:** 48-90 frt. **Benzin:** fehér 28 frt mind per 100 kilogramm ab Budapest, vasut. **Kolofonium:** belföldi 6.75-7.25 forint, amerikai elsőrendű 6.50-11 frt. **Szurok:** bognárszurok 7.25-8 frt, fenyőszurok bóyor 12.25-12.75 frt, detto fehér 5.50-6.75 frt, vargaszurok 10.50-12 frt, mind per 100 kilogramm ab Bécs. **Gummi:** arabiai 75-77 frt, detto kevert 39-42 frt, kereskedelmi 45-48 frt, Litti 34 frt per 10 kgr. ab Triest.

Denaturált szesz. A forgalom a lefolyt héten kielégítő volt és leginkább alacsony foku áru volt keresett, mert a kereskedők a magas árakat a foktartalomban akarják behozni. Múltán a tengeri szilárd irányzatot követett, a délmagyarországi gyárak, melyek csaknem kizárólag kukoricizát dolgoznak fel exkontingensre, denaturált szeszre szóló jegyzéseiket 50 krajczárral felemelték. Mai nagybani jegyzés: 21.50-22 forint per 10.000 liter százalék, ingyen hordóban, ab Budapest állomás, készpénz fizetésre, seonto engedmény nélkül. Egyes barrelok 50 kr.-ral drágábbak.

Vas. A lefolyt héten a vasüzlet tekintetében lényeges változás nem történt. A beállott őszi időszak a piaci kereslet tekintetében már nagyban észlelhető s kötések csak nagyon kis számban létesültek. Budapesti helyi árak 100 kilogrammonként készpénz ellenében, 2 százalék pénztári engedménnyel: magyar nyersvas 4.35-4.50 forint, Bessemer nyersvas 4.80-4.85 forint, witkowitzi nyersvas: 4.30-4.60 forint, fél nyersvas 4.25-4.35 forint, magyar rudvas: 10.50-11.— forint, stájer rudvas: 11.30-11.50 forint, stájer laposvas 14.— forint, vaslemez 12.50-13.50 forint, tartánylemez 12.25-12.50 forint, hengerelt vasgerenda: 11.25-12 frt, horganylemez 34.20 frt. **Ó c s k a v a s a k:** nehezebb vasdarabok 3.30-3.— forint, könnyebb vasdarabok 2.90-3.— forint. **I rendű öntöttvas-törmelék** 1.50-1.80 forint, 100 kilogrammonként tiszta készpénzfizetés ellenében.

Terpentin. A forgalom megecsapott és csupán kis tételek jöttek a piacra, változatlan árak mellett. A londoni piacon kisebbszertű árcsökkenés mutatkozik, mely azonban helyben hatástalan maradt. Mai nagybani jegyzések: francia áru 40.50-41 forint, galicziai áru 33.50-34 forint, orosz áru 28.50-29 forint, ingyen barrelben, 18 százalék gyöngysúly engedmény, ab Budapest, készpénz fizetésre. Egyes barrelok 50 krajczárral drágábbak.

Ingatlanok forgalma.

A lefolyt héten átíratás alá kerültek a következő ingatlanok:

(A budai oldalon.)

Hesz testvérek I. kerület, Kelenföld 12959-4. számú telke 6837 forintért Roháts László és nejére, ugyanazon ugyanott 12959-6. számú telke 6837 forintért Járás Andrásra, Placht Józsefné I. kerület, Kelenföld 13006 számú telke 18070 forintért Novák Ignácra, Kenleff Sámuelné I. kerület, domb-utca 18241-2 számú telke Koós Mihály és nejére. (Ajándék.) Hesz testvérek I. kerület, Kelenföld 12959-3. számú telke 6837 forintért Járás Andrásra, ugyanazon ugyanott 12959-5. számú telke 6837 forintért Kunz József és nejére. Steiner Mária I. kerület Madárhegy 5057/1-3. számú telke Bloch Vilmos Artúrnéra. (Hagyaték.) Dr. Takács Eudrené I. kerület, Kelenföld 15882-1. számú telke 25.000 forintért Barotly Károlyra. Feldhoffer Márton és neje I. kerület Kelenföld 13909/15-19 számú telke 14.000 forintért Majorossy Gézára. Heckl Antal és neje II. kerület Zárda-utca 28. számú háza 7200 frttét Schmidt László és nejére. Gucci Irma III. k. Kórház-u. 22. sz. háznak része Polczner testvérekre. Hiedl György III. kerület 7762 számú telke 150 forintért ifjabb Lánca Ferenczre. Quartl Adolf és neje III. kerület, Remetehgy 2161-4 számú telke 750 forintért Horák Vince és nejére. Bach János III. kerület filatori dűlőben 6568-72 számú telke Bach testvérekre (hagyaték). Wagner Pál és neje III. kerület, Testvérhegy 3989 számú telke 50 forintért Wagner János és nejére.

(A pesti oldalon.)

Flesch Mór, V. kerület, Dorottya-utca 12. számú háza Szalay Péternére. (Hagyaték.) Gröber Lajos, VII. kerület, Nefejejs-utca 28. számú háznak fél része 15.000 forintért Gröber Lajosra. Szép Lajos és neje, VIII. kerület, Hunyady-utca 26. számú háza 830 forintért Samek Ferencz és nejére. Basel Gellért és neje, VII. kerület, Istvánmezőn 2303 számú telke Basel, és Kaufmann czégre. (Cseré.) Basel és Kaufmann, VIII. kerület, Törökúti dűlőben 2521-22, 2554-57 számú telke Bassel Gellértnére. (Cseré.) Krázi Lajos és neje X. kerület, Óhegy 8207. számú telke 2993 forintért Klein Béla és nejére. Magyar ipar- és kereskedelmi bank VI. kerület, Angyalföld 1541-42/a-24-25. számú telke 18.491 forintért Wollner A. Hermann és nejére. Takács Gyula és társa X. kerület, felső-Rákoson 7599-1-23. számú telke 1059 forintért Muckrauer József és nejére. Lindenbaum Mór V. kerület, visegrádi-utca 1296/1212. számú telke 25.947 forintért Pollák Károlyra. Silberstein József és neje VI. kerület, Angyalföld 1548/49, 50/52, 103. számú telke 4243 forintért Friedmann Ede Józsefre. Krausz Mayer örököséi VI. kerület, Angyalföld 1529/39/97. számú telke 6270 frttért Henefeld Ignácra. Szita Márton és neje VI. kerület, Angyalföld 1548/49., 50-52/a 220. számú telke 5803 forintért Gráncr Pál és nejére. Lindenbaum Mór VII. kerület, Istvánmezőn 2837-38 10. számú telke 12.200 forintért Bodánszky Lajosra. Sebestyén Dániel és neje IX. kerület soroksári-utca 45. számú házuak része 6000 forintért Czéhel Antalra. Kaufmann Simon VII. kerület, Alsó-Rákos 1978-82/48. számú telke 1020 forintért Freund Jakabra. Ugyanazon X. kerület, Ujhégy 7768-69. számú telke 19.262 forintért Deutsch Gusztáv és Reichs Zsigmondra.

MINDENFÉLE.

Milyen volt a manna? Arról a táplálékról, melylyel az ég látta el a sivatagban vándorló zsidókat negyven évig, kiderült, hogy még ma is táplálékul szolgál a nomád életet élő araboknak. Perzsiában, Arabiában, Mezopotómiában és májdnem az egész Sahara sivatagban előfordul ez a növény; melyet a botanikusok canona esculentának neveznek. Szürke, borsónagyságu gyümölcs, melynek felső részét apró, három-négy milliméter nagyságu kemény levelek borítják. A borsószerű gyümölcsöt kettévágva, fehér, fénytelen anyagot találni benne. Ize a gyümölcsnek a gombára emlékeztet, csak valamivel edesebb. Az arabok vízben megfőzik a gyümölcsöt és így gelatinszerű anyagot kapnak, melyet a sivatagok gourmandjai a legkülönfélébb módon tudnak megkészíteni. A manna kiváló táperezű, de csak eső után lehet nagyobb mennyiségben találni, mert a napon csakhamar elszárad.

Párisi történet. Mig az utcán mindenki özszeesküvésről, államcsinyről beszél, Páris szalonjaiban nem némpinak el a pikáns történetek. Mostanában a következő van napirenden. P. ur és R.

asszony barátságosan elhatározták, hogy szakítanak.

— Nem cserélnek ki a leveleinket? kérdé udvariasan az ur.

— Jöjjen el értük holnap délután, válaszolá szelíden a hölgy.

Az udvarló pontosan megfelelt R.-né kívánságának és a levelekkel zsebében másnap délután öt óraker megjelent. Szó nélkül bebozsátották az illatos boudoirba, ahol azonban nem volt senki. Egy XVI. Lajos korabeli gyönyörű női szekrényke ellenben nyitva volt és egészen elől, szembetűnően ott feküdt egy csomó levél, két szalaggal szépen összekötve. P. ur nagyon szellemezenek találta a csere ilyen formáját és míg a szekrénybe nyúlt a levelekért, arra gondolt, hogy másnap egy rózsacsokorral fejezi ki halálját. Egyszerre azonban egy erős kéz ragadta meg és e kéz tulajdonosa mennydörgő hangon így rivalit rá:

— Gazember! Bandita! Tolvaj! Ön feltörte a feleségem szekrényét! . . .

P. ur persze nem magyarázhatta meg a dolgot és mikor a férj negyven ezer frank kárpótlást követelt, gavallérosan elővette a tárczáját és fizetett. R.-né pedig a télen gyönyörű tolettékben jelent meg mindenütt, amelyek nagyban emelték szöke szépségét.

Biblia nők számára. A nő-emancipáció egy Amerikában jól ismert előharcosa, Stanton Erzsébet asszony most a bibliának egy új kiadását rendezte sajtó alá, amely egyenesen nők számára készül. Szerinte a szentírás minden eddigi fordítása nagyon is kevés figyelemre méltatja a nőt, és épen ezért ő maga szorgosan áttanulmányozta az eredeti forrásokat, hogy hasonló észjárású nőkkel szövetkezve, egy olyan bibliafordítást adhasson a nők kezébe, melyet azok szegénykezés nélkül forgathatnak. A fordítás elvégzésére egész szerkesztőséget szervezett, persze csupa nőkből. A héberül tudók az eredeti forrásokat tanulmányozták, mások magát a bibliai történetet dolgozzák föl, ismét mások a forrásokat alapos bírálat alá vetik. A többi, vagy harmincz tagja a szerkesztőségnek, az angolra való fordítást végzik. Már a Genesis első részének eddigi értelmezése ellen is élénken kikel a biblia-fordító társaság. Azt mondja ugyanis, hogy a nőnek is joga van az összes földi javakhoz s hogy a szentírás sehol sem ad hatalmat a férfinak a nő fölött. Éva paradicsombeli drámájáról-Stanton asszony a következőket mondja:

— Legyen, hogy Éva csak mythikus személy vagy tegyük fel, hogy egy tényleg megtörtént drámának hősnője volt, mindenesetre aki ment az életétől, annak csodálnia kell ennek a nőnek bátorságát, méltóságos magatartását és nemes nagyrautóztatását. A csábító egyébként azonnal fölismerte Éva értékét. Nem tett kísérletet arra, hogy ékszerekkel, multságok ígéretével (Abban a korban!) kábítsa el, hanem a tudást, az isteni megismerést ígerte neki. A nő végtelen tudásvágyából huzott hárszót, melyet Éva ki nem elégíthetett, mikor virágot szedett vagy Ádámmal csevegett.

Nagy lelkesedéstől elkapatva, Stanton asszony nem habozik kijelenteni, hogy Ádám szörnyen gyáva volt.

— Mikor a bűnhődés rettegett pillanata közeledik — mondja Stanton asszony — Ádám ur a gyengébb nem mögé próbál kújni, akit állítólag annyira szeretett. Így szól a teremtőhöz: „A nő, kit mellém adtál segítőmül, az adott ennem a fártól és én evék.” Vajjon hogyan követelhetnek maguknak a férfiak előjogokat, mikor már abban az időben is ilyenféle bizonykodással éltek!

A fordító-bizottság azonban a szentírásnak nem minden asszonyt veszi védelmébe. Bevallják például, hogy Sára nem egy erény nélkül szükködött, hogy Rebekában egy szikrányi tisztességérzet sem volt, vagy hogy Rakkhel egyszerű csalónő volt, aki csöppet sem törődött a férje mocsoktalan hírnevével.

Annai bizonyos, hogy ha Stanton asszony az egész bibliához ilyen érdekes kommentárokat ír, mint a fentebbiek, akkor művét „a teremtés urai” is nagy érdeklődéssel fogják olvasni.

CSALÁDI KRÓNIKA.

Orosz regény. (10)

Írta: DANILEVSZKI GERGELY.

Másnap reggel futárokat küldtek az összes vojvodákhoz; a főváros lakossága alattvalói hűséget esküdött s a falakon megjelentek az új czárnó manifesztumai. Mindenütt nagy vidámság és szilaj jókedv uralkodott. Persze a bajtársaim voltak a hangadók.

— Már szomszéd uram, megbocsásson, szakította felbe Jakab Eustachovics, de bizony én úgy hallottam, hogy a testőrgránátos urak nem nagyon tisztességesen viselték magukat akkoriban.

— Valóban, kegyes jóakaróm, kalonáink kezdetben igen széles kedvükben voltak. Elárasztották a csapszékereket és igen sokat helytelenkedtek, meg verekedtek, sőt még a csapatparancsnokkal is összetűzték egy kicsit. Itt-ott egy-egy arisztokratának is megböködték az oldalát. Az általános márnok ez éjszakáján számtalan sipkát meg borjut téptek össze, sőt kardokat meg puskákat is szétördöztek. De hát hogyné rugtak volna ki akkor a hámból! A legmagasabb uraságok is mélyen meghajoltak előttünk. . . A kegyelmes felséges asszony hangulatának megmagyarázására meg néhány szót kell mondanom. Elizaveta Petrovna még czárevna korában nagyon kedvelték jóságos szívéért és egyszerűségéért. Különösen a testőrök között volt népszerű, mert nemcsak egyes magasabb rangú tiszteknek, hanem még a közönséges gárdistáknak is megtette azt a szívességet, hogy keresztelőre vitte a fiukat s hogy meglátogatta a feleségüket nevüknapján.

Uralkodásának első esztendejében sok jót cselekedett Elizaveta Petrovna. Századunkat megtette tulajdon testőrszázadává, hadnagyaikat altábornaggyá, kadetjeinket czedessé, dohosainkat altiszté nevezte ki, s a kétszázötvenvölöz közgárdistának örökös nemességét adományozott. Azután méltóztatott kijelenteni, hogy csapatunknak ő lesz a feje. A császárné, a mi jóságos anyuskánk, nekünk, közkatonaiknak ajándékozta Menešikov herczeg konfiskált birtokát, a posechoni területen. Minden birtokhoz huszonhét jobbágy is kijárt. Ő felsége megparancsolta, hogy nevünket a nemesek könyvébe iktassák, aztán czimert is adott: gránátokkal kirakott lovagi sisak, fölötté a testőrgránátosi sipka. Ime, ott függ a falon. Kivülünk másokat is megjutalmazott a császárné, mindenkit, aki szolgálatokat tett neki. Az alsóbb rangúakat ép úgy mint a nagy urakat. Skvorcev és Lyalin komornyikok birtokokat és nemességet kaptak, Fuchs, a főszakács, brigadéros lett. Így keletkeztek Oroszországban új örökös nemesi családok, mint az Uvakin, Kokorjukin, Muchlinin, Perstukin, Klusev familiák és még sokan. És többé senki sem parancsolt nekünk.

— De hogy jutott ön, Kalina Szávics, Ukrainába? — kérdezte Jakab Eustachovics.

— Stoffeln-tábornok csábított ide, akitől ön a birtokát vásárolta. Ugy esett a dolog, hogy a tábornok a mi vidékünkön járt és kártyázás közben Ukrainára fordult valahogy a beszéd. Az ő biztatására aztán kijártam Péterváron, hogy engedjék meg a birtokomat kicserélni. Megengedték s én a jobbágyaimmal ideköltöztem.

— Rég történt az?

— Husz esztendővel ezelőtt. Hát a vidék szép, az igaz, hanem azért mégsem valami vidám ez a pusztai élet. Hiába mondják a trefás emberek, hogy tejjel-mézszel folyó föld.

— Miért érzi itt magát kellemetlenül?

— Hm; most más a divat mint régen volt. Más idöket élünk. Az államtudomány jutott uralomra, a kalonai tudományok nincs tekintélye. Csupa tervezgetők lébognak a fölshízen. Aki azelőtt híres volt, már el is felejtették. Igen, még Pityerben sem néz ránk, nemesekre senki. Ott, kedvesem, nem a törvény szerint, hanem pártszempontokból kormányoznak. Én is példának okáért egy kegyes jöltevöm után benyújtottam bizonyos irást,

kellöképen megírva és fölszerelve. . . Nos, máig sem kaptam rá választ.

— Miféle irás volt az?

— Följelentés, uram, följelentés egy idevaló, haszontalan, szemtelen ember ellen, — engedelmet kérek, hogy ilyen magyarán ki mondjam mindent — egy szomszédom ellen. . .

— Mit követelt el?

— Ostoba rosszakaratból egy maró, gyalázatos pasquillt adott ki császárnénk, jóságos anyuskánk, Katarina Alexejevna ellen.

Jakab Eustachovics elsáppadt és fölkiáltott:

— Jézus segits!!!. . . Pasquillt?

— Képzeld csak, azt állítja, hogy most alapított városunk, Ekaterinoszlav nem fog fölvirágozni, mert asszonyról van elnevezve; hogy hadseregünk asszonyi kezekben van, hogy az országon asszonyok uralkodnak s hogy mi valamennyien asszonyok kegyenczeinek hízkelünk. Mit szól ön ehhez?! . . . És ilyen szabadkőműveseket megtűrnék!

— És ki ez a pasquill-író? ha szabad kérdeznem. Jakab Eustachovics roppantul izgatott volt.

— Ki volna más, mint Frolka Rindin, ez az elzüllött individuom, ez a kártyás, akinek itt egy magános vityillója van a szomszédomban. Manapság szörnyű mód fölfulválnak az ilyen alakok; én azonban — biztosíthatom önt — elveszem a kedvét az ilyen gyalázatos csinyektől! Zorics kegyencznél van valami dolgom. Ha ő sem fenylti meg ezt a hitvány fiókót, akkor, kedves jóakaróm és szomszédom, magam állok rajta boszút. Higgye el, amit mondok, testőrgránátosi szavamra. Én nem szoktam csak úgy locsogni, a levegőbe beszélni. Aki kételkedik a hatalmamban, annak istenigazában megrázom az üstökét! Közeledik az ítélet napja, bizonyos, hogy közeledik!

A testőrgránátos épenséggel nem a Jakab Eustachovics kedve szerint való ember volt és hazafelé utaztában nem egyszer mormogta is az öreg ur:

— Hiu számár! Irigykedő szájhős!

Uvakin beváltotta fenyegetését és előszóval is beváltotta Rindint. Megindult a vizsgálat. Kisült, hogy Uvakin nem a pasquill miatt agyarkodott szomszédjára, hanem egészen más okból. Pörösködésük később vérellmocsokolódott be és sokáig tartotta izgalomban a Bogata-folyó mellékén elrejlözve élő népeket.

Beköszöntött az 1778-ik esztendő tavasza.

Jakab Eustachovics ebben az esztendőben korábban ment ki a bogatai gazdaságba, mert április végére a Tuljánál vásárolt jobbágyokat várta. Miután meghatalmazottjától tudósítást kapott, hogy az emberek egy része utban van már, a kalmuk sátorból átköltözött kastélyába, mely egy domb tetején épült.

A bogatai birtok a szó legszorosabb értelmében véve a pusztának legműveltelebb része volt, valóságos szüzi terület, mely a száz esztendő előtti azóvi kormányzóságnak nagy részét tette ki. Ritkán hasítottá föl eke a hátát és juhnyájak kolompja is ritkán halatszott rajta. Közélemben semerre sem voltak utak, kivéve a Taganrogba vezető karavánutat, mely a birtoktól néhány versznyi távoltságban húzódtott el.

A majorság egyre élénkebb lett. Éjszaka az urasági házig elhallatszott annak a nyolcz pompás csöddörnök a nyihogása, amely a szabadon legelő-ménésre vigyázott. A Bogata, Bogatinka és Loszóva folyók nyugodtan folydogáltak a sűrű nádason át. Vizeik dusak voltak halakban és rákokban. Mocsaras partjaikon falkaszámra tányáztak sirályok és különféle szalonkák. A Bogata völgye, amelyben a majorság feküdt, csörgedező forrásaival a pusztaságnak minden bájával ékeskedett. Az egyik folyó partja meredek, dus vegetációja helynek támaszkodott, amelynek széles hasadékaik közt a leomlott sziklatörmelekeken ezrével termett mindenféle vad növény. A másik parton zöld síkság kezdődött, amely odább, a mezei virágoktól kékelné kezdett, fölötté forró napokon hullámozó pára és sasok csapatja lengett.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. október 15-én.

Table with multiple columns listing various financial instruments, exchange rates, and market prices. Includes sections for 'Állampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsőbbségek', 'Részvények', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Malmok', 'Bányák és teglgyárak', 'Különböző vállalatok', and 'Sorsjegyek'.

Advertisement for Blaha Lujza pipere-crème. Features a portrait of a woman and text describing the product's quality and availability.

Advertisement for Részletfizetésre (Partial payment) by Ivánkovits Károly és fia Szegeden, mentioning a 1000 forints offer.

Advertisement for Száz forintot (100 forints) by Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság.

Advertisement for Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság, detailing share information and contact details.

Advertisement for Rumburgi vásznat (Rumburg fabric) by Brosch József, Rumburg, Csehország.

Advertisement for Hirdetések (Advertisements) with contact information for the publisher.

Advertisement for Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság (Imperial Royal Southern Railway Company) with a Pályázat (Tender) notice.

Table showing tender details for the railway company, including specifications for materials and quantities.

Textual part of the railway tender advertisement, explaining the terms and conditions for the bid.

Advertisement for Dr. GARAI ANTAL, a medical professional, including a list of symptoms treated and a testimonial.

SZINHÁZAK.

Budapest, vasárnap, 1898. október 16-án.

NEMZETI SZINHÁZ

Délután fél 3 órakor leszállított helyekkel.

Általános bérletészetben:

Armány és szerelem.

Számvetés a felvonásban. Irtá: Spitzler F. Fordította: Paulay E.

Harmadszor:

Waller	Bakó
Friedmann	Somló
Kab	Náday
Lady Milford	Jászai Mari
Werner	Gyenes
Müller	Vizvári
Nagy	Györgyné
Lujza	Török I.
Zsuzsanna	Keczeri
Komornok	Egressy
Székely	Paulay
Bucsanák	Abonyi

Este fél 8 órakor rendes helyekkel.

XIV. ik bérletészet.

Harmadszor

Himfy dalai.

Vígjáték 2 felvonásban, egy előjátékkal. Irtá: Berczi A.

Személyek:

Királyi Sándor	Mihályi
Királyi Károly	Dezso
Geregy Hírné	Rakosi
Szegedi Róza	Cs. Alszege
Nagy Annuska	Ligeti J.
Köszö Antal	Vizvári
Székely Kálmán	Császár
Johán néne	Csillag T.
Takács József	Horváth
Székely Imre	Náday B.
Fehér György, pap	Bakó
Székely Péter	Zilahy
Kovács János	Egressy
Gárd József	Faludi
Nagy Pál	Latabár
Nagy Péter	Vizvári
Zsuzsanna, leányok	Déri M.
Székely Kálmán	Györgyné
Stancsik, leányok	Vasárhelyi
Agh Ferencz	Gabányi

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Évi bérlet 102. Havi bérlet 6.

Tannhäuser

és a waltburgi dalnok versény.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegíró és zenéíró irta Wagner. Richard. Fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:

Hermann	Ney D.
Erzsébet	Dioszóné
Tannhäuser	Perotti
Welfram	Takács
Walter	Kertész
Blitholt	Vársady
Hörrik	Kiss B.
Reimar lovag	Kornay
Venus	M. Rötter
Pásztorfi	Berts

Kezdés 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Délután fél 3 órakor bérlőten kívüli, mérsékelt helyekkel:

A varázsgyűrű.

Operetta 3 felvonásban, 5 képen. Irták: D. Emery Adolphe és Bujari Paul. Ford.: Komor Gyula. Zenéjét szerzette: Pianquette R.

Személyek:

XV. Lajos	Szirmai
De Chavannes	Lubinszky
Rezső	Nádai Ilonka
Leopold	Vidorné
De la garde Georges F.	Hegyi
Nicolas	Vidor
Melchior	Küry Klára
Vatpáncs lovag	Solymosi
Arkus	Kiss M.
La Popelinière	Ternyei

Este fél 8 órakor rendes helyekkel:

A falu rozsza.

100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irtá: Tóth Ede. Zenéjét szerzette: Ertel Gy.

Személyek:

Fehér Gaspár	Horváth V.
Lajos	Szirmai
Rezső	Gazsi M.
Bakó Teréz	P. Lukács J.
Geregy S.	Kiss M.
Fehér István	Blaha L.
Környéki István	Ujvári
Geregy F. István	Szabó
Geregy István	Siposné
Geregy István	Leondai
Geregy István	Tollay
Geregy István	Várnay

VÁRSZINHÁZ.

Zárva.

VIGSZINHÁZ

Délután 3 órakor mérsékelt helyekkel:

Mozgó fényképek.

Bolhózat 3 felvonásban. Irták: Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Magyarosította: Heltai Jenő.

Személyek:

Kapor Kálmán	Tapolczai
Mariska	Delli E.
Göncz Bélint	Palassa
Róza	Rostaeni
Kászár Vilma	Kalász P.
Kaján Tóbiás	Gál
Menszky Boris	Cóth
Ladányi Alajos	Szerényi
Gombos	Szöke
Julia	Munkácsy M.

Este 7 órakor rendes helyekkel:

783. szám. 783. szám.

A végrehajtó.

Bolhózat 3 felvonásban. Irták Sylvane és Armas. Fordította dr. Beldi Izor.

Személyek:

Chéradame	Hegedűs
Octavie	Nikó L.
Broclet, ügyvéd	Góth
Antoinette	Molnár R.
Ligiette	Szerényi
Pimporet	György
Kapitány	Kazalczky
Cyprienne	Delli E.
Marianno	Boross
Zélie, szakácsné	Makr. czyné
Reandorbizos	Magy. ri
Bérszolgá	Rómszéki
Justine	Munkácsy

MAGYAR SZINHÁZ.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyekkel:

A Michu-lányok.

Operetta 3 felvonásban. Irtá: A. Vanloo és G. Duval. Fordította: Reiner Ferencz. Zenéjét szerzette: André Messager.

Személyek:

Des Ifs mári	Halasi B.
Michu	Boross E.
Michuné	Lang Etel
Marie Blanche	Bikei J.
Blanche Marie	Haller
Arisiúde	Rózsahegy
Gaston Rigaud	Szentmiklósy
Herpin k. a.	Sz. Szilágyi
Renault tábornok	Becsényi
Du Tertre	Héb. n. A.
Rousselin	Völgyi K.
Saint Phar	Gombaszéki
D'Albert	Giróth K.

Este fél 8 órakor rendes helyekkel:

Aranylakodalmom.

1848—1898.

Látványos alkalmi játék nyolc képen, dalokkal és táncokkal. Irták: Beöthy László és Rákóczi Viktor. Zenéjét szerzette: Fekete J.

Személyek:

Koltay Jenő	Molnár L.
Katalin	Szarvassy
Béla, fiuk	Kardos A.
Nyárády	Giróth
Ilonka	Aranyossy
Vidals János	Kemény
Emocenzia	László Etel
Bem tábornok	Laposi
Petőfi, szíriados	Gabányi
Mikulás Janó	Rózsahegy
Krausz bácsi	Halasi
Tancsics	Kovács
A kormányzó	Füredi B.
Kurucz fejtárló	Kardos
Pista, vőlegény	Odry
Sonika	Szalay
Nikolajevics Ivan	Giróth K.
Szergejevics	Odry Z.

VÁROSLIGETISZÍNHÁZ

Igazgató: Feld Zsigmond

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyekkel:

Háromláb kapitány.

Énekes bolhózat dalokkal és táncokkal 3 felvonásban. Irtá: Kovacs Albert és Faragó Jenő. Zenéjét szerzette: Fodor Bernát.

Este fél 8 órakor mérsékelt helyekkel:

Verecs Sándor új feladattal:

A sárga csikó.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irtá: Cserepy. Zenéjét szerzette: Kékel K.

Fehér ló szálloda étterme

VIII. ker., Kerepesi-ut 15. sz.

Magyar, francia konyha. jó valódi borok, gyors kiszolgálás, mérsékelt árak.

Esténként Récz Pali zenekara hangversenyez.

FARKAS JÁNOS,

vendéglő-tulajdonos.

Magyar Borpincze

palackborainak főáradója

V., Mérleg-utca 4. szám,
főkárda

VII., Erzsébet-körut 56. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives figyelmét kifizető palackborainkra felhívni; fehér és vörös asztali borok 35 krtól kezdve palackkal együtt, ugyiszinte az ország előkelő és jelentékeny termelőinek fajborai nagy választékban kaphatók. A Dörgicsei Kegyes Tanítóról eredeti töltésű palackozott borainak, ugyanint Lonszky Adolf tokaji aszu- és szamorodni borainak főlerakata.

Telefon-szám 415.

Radó és Társa

Budapest, V., Mérleg-utca 4. sz.

Ujdonság!

Fényképészetben. Új találmányunkkal a villamos nagytáblánál képes vagyok következő igen olcsó árakon minden kis kép után, sőt régi, arult képek után is nagytáblák készíteni és pedig: egy fénykép eredeti életnagyságban, mellkép, legfinomabban kidolgozva, passeporszerűen együtt 24 frt. 2 1/2 életnagyságban 18 frt. 1/2 életnagyságban 9 frt. Kiváló finom, olcsó fénykép életnagyságban 30 frt. 1/2 életnagyságban 18 frt. Aquarel és platinó-képek legfinomabb kivitelben 4 frtől kezdve 50 frt. A fényképek ára: 12 db. vizit-kártya 5 frt. 12 db. Cabinet-kép, egész alak 18 frt. 12 db. Makart-kép 15 frt. Képek, melyek nem felelnek meg, feltűzőtlen nélkül új felvételre visszaadjuk.

Idegenek kiváló figyelemmel kiszolgáltattak.

Tisztelettel

KALHAR udvari fényképész, Andrassy-ut 29.

A Kőbányai Polgári Sörfőző

részvénytársaság

a nagyérdemű közönségnek és érdekelteknek tisztelettel jelenti, hogy sok oldalról nyilvánított kívánságának megfelelő,

SÖRÉK PALACZKOZÁSÁT

a főváros részére megkezdte.

Az eredeti minőség teljes megővése céljából a lefejtés közvetlen az ártok-hordókból történik.

Az ezredes országos kiállításon a legmagasabb kitüntetésrel,

a díszoklevéllel

jutalmazott söreink, a m.:

Polgársör, Királysör,

Szt. István-sör (pilseni mód szerint),

Kőbányai barát-maláta sör

(major-mód szerint) és

kivitelű márcziusi-sör

naponta frissen töltésben kaphatók.

Megrendelések városi trolibuszba (Népszínház utca 22. sz. telef. 56-43) vagy a sörüzletbe, Kőbányán (telefon 58-43) intézendők.

Főraktár Ó-Budán:

Back Dávid urnál

Vörösvári-utca 75. szám.

Ezen söreink ugyanúgy kaphatók Ó-Budán: Kőbányán és ország minden nagyobb városában. Városi trolibuszoknál nagyváltóval.

PARFUMERIE ROYALE.

Manioure kozmopolis műterem és amerikai arozfűrdők a legkifinomott francia és angol illatszerek megérkeztek. Arczkenőcs, fogpaszta, pudor, hajfestő, mosdó-víz, fog-, haj-, hajusz- és körömlakók, fésű, hajtu, szappan, arcfejtők, szobailat és szivacs dug választékban. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttettek.

BUDAPESTEN, VII. ker., Erzsébet-körut 54. szám.
Royal-szálloda áttellenében.

BUTOROK

részletfizetésre
legjutányosabb áron

Ehrentreu és Fuchs

testvéreknél

Budapest, Teréz-körut 8.

Tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget alázattal értesítem, hogy 234. oldalú

1725 eredetű kézimunka-

rajzokat tartalmazó új képes árjegyzékem,

mely a női kézimunka szakmát teljességében bemutatja, a sajtóból kikerült és kívánatra rendelkezésre áll.

Kiváló tisztelettel

Bérczi D. Sándor

kézimunka-nagyiparos
Budapest, Király-utca 4.

Szép

Hölgy- és leánykalapokat

mielőtt vásárolna, ne mutassa el a t. hölgyközönség

KNAPP LUIZA

női kalap- és műanyag-termék, József-körut 33. sz. (a Rákóczi-térrel szemben) Folkloresnt.

Nagy választék a legújabb divatu díszített kalapokban, olcsóbb árban mint bárhol.

Ujdonságok! Fantasia, Toque, Baret és Bárony kalapok, ugyanint széles divatu formában, új színekben, díszítve frt 2.-, 2.50, 3.-, 3.50, finomabbak 4.50.

Selyem-nemez- és helyembárony- hölgykalapok valódi tollal díszítve, új divatos színekben frt 2.50, 3.50, 4.50, finomabbak 5 forint.

Nemes hölgykalapok, díszítve, divatos új színekben és formákban. Bólero, Angol, Makart, Gwary és Amazon frt 2.-, 2.50, 3.-, finomabbak frt 3.50 és 4.50.

Leány-gyermek kalapok díszítve, új színekben és formákban: Trolay, Gwary és Mariner frt 1.50, 2.-, 2.50.

Fekete (Capuchon) gyermekeknek, divatos színekben: frt 1.20, 2.- és 2.50 finomabbak.

Kalapszettek, valójeli tollak, fantasie tűzők stb. leszállított árakkal.

Áttűzők, díszítések, tollak gondórtésen ócsón elvállalhatók.

Vidéki rendelvények külföldre is elküldhetők utánadétel mellett!

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy

a párisi dr. Boiton Injektio Oriental

már néhány napi használat után elfoglalja meg a legidősebb és leggyengébb bajokat is. — VESZÉLYES: tehát Santal-olaj vagy egyéb gyógymódok károsításai, mert ezek csak a tüneteket távolítják el, de a bajt nem győzik meg.

Főraktár: Zoltán Béla gyógyszerárában Budapest V., Széchenyi-tér és Nagykorona-utca sarkán, belvárosi kőházban 1. emeleten kapható.

Korábbi és utólagos bérletével bíró vagy a közpénzügyi és más osztályainak megfelelő képzéssel egyenértékű gimnáziumi képzésű, a közpénzügyi vagy polgári ügy- és osztályai bíró egyenértékű képzésű vagy bírósági vagy okmányügyi, vagy elemi osztályi képzéssel ellátott miniszter-, rendszervezeti osztályi, illetve előkelő állású tanácsosokból álló

vizsgákra

előkészítő tanfolyam.

Készítők: Zoltán Béla és Dr. Boiton Injektio Oriental.

Ezernyolczszáz- Negyvennyolcz

A Magyar

Szabadságharcz Története

képekben.

Szerkesztette jeles írók és művészek közreműködésével

Jókai Mór, Bródy Sándor és Rákosi Viktor.

ELKÉSZÜLT

ezen díszmű 1000 egykoru képpel, kitűnő kézírások, nevezetes okmányok, kiáltványok s egyéb jellemző nyomtatásokkal a dicső idők érdekes eseményeinek teljes gyűjteménye, mely a nagy korok lefolyását hű képekben szemléltetően varázsolja elénk.

A képek időrendi sorrendben következnek egymásután, minden kép alatt magyarázó szöveggel, úgy hogy a munka ifjunak és öregnek egyaránt élvezetes olvasmányt nyújt.

A munka daczára rendkívül díszes voltának fölötté olcsó,

30 füzetnek 9 forint,

diszkötésben 12 frt az ára,

külön diszkiadás amerikai simított velin-papíron nyomva 15 frt.

Megrendelhető füzetekben előfizetés útján és kötve utánvétellel vagy csekély **havi 1 frtos** részletre is.

Alatti rendelőlapot tessék levelezőlapra ragasztva a kiadóhivatalba beküldeni.

Az „Országos Hírlap” kiadóhivatala által megrendelem a mű kiadójától Révai Testvérek irodalmi intézet részvénytársaságtól az

Ezernyolczszáznegyvennyolcz

a magyar szabadságharcz képekben

című díszművet füze 30 füzetben 9 frt. kötve diszkötésben 12 frt-ért, ugyanaz amerikai simított papíron 15 frt-ért és kötelezem magamat a mű átvételétől kezdve havonként 1 frtot mindaddig a munka kiadójának Budapestre fizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetések be nem tartása esetén az esedékes összegek rajtam postai megbízás útján (30 kr. postaköltség hozzászámítása mellett) beszedhetők.

Hely és kelet:

Név és állás:

Az „Országos Hírlap” tek. kiadóhivatalának Budapest, József-körút 65. sz.

Rendelő-lap.

Alulírott ezennel megrendelem ily című művet:

Ezernyolczszáznegyvennyolcz

a magyar szabadságharcz 1848/49-ben

Szerkesztik Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor.

30 füzetben 30 kr-ával a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett:

Előfizetek és postautalványon beküldök:

6 füzetre frt 1.80 24 füzetre frt 7.20
12 „ „ 3.60 30 „ „ 9.—

Hely és kelet:

Név és állás:

25 évi, részben katonaságnál, a budapesti és bécsi kórházakban, részben magánorvosi praxisban szerzett bő tapasztalatok után gyógyítja, legrövidebb idő alatt, lelkiismeretes alaposággal és biztos eredménnyel

Dr. Kajdacsy József

v. cs. és kir. ezredorvos

a neml betegségek elnevezése alatt összeg foglalható valamenynyi bántalmat, makacs női és hőrbetegségeket, gyengeégi állapotokat pedig az orvosi világ által legújabb felkarolt és hatásában párállan sikerü

Elektromasszage
által.

Lakik: Budapest, V., Váci-körút 4.

I. emelet.

Levelekre díjmentesen és kimerítően válaszol-
tatik. Gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Rendelés naponta 9—4 óráig és este 7—8-ig.

BUTOR

készpénzért

u.yszintén

részletfizetésre

legutányabb árak mellett
kaphatók

GONDA S.

butorraktárban,

VII. István-tér 7.

MŰSZAKI IRODA.

Engelsmann
Rezső

Magánmémók

BUDAPEST.

Múzeum-körút 15.

Elfogad

MŰSZAKIMUNKÁK

kivitelet

TALALMANYOK
SZABADALMAK

Műszaki
ÉRTÉKELÉSE

Columbus-
kerékpárok

minden más kerékpárt felülmul-
nak, miért is az egész világon a
legjobbak. Könnyű futásuknál,
valamint szabatos előállításuk-
nál és díszes kivitelükkel fogva
minden oddig gyártott kerékpá-
párok közül kitűnnek. Kaphatók
a vezérlésvizelőknél:

Dénes és társa

Budapest, VI., Váci-körút 61. sz.
Uyanitt díszes amerikai töl-
kerékpáriskola, mely estenként
8—10 óra között, ezen idő alatt
tanulók kizárva, a legelőkelőbb
társaságok, kerékpározók talál-
kozóhelye és a legényesebb
igényeknek is, tekintettel az igen
kényelmes és elegáns beren-
dezésre, valamint a kiváló tan-
csokra, megfelel. Ezen iskola a
szekes főváros egyik látványos-
ságát alkotja, melynek megléte-
tésére van szerződés a t. cz.
közönséget szívesen meghívja.
Kerékpármegőrzési és jókarban
tartási intézet. Arjegyzék in-
gyen és bérmentve. 1938

Nagy
bolt.

helyiség

a József-körút leg-

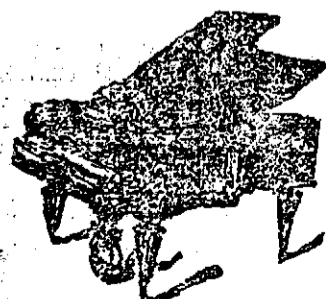
élénkebb helyén f. é.

november hó 1-ére

kiadó.

Cím a kiadóhivatalban.

Zongorák és pianinok

A világ első gyá-
raiból, valamint sa-
ját készítmények,
melyek zeneművé-
szek által a zene-
gyöngyeinek nevez-
tetek el, ez időben
legsolidabban vásá-
rolhatók. 724

Keresztély mintazongora termében
Budapest, Váci-körút 21. sz.

Ócska zongorák becsesültetnek és hangolások vala-
mint javítások lelkiismeretesen eszközöltetnek.
Váci-körút 21. sz. (Ipar udvar).

AZ ANGOLSZABÓHOZ

Kohn Heilmann és Flai.

Elsőrangú és legnagyobb

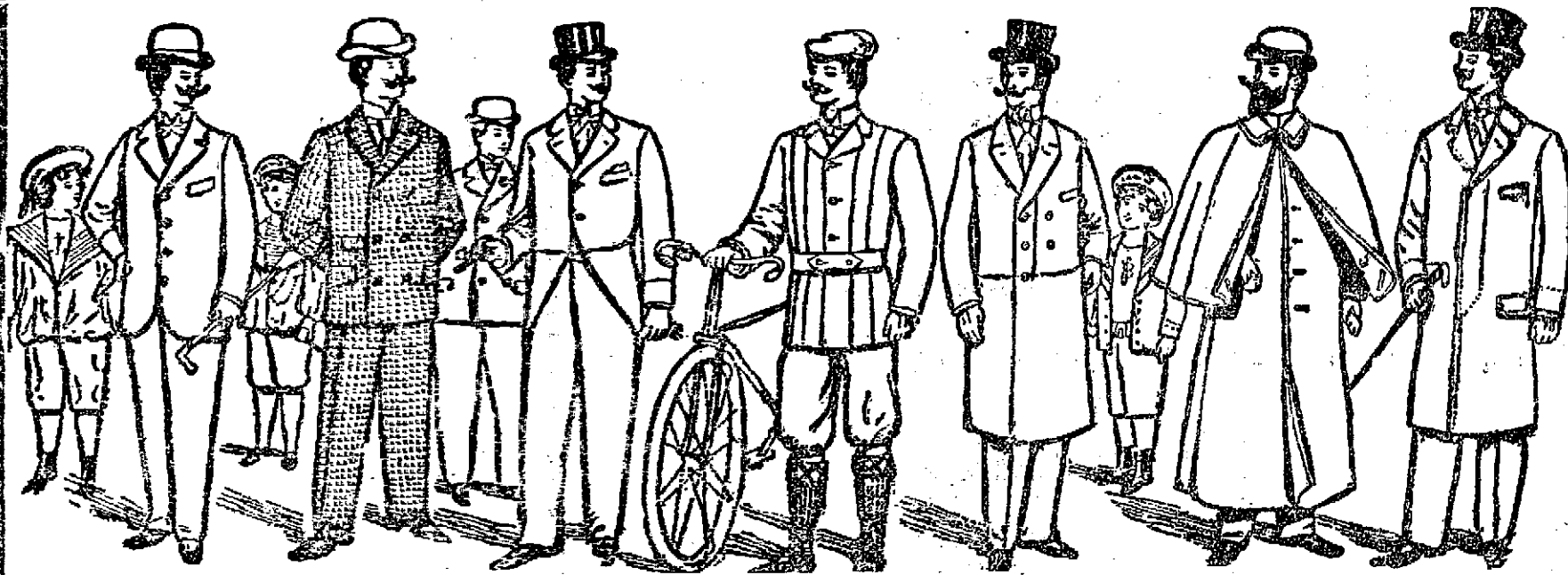
Legolcsóbb szigorú szabott árak minden darabra rányomva!

Férfi- és gyermekruha-áruház

Czögünk ezimével számos visszaélés történt, miért is kérjük a pontos címre figyelni!

BUDAPEST,

IV. kerület, Károly-körut **12. szám,** földszint és I. emelet.

Őszi öltönyök 30.—27.—25.— 24.—21.— 18.—15.— 12 frt.	Fekete öltönyök 35.—30.— 25.—21.— 18.— 15 frt.	Téli kabátok 30.—36.— 40.—25.— 18.—16.— 12 frt.	Őszi havelok 21.—18.— 15.—12.— 10.— 10 frt.	Őszi nadrágok 10.—7.— 6.—5.— 4 frt.	Gyermek kosztümök 10.—8.— 7.—6.—5.— 4 frt.	Gyermek köpenyek 14.—12.— 10.—9.— 5.50 frt.	Fiu öltönyök 14.—12.— 10.—9.— 8 frt.	Papi télikabát 35.—32.— 30.—25.— 20 frt.	Városi bundák 120.—100.— 80.—75.— 60.— 35 frt.
Öltönyök méret után 45.—40.—35.—32.— 25 forint.				Téli kabát méret után 60.—50.—40.—36.—32.—30.— 28 frt.		Utazó bundák óriási választékban 300, 200, 100, 50, 40. 35 forint.			

Meldinger kályhagyár
EHRLICH J. és H.
Budapest és Bécs.
Budapest, IX. Lónyay-utca 17. szám.
Meldinger töltő- és szabályozó-kályhák. Kaszárnya-kályhák Siemens Ehrlich szabadalma szerint. Meldinger califortérek cserépburkolattal, új szerkezettel. Központi légfűtések és szellőzők.

Mindennemű ócska
ajtók
ablakok
niéret után, teljesen befalazások elkészítve, otcson kaphatók
Temesváry Gézánál
Budapest, Ujvársár-tér 4.

Egy 12 lóerejű fekvő
Egy 4 " "
Két 6 " "
Egy 1 " "
Egy 8 " álló

LÉGSZESZMOTOR
Langen és Wolf-féle
Langen és Wolf-féle
Polke-féle
Hille-féle
Ganz-féle.

Egy 8 lóerejű
Egy 8 " "

GÜZMOTOR
Topán-féle
Stigl-féle

minden a legjobb állapotban *olcsón* eladó

DESSAUER és MÁRKUS-nál
Budapesten, Lázár-utca 13.

„BRUNA“
legnagyobb téli kerékpár-iskola Budapesten a város központja.
VI. ker., Lázár-utca 13.
vezérképviselete és főraktára
az első morvai kerékpárgyártmányoknak.
Fiókelárussíték:
Schön E. Hugó VI. Daiszinház-utca 10. az Opera mellett.
Spitz Bernát egyenruha-intézet V. Fürdő-utca 7.

Kizárólagos szabadalom a „Favorit” szikvizfejek gyártására.
Óvakodjunk az utánzatoktól!

Kizárólagos szabadalom a „Favorit” szikvizfejek gyártására.
Óvakodjunk az utánzatoktól!

Palóczy okl. gyógyszerész és Társai
Telefon 61—19. BUDAPEST, VII., Dob-utca 107.
Szikvizgépgyár, szifonfej-gyár és mechanikai műhely.
Ezen azabbanalmazott szifonfejek az eddig forgalomban lévő régi szifonfejekkel összegegyenlő visszaváltásokat lehetőséggé tesznek.
Árjegyzékkel és részletek költségvetéssel szívesen szolgálunk.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czelőszert is lehet a szöveget s a levéljezeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegekből vagy postautalványon.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK az ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Tárnok-utca 22. **Érv. Balascvits György** nagybírósá.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos** fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Már** dohányüzlete.
- IV. „ Harisch-bazár **Déval József** dohányüzlete.
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Nemetsch A. J.** dohányüzlete és újságárú.
- V. „ Nagykorona-utca 20. sz. **Löwinger Gyula** fűszerkereskedése.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Well Vilmos** dohányüzlete.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Moreno Janka** dohányüzlete.
- V. „ Cipót-körút 22. szám **Wollak Zsigmond** dohányüzlete.
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Breuer nővérek** dohányüzlete.
- VI. „ Andrássy-ut 48. szám **Rohacszy Ilona** dohányüzlete.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Heisler Béza** dohányüzlete.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Fraud J.** dohányüzlete.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Szegrényi V.** dohányüzlete.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadtnak.

„Poste-restante“ hirdetések bélyegilletékesek.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közöltetnek.

LEVELEZÉS.

Homály. E perczben vettem levelet. Hát már megint haragszik rám és nem akar megismerni, hogy se velem? Mért legyen én diszkrét, mint ön? Kérdéseimre nem akar felelni? Kérdéseimre nem akar felelni? Mondja: nagy vagy kicsi? Ne írjon olyan szomorú leveleket, mert akkor én úgy elérzékenyedek. Hosszu levelet vár az üdvözlő Harmat. 2153-1

Harmatnak levele van. 2141-1

Intelligens izraelita óhaj levelezni egy szórakozni vágyó esinos és művelt hölgyvel. Levelet a kiadóba kér f. hó 25-ig „Idealista“ jelge alatt. 6568-1

Aranyos baba. Mindezeidig nem tudom, vajjon megérkezett-e, vagy még mindig otthon van. Megkaptam utolsó levelem? Ha már Pesten volna, egy értesítsen legutóbbi címen, vajjon milyen módon találkozhatnánk. Kezeit csókolja B. 6558-1

Boldogtalan férfi hasonló sorsu nőt keres, ki vele Amerikába vitorlázna, egymást boldogítandó céllal. Szíves ajánlatokat „Közös boldogság“ címen a kiadóhivatalba tessék címezni. 2151-1

Angol. Ugyan nincs semmi irnivalóm, de megvagyataltára értesitem, hogy elég jól érzem magamat. Levelet mind megkaptam, de nem érek rá mindegyikre külön-külön válaszolni. Mikor jön fel? Üdvözlő Olasz. 6560-1

Esinos, fiatal kislány szeretne levelezni egy szellemes és esinos fiatalemberrel. Levelet a kiadóba kér „Szóka“ jelge alatt. 6556-1

Kálmán. Olvastad hirdetésemet? Szeretsz-e nagyon? Imádni foglak örökké míg csak élek és kérek, hogy szeress és gondold sokat rám. Mit csinálsz édes? Millió csókot küld K.-d. 6554-1

É: egy 30 éves, izr. vallásu, magas állással bíró hivatalnok vagyok, biztos évi jövedelemmel, kívül nem vagyomnál is rendelkezem, egy esinos és nívóval 20-22 éves hölgyvel házasságra óhajtok lépni. Hozományra nem reflektálok és esakis komoly letelekre vánszolólok. Ajánlatot „V. Gy.“ jel alatt kérek. 6511-1

HÁZASSÁG.

Nősülni óhaj egy 32 éves iparos, oly 20-25 éves leánnyal szeretne a czéliből megismerni, kinek 3-4000 frt hozománya van. Levelet a kiadóhivatalba kér „Szerenese“ jelge alatt. 6528-2

Jgen szép 22 éves magas termetű izr. vallásu hölgy házasság czéljából óhaj ismeretséget kötni egy biztos existenciával bíró uriemberrel. Csakis teljes nével ellátott levelekre válaszol melyet „Honka“ néven a kiadóhivatalba kér. 6564-2

ALLAST KERES.

Pénzbeszedő, vagy ehhez hasonló állást keres egy 21 éves, jó családból való fiatal ember. Szükség esetében némi óvadékkal is rendelkezik. Czim a kiadóhivatalban. 6562-3

Ökleveles óvónő, kinek jó gyakorlata van és kintünő bizonyítványokkal rendelkezik, órák adására, esetleg félnapra ajánlkozik gyermekek mellé, elemi osztályokra is előkészít. Czim a kiadóhivatalban. 6118-3

Joghallgató keres nagyobb ügyvédi irodába állást. Czim a kiadóhivatalban. 6210-3

Kereskedelmi akadémiát végzett bankhivatalnok, ki már önállóan vezetett bankot, állást keres szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 6290-3

ALLAST KAPHAT.

100—200 forint havi mellékkeresetre tehető szerti lőkebefektetés nélkül, otthoni munkával, az ország bármely részén lakó, bármint foglalkozása férfi vagy nő, a „Kereskedelmi Vegyeszet“ című mű utmutatási nyomán. A könyvet 1 forint 70 krajczárnak postautalványon beküldése ellenében ajánlva küldi meg a „Kereskedelmi Vegyeszet“ könyvkiadóvállalata Újpest, István-utca 2. sz. 2083-4

Nagy confection-üzlet keres ügyes segédet, ki az eladásban és kirakatrendezésben járatos. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kér „Szorgalmas“ jelszó alatt. 6472-4

Előkelő fővárosi szabó-műhelyben tisztességes házból való tanulóleány azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatal. 6465-4

OKTATÁS.

Egy VI. osztályu középiskolai tanuló ajánlkozik, a többi osztályu tanulókat tanítására, szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 6500-5

Czimbalom-tanárnő elvállal néhány tanítványt. Czim a kiadóhivatalban. 2155-5

Szabászat, varrás és minta-rajzolásban, egy a francia, mint az angol mód szerint gyors és tökéletes kiképzést nyernek intelligens hölgyek K. Margitay Maria első fővárosi szabászati és varró tanintézetében Kerepesi-ut 14. szám. Ez intézetben kizárólag csak intelligens hölgyek vétetnek fel. Ugyanitt magántanulásra szabászási tankönyv kapható, egy a francia, mint az angol módszer szerint. Ára a két könyvek 2 frt 50 kr. 1942-5

Correpetitornak ajánlkozik gimnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Czim a kiadóhivatalban. 6416-5

Francia órákat ad tanárjelölt, ki több évet Párisban töltött. Levelet „Francia“ címen a kiadóba kéretnek. 6328-5

Zongora-órákat szerény díjazás mellett ad házból, vagy házon kívül gyakorlott zongora tanítónő. Czim megludható a kiadóhivatalban. 6074-5

Correpetitornak, vagy házitánitónak ajánlkozik, vagy házitánitónak ajánlkozik, gimnásiumot végzett joghallgató. Czim a kiadóhivatalban meg tudható. 6476-5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Az Akácza-utca 56. szám alatti, III. emeletes, adómentes bérház igen kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet erről Messinger Jakab urnál, Budapest, VI., Teréz-körút 2. szám. 6951-7

Ujpesten egy adómentes ház, mely 17 lakásból és 2 üzleti helyiségből áll, elutazás miatt sűrűgösen eladó. Ertekezni d. u. 3-6 óra közt. Czim a kiadóhivatalban. 6454-7

A Ságymányoson, valamint Argalföldön Szent utczában, néhány telek jutányos árral eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6402-7

Jövedelmező bérház a József-körút mellett olcsó bankteherrel eladó. Czim a kiadóhivatalban. 2143-7

ELADÁS.

Gyümölcsöt, Mohács-Margitta, Szigeti-termet, mely télen át tartós, a következő árak mellett szállítok, utánvétellel: 100 drb. szerezkeska-alma 2 frt, 100 drb. jöges-alma 2 frt, 100 drb. bür-alma 2 frt, 100 drb. ériás-alma 3 frt, 100 drb. császár-körte 2 frt. ab Mohács, Rendelmenynél kérem az utolsó vasulit, vagy hajó-állomást megnevezni. Perlesz Pülöp Mohács. 6927-8

Butor jó, szolid kivitelben előnyös részletfizetésre ráthán Ignác kárpitos és asztalosbutor egyed. főraktárában VII., Erzsébet-körút 23. sz. Árjegyzékek vidékre ingyen és bérmentve. 6937-8

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Czim a kiadóban. 2088-8

Eladó gőzmalom, tizezer lakosu városban, vasutállomás, nagy lisztoladással, 2 pár 42" kő, 21-es henger, 2 lisztosztályozó, koplató, konkolyozó, lisztfelvonók, 16 lőerejű Compound gép, egy kataszter hold föld, teljeseen új urilak, gépészlakás, istálló, 4000 frt előleg mellett átvehető. Bővebbet Striz Gyulánál, Nagykátán. 2115-8

Körkép, mely a műennaris-kiállítás alkalmával Budapestben nagy sikerrel volt kiállítva, eladó. Nyereséges vállalkozás vidéki városokban leendő kiállítás esetén. Czim a kiadóhivatalban. 6510-8

Bádogosok fehér bádogat, 13/20 nagyságú, 60 kilós ladáját 104 frtért, 70 kilós ladáját 14 frtért kaphalnak. Czim a kiadóban. 2085-8

Eladók nagy mennyiségben akáca-csemeték és kész álléfék. Megrendelhetők: Márffy Ede, I., Országház-utca 2. 2149-8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873-1883-iki évfolyamaim megvételre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046-9

Kasznált előszoba- szekrényt keresek megvételre. Czim a kiadóhivatalban. 6298-9

LAKÁS KERESTETIK.

Üzlethelyiség kerestetik, nem nagy. Lehetőleg a belvárosban, november 1-ére. Arral ellátott ajánlatok kéretnek „Elegáns“ címen a kiadóhivatalba. 6466-11

SZOBA KERESTETIK.

Kétablakos elegánsan butorozott szoba egy ur részére Andrássy-ut 49., II. em. kiadó. 6921-70

Teljesen zavartalan, elegánsan butorozott garconszobát, külön bejárattal keresek november 1-ére. Ajánlatokat kérem „Zavartalan garconlakás“ címen a kiadóhivatalba kérek. 2147-12

KIADÓ LAKÁSOK.

Bérbeadó Üllői-ut Erkel-utca sarkán bolthelyiség 350 frtért, olcsó lakások. 6955-13

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utcára nyíló nagy pince is kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6164-13

Egy szép lakás, Külső Váci-ut 28. a. Schlick-utca felé gyár mellett, áll: 4 szoba, előszoba, fűrdőszoba és nagy verandából, az első emeleten. Kiadó november 1-ére. 2153-18

Bérbeadó Üllői-ut Erkel-utca sarkán 5 nagy utcazi szobás gyönyörű lakás szalonnal 900 frtért, 2 nagy utcazi különbejáratu udvari szoba mellékhelyiségekkel 370 frtért. Több más lakás. Czim a kiadóban. 6955-13

KÖNYVEK.

Jó francia regényeket szeretnék venni könyvtárba berendezéséhez. Ajánlatokat a cím és az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Könyvtár“ jelge alatt. 6262-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyleti helyiségnek, vivóteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662-17

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706-17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle Pemetőfi-cukorkát. 1537-13

Lussinpiccoló „Fritzi“ penzio (családiház). Kelemes tartózkodási hely enyhe sziget-klimában. Szoba teljes ellátás al naponta 3-5 frt. Kitünő konyha. Prospektus bérmentve. 2077-18

A Magyar Gazdák Közlönye bizományi osztály Budapest, Andrássy-ut 56. foglalokzik: Jelzőlog kölcsönök szerzése és konvertálások keresztülvitelével. Házak, telkek és földbirtokok vétete, eladása és elcsereklésével. Gazdasági gépeket bármily gyártmányt készpénz vagy részletfizetésre megszer z. Előlegeket termésre, értékpapírokra, vidéki takarékpénztári részvényekre, mindezt csekély jutalék mellett minden előleg nélkül megszerz. **Gazdasági alkalmazottak** elhelyeztetnek teljesen díjtalanul. Levélbeli válasza 20 kr. postabélyeg melléklendő. 6953-19